

Aprəl dağı

7 il öncəki Lələtəpə qığılcımı Şuşaya - Böyük Zəfərə gedən yolumuza işıq saldı

Cənubi Qafqazın ən böyük hərbi gücü sayılan Azərbaycan Ordusunun Aprel qələbəsindən 7 il ötür. O qələbə ki, onu 44 günlük Vətən müharibəsindəki şanlı Zəfərimizin təməli, qığılcımı adlandırır hər kəs.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qüdrətli ordusu məhz Aprel zəfəri ilə 23 ildən sonra həm Ermənistanı danışıqlar masası ətrafında oturmağa məcbur etdi, həm də gücünü, qüdrətini bir daha dünyaya göstərdi. Bu döyüşlər ilk növbədə Azərbaycanla Hayastan arasındakı təmas xəttinin dəyişdirilməsi ilə nəticələndi və ordumuzun peşəkərliliyini təsdiqlədi. Çünki ordumuz əlverişsiz mövqelərdən əks-hücum əməliyyatı apararaq strateji mövqelərə sahib oldu. Həmin strateji yüksəkliklər, mövqelər və işğaldan azad edilmiş ərazilər isə imkan verdi ki, Azərbaycan Ordusu təmas xəttində mövcud vəziyyətə tam nəzarət etsin və lazımı tədbirləri görə bilsin.

Bu qədər kin və nifrət nədən qaynaqlanır?!

İrənin bizə "bağışlaya bilmədiyi" yeddi məqam

Müstəqillik illərində Azərbaycan dövləti öz vətəndaşının xoşbəxtliyi, firavan yaşayışı üçün mümkün olan hər şeyi etdi!

Bu gün əldə etdiklərimiz haqlı qürur doğurur:

- Azərbaycan müstəqil hüquqi-demokratik dövlətdir;
- Fikir plüralizmi, çoxpartiyalı sistem mövcuddur;
- Mətbuat, söz azadlığı var, insanlar sərbəst danışır, gəzir, heç bir məhdudiyətə məruz qalmırlar;
- Hamı ana dilində orta və ali təhsil alır, istədiyi xarici ölkədə təhsilini davam etdirir;
- İnsan hüquqlarına ciddi şəkildə əməl olunur, şəxsiyyətə hörmət bəslənilir;
- Azərbaycan sürətli inkişaf yolundadır, insanlar firavan həyat sürür, səhər və kəndlər müasir və tam təminatlıdır, xoşbəxt yaşamaqda dövlət vətəndaşına daim yardım göstərir.

İrəndə isə vəziyyət necədir, son aylar orada nələr baş verir - hər kəsə bəllidir!

Odur ki, baş verən vəhşilikləri və qəddarlıqları yenidən xatırlatırıq.

Avropanın enerji təhlükəsizliyi istiqamətində atılan addımlar Azərbaycan-İtaliya əməkdaşlığını daha da gücləndirir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 3-də İtaliya Respublikasının xarici işlər və beynəlxalq əməkdaşlıq nazirinin müavini Edmondo Çiriellini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Azərbaycan-İtaliya ikitərəfli münasibətlərinin uğurla inkişaf etdiyini deyərək, bu baxımdan qarşılıqlı səfərlərin əhəmiyyətini vurğuladı və cari ilin əvvəlindən indiyədək İtaliyanın 3 nazirinin, həmçinin bu gün nazir müavininin ölkəmizə səfərinin əlaqələrimizin çox yüksək səviyyədə olmasının göstəricisi kimi dəyərləndirdi.

Prezident İlham Əliyev ölkələrimiz arasında münasibətlərin strateji tərəfdaşlıq müstəvisində inkişaf etdiyini qeyd edərək, əlaqələrimizin böyük hissəsinin energetika sahəsi ilə bağlı olduğunu dedi, hazırda Avropanın enerji təhlükəsizliyi istiqamətində atılan addımların Azərbaycan-İtaliya əməkdaşlığını daha da gücləndirdiyini vurğuladı.

Dövlətimizin başçısı eyni zamanda İtaliyanın Azərbaycanın birinci ticarət tərəfdaşı olduğunu xatırladaraq, ticarət dövriyyəsinin əsas hissəsinin Azərbaycanın neft-qaz ixracını təşkil

etdiyini dedi və bu baxımdan əməkdaşlığımızın strukturunun genişləndirilməsi ilə bağlı əlavə addımların atılmasının zəruriliyini qeyd etdi.

Prezident İlham Əliyev Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin normalaşdırılması və sülh gündəliyi haqda məlumat verərək ölkəmizin İkinci Qarabağ müharibəsindən dərhal sonra Ermənistanla sülh müqaviləsinin imzalanması ilə bağlı təkliflərlə çıxış etdiyini diqqətə çatdırdı.

Azərbaycan Prezidenti həmçinin Edmondo Çiriellinin ölkəmizə səfərinin məhsuldar olacağına əminliyini bildirdi.

Azərbaycan-İtaliya əlaqələrinin min illəri əhatə etdiyini qeyd edən Edmondo Çirielli münasibətlərimizin kökünü hətta antik dövrlərə gedib çatdığını vurğuladı. Azərbaycanın İtaliya üçün çox önəmli ölkə olduğunu deyən qonaq Cənubi Qafqazda sabitlik baxımından ölkəmizin strateji əhəmiyyətini qeyd etdi, Azərbaycanın regionda müstəqil və suveren siyasət apardığını vurğuladı. İtaliyanın xarici işlər və beynəlxalq əməkdaşlıq nazirinin müavini siyasi əlaqələrlə yanaşı, iqtisadi sahədə də əməkdaşlığın xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini bildirdi.

Zərifə Əliyeva - 100

Akademik Zərifə xanım Əliyeva

Yüksək əqidə

(Həkimlik etikası, həkimin ürəyinin və fikirlərinin paklığı)

Hər bir sənətin özünəməxsus xüsusiyyətləri var. Düzür, bizim cəmiyyətdə mənəvi tələblər onun bütün üzvlərinə eyni dərəcədə şamil edilir, lakin elə müxtəlif fəaliyyət növləri var ki, insan davranışının konkret formalarında öz izini qoyur. Belə ki, onlar təkəc ümumi əxlaqi prinsiplərlə deyil, bir sıra sənətlər üzrə bütün tarixboyu formalaşmış əxlaqi keyfiyyətlərlə də idarə edirlər. Bu ilk növbədə elə sənətlərə aiddir ki, onların fəaliyyət obyektinə insan şəxsiyyəti, ya da bütöv sosial qrupdur. Belə sənətə həkimlik aiddir.

Məlumdur ki, tibb işçilərinin fəaliyyətinin nəticəsi ayrı-ayrı və ya çoxsaylı insan tələyinə əsaslı təsir göstərir. Bu isə ağıxalət geymək və insanları müalicə etmək hüququ və səlahiyyəti qazanmış hər bir şəxsin üzərinə düşən məsuliyyəti artırır.

Azərbaycan ədəbiyyatının qədim mənbələrindən olan, xalqımızın müdrikliliyini özündə əks etdirən "Dədə Qorqud" eposunda gələcək nəsillər üçün çox faydalı məsləhətlər toplanmışdır. Oxucunun gözləri qarşısında hər səhifədə öz sağlamlığını necə qorumaq, əxlaqi saflığın və mənəvi təmizliyin insan üçün nə qədər zəruri olması kimi qiymətli fikirlər xəzinəsi açılır.

Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri hərbi və müdafiə sənayesi sahələrində də uğurla inkişaf edir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 3-də Türkiyənin "Baykar" şirkətinin texniki direktoru Selçuk Bayraktarı qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Selçuk Bayraktar Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdıraraq Türkiyədə baş verən zəlzələnin fəsadlarını aradan qaldırılmasında göstərilən qarşılıqlı yardıma görə Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycan Prezidentinə minnətdarlığını bir daha ifadə etdi.

Dövlətimizin başçısı salamlara görə təşəkkürünü bildirdi, onun da salamlarını Türkiyə Prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi.

Prezident İlham Əliyev zəlzələ zamanı həlak olanlara bir daha Allahdan rəhmət diləyərək, Azərbaycanın Türkiyəyə yardımını qarşılıqlı borcu kimi dəyərləndirdi.

Azərbaycan Prezidenti bu yaxınlarda Ankarada Türkiyə Prezidenti ilə görüşünü və Rəcəb

Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana səfərlərini məmnunluqla xatırladaraq, Türkiyə Prezidentinin işğaldan azad edilmiş ərazilərimizə səfərlərinin xüsusi əhəmiyyət daşıdığını qeyd etdi.

Prezident İlham Əliyev Türkiyənin müdafiə sənayesinin son illərdə çox böyük nailiyyətlər əldə etdiyini deyərək, bu xüsusda "Baykar" şirkətinin fəaliyyətinin aparıcı rol oynadığını vurğuladı və bu şirkətin istehsal etdiyi məhsulların Vətən müharibəsi dövründə erməni işğalçıların hərbi texnikasının məhv edilməsində oynadığı rolu bir daha qeyd etdi.

Səhəbt zamanı Azərbaycanla Türkiyə arasında dostluq və qarşılıqlı münasibətlərinin bütün digər sahələrdə olduğu kimi, hərbi və müdafiə sənayesi sahələrində də uğurla inkişaf etdiyini vurğuladı, əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Sonda dövlətimizin başçısına xatirə hədiyyəsi təqdim olundu.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Fazil Mustafanı müalicə olunduğu xəstəxanada ziyarət edib

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova martın 28-də yaşadığı evin qarşısında terror aktına məruz qalmış deputat Fazil Mustafanı müalicə olunduğu xəstəxanada ziyarət edib, onun ailə üzvləri ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbə-sindən verilən məlumata görə, Fazil Mustafanın vəziyyəti və müalicəsinin gedişi ilə maraqlanan spikerə məlumat verilib ki, onun tezliklə sağlamlığı üçün tibb personalı tərəfindən bütün lazımı tədbirlər görülür. Milli Məclisin Sədri qeyd edib ki, Azərbaycan Prezidenti

İlham Əliyev bununla bağlı müvafiq tapşırıqları verib və məsələ müvafiq dövlət qurumlarının diqqət mərkəzindədir. Spiker həmçinin Prezident İlham Əliyevin Milli Məclisin deputatına qarşı törədilmiş bu xain terror aktını törətmiş şəxsin və ya şəxslərin müəyyən edilərək cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması istiqamətində

də təxirəsalınmaz əməliyyat-istintaq tədbirlərinin aparılması ilə bağlı hüquq-mühafizə orqanlarına göstəriş verdiyini xatırladı. Diqqətə çatdırıb ki, bu terroru törədənlər öz məqsədlərinə nail ola bilməyəcəklər. Fazil Mustafa göstərilən diqqət və dəstəyə görə, ölkə rəhbərliyinə minnətdarlığını bildirib. O, bundan sonra da dövlətçilik mövqeyinə sadıq qalacağını, bu terror aktının onu çəkəndirməyəcəyini söyləyib.

"Azərbaycan"

Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin onlayn iclası keçirilib

Aprelin 3-də Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin onlayn iclası keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbə-sindən verilən məlumata görə, onlayn iclası açan Milli Məclis Sədri İlham Əliyev, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli bildirib ki, gündəliyə İnam İmrad oğlu Kərimovun Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin hakimi təyin edilməsi ilə bağlı məsələ daxil edilib. Əli Hüseynli İnam Kərimovun yüksək hüquqi təhsilə Azərbaycan və Avropanın aparıcı universitetlərində yiyələnməsi barədə məlumat verib, onun hüquqşünas alim kimi elmi fəaliyyətindən və dövlətçiliyə xidmətlərindən danışdı.

Birinci vitse-spiker qeyd edib ki, İnam Kərimov Azərbaycanda dövlət xidmətlərində şəffaflığın və vətəndaş məmnunluğunun təmin olunması sahəsində ciddi dönüş yaradan və dünyada Azərbaycan brendi kimi tanınan "ASAN xidmət" in ilk rəhbəri olub. O, 2018-ci ildən nazir vəzifəsində çalışmaq, həmçinin publik hüquqi və inzibati hüquqi vəzifələri icra etmişdir. Birinci vitse-spiker İnam Kərimovun bundan sonra da bir hüquqşünas alim kimi bilik və bacarığını digər hakimiyyət

qolunda - Ali Məhkəmədə fəaliyyəti dövründə tətbiq edəcəyinə və Azərbaycanda ədalət mühakiməsinin effektiv və şəffaf həyata keçirilməsinə öz töhfəsini verəcəyinə inamını bildirib.

Məsələ ilə bağlı Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsi sədrinin müavini Qüdrət Həsənzadə, komitə üzvləri Bəhriz Məhərrəmov, Azay Quliyev, Nurlan Həsənov, Nizami Səfərov, Erkin Qədirli, Elşən Musayev, Kamal Cəfərov çıxış ediblər. Millət vəkili İnam Kərimovun dövlət postlarında çalışarkən öz vəzifəsinə məsuliyyətlə yanaşdığı, icra etdiyi vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gəldiyini qeyd ediblər. Deputat İnam Kərimovun hüquq ictimaiyyətində peşqar hüquqşünas və alim kimi nüfuz qazandığını vurğulayıb, onun Ali Məhkəmənin hakimi kimi öz təcrübəsindən, peşkarlığından və elmi-nəzəri biliklərindən istifadə edərək məhkəmə sistemiə öz töhfəsini verəcəyinə əminliklərini ifadə ediblər.

Sonra İnam İmrad oğlu Kərimovun Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin hakimi təyin edilməsi haqqında qərar layihəsi Milli Məclisin plenar iclasında müzakirəyə təqdim olunub.

İclasda iştirak edən İnam Kərimov hakimiyyətə namizədliyini dəstəklədikləri üçün deputatlara öz təşəkkürünü bildirib.

"Azərbaycan"

Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasında əməkdaşlıq gündəliyi müzakirə olunub

Aprelin 3-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Avropa Xarici Fəaliyyət Xidmətinin Şərq Tərəfdaşlığı məsələləri üzrə xüsusi nümayəndəsi Dirk Şubel ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan və Avropa İttifaqı (Aİ) arasında əməkdaşlıq gündəliyi, o cümlədən regionda cari vəziyyət müzakirə mövzusu olub.

Nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycanla Aİ arasında müxtəlif, o cümlədən siyasi, iqtisadi, ticarət, investisiyalar, neqliyyat, enerji təhlükəsizliyi və digər sahələr üzrə səmərəli əməkdaşlıq gündəliyinin mövcudluğundan bəhs edərək, bu xüsusda hazırda müzakirə edilən yeni hərtərəfli saziş layihəsinin münasibətlərinin daha da inkişafına töhfə verəcəyinə dair inamını ifadə edib. 2022-ci il iyulun 18-də imzalanmış Azərbaycan ilə Aİ arasında enerji sahəsində strateji tərəfdaşlığa dair anlaşma memorandumuna istinad edən nazir, sözlərdən sonadın enerji təhlükəsizliyi sahəsində birgə fəaliyyət baxımından əhəmiyyətli olduğunu diqqətə çatdırıb. Bununla yanaşı, alternativ

enerji resurslarının inkişaf etdirilməsi və Avropaya ixracı baxımından Qara dəniz elektrik enerjisi kabeli üzrə sazişin vacibliyi vurğulanıb.

Postmünaqişə dövründə regionda mövcud vəziyyət, Azərbaycanın bərpa-quruculuq fəaliyyəti, bölgədə kommunikasiyaların açılması istiqamətində görülən işlər, o cümlədən Ermənistanla münasibətlərin normallaşması və sülh gündəliyinin irəli aparılması istiqamətində göstərilən səy və cəhd barədə qarşı tərəflə məlumatlandırılan nazir Ermənistanın öhdəliklərindən boyun qaçıraraq davamlı hərbi-siyasi təxribatlar törətməsinin, mina təhdidini davam etdirməsinin sülh quruculuğu prosesinə xələl gətirdiyini diqqətə çatdırıb. Nazir son dövrlərdə Ermənistan tərəfindən törədilən təxribatların intensivləşməsinin Aİ-nin Ermənistanla missiyasının mövcudluğu dövrünə təsadüf

etməsinin narahatlıq doğurduğunu bildirib. Ceyhun Bayramov sözlərdən missiyadan Azərbaycan və Ermənistan arasında normallaşma prosesinə xələl gətirmək üçün bəhanə kimi sui-istifadə edilməsinin yolverilməz olduğunu vurğulayıb.

Xüsusi nümayəndə Dirk Şubel son dövrlərdə neqliyyat-kommunikasiya sahəsində yaranmış çağırışların "Şərq-Qərb" neqliyyat dəhlizinin önəmini artıracağını diqqətə çatdıraraq, Azərbaycanın bölgədə neqliyyat və kommunikasiyaların açılması istiqamətində fəaliyyətinin tədqiqatçı olduğunu bildirdi. Regionda müliki şəxslərin həyatına və sağlamlığına təhdid törədən mina təhlükəsinə qarşı mübarizədə əməkdaşlığın genişləndirilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Görüşdə həmçinin qarşılıqlı maraqa doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

İtaliyalı nazir müavini:

"Azərbaycan bizim üçün strateji tərəfdaşdır"

Aprelin 3-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov İtaliya Respublikasının xarici işlər və beynəlxalq əməkdaşlıq nazirinin müavini Edmondo Çirielli arasında görüş keçirilib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan və İtaliya arasında ikitərəfli çərçivədə mövcud əməkdaşlıqdan məmnunluq ifadə olunub və iki ölkə arasında siyasi, təhlükəsizlik, iqtisadi, ticarət, energetika, humanitar, təhsil və digər sahələrdə çoxölküli strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin perspektivlərindən bəhs olunub.

Tərəflər həmçinin Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə tərəfdaşlığı, o cümlədən enerji və neqliyyat layihələrində, alternativ enerji layihələri istiqamətində əməkdaşlığın genişləndirilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Nazir Ceyhun Bayramov Ermənistanın 30 il ərzində ərazilərimizin işğalı nəticəsində törətdiyi vandallıqlar, 2020-ci il müharibəsindən sonra Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normallaşması prosesi, eləcə də iki ölkə arasında sülh müqaviləsinin hazırlanması üzrə danışıqlar prosesi, Azərbaycanın işğaldan azad

olunmuş ərazilərində bərpa və quruculuq işləri barədə italyan nazir müavini məlumatlandırılıb. Bununla yanaşı, Ermənistan tərəfindən öhdəliklərinə zidd olaraq sülh prosesinə qarşı törətdiyi maneələr, siyasi və hərbi təxribatları, davam edən mina təhdidləri qarşı tərəfin diqqətinə çatdırılıb.

Nazir müavini Edmondo Çirielli Azərbaycanın İtaliya üçün strateji tərəfdaş olduğunu qeyd edərək, münasibətinin başa çatması ilə bütün bölgədə yeni dövrün başladığını və daha olası imkanların yarandığını qeyd edib. O, həmçinin iki ölkə arasında münasibətlərin hərtərəfli genişləndirilməsi üçün yeni imkanlar və əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri barədə danışdı.

Görüş zamanı həmçinin qarşılıqlı maraqa doğuran digər beynəlxalq və regional məsələlər müzakirə olunub.

İrannın notasında Azərbaycan mediası ilə bağlı qeyd olunanlar obyektivliyi əks etdirmir

İran İslam Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı səfirliyinə istinadən, Azərbaycan mediasında İran əleyhinə yayımların və məqalələrin qarşısının alınması məqsədilə müvafiq tədbirlər görülməsi üçün İran tərəfindən Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyinə nota təqdim edildiyi bildirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, İranın Azərbaycana notasına dair yerli medianın sualına cavab verən Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə İran İslam Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı səfirliyinin Xarici İşlər Nazirliyinə ünvanlanmış qeyd edilən notanın aprelin 3-də daxil olduğunu bildirdi.

Onun sözlərinə görə, qeyd edilən məsələ ilə əlaqədar eyni gündə İran İslam Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı səfiri Seyid Abbas Musəvi Azərbaycan Respubli-

kasının Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb. İran tərəfinin notasında Azərbaycan mediası ilə bağlı qeyd olunanların obyektivliyi əks etdirmədiyi vurğulanaraq, İran tərəfinə cavab notası, eləcə də İran mediasında Azərbaycan əleyhinə yayılmış bir sıra məqalələrin siyahısı təqdim olunub.

"İrannın ölkəmizdəki səfirinə bildirilib ki, İran mediasında məlumatların yayılmasında Azərbaycan Respublikası, onun dövlət və hökumət rəsmiləri haqqında yayılan təhqir dolu, yalan, böhtan və qərəzli məlumat-

lar, eləcə də İrannın tanınmış ictimai-siyasi xadimlərinin həqiqətdən uzaq bəyanat və çıxışları ölkələrimiz arasındakı münasibətlərə xələl gətirir və anlaşılmalazlıqları daha da dərinləşdirir.

Bununla yanaşı, ölkələrimiz arasında münasibətlər dövründə yaranan anlaşılmalazlıqların daim İran tərəfinin bir-tərəfli davranışı və addımlarından qaynaqlandığı, Azərbaycan tərəfinin ardıcıl və xoşniyyətli addımlarına İran tərəfindən lazımı qarşılıq verilmədiyi qeyd olunub.

Görüş zamanı İran mediasında Azərbaycan əleyhinə yalan və qərəzli məlumatların yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə təxirəsalınmaz tədbirlər görülməsinin zəruriliyi vurğulanıb", - deyərək Ayxan Hacızadə əlavə edib.

Müdafiə naziri "Baykar" şirkətinin texniki direktoru ilə görüşüb

Aprelin 3-də müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov ölkəmizdə səfərdə olan Türkiyənin "Baykar" şirkətinin texniki direktoru Selçuk Bayraktar ilə görüşüb.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, müdafiə naziri qonağı salamlayaraq onu ölkəmizdə görməkdən məmnun olduğunu bildirdi.

Azərbaycan ilə Türkiyə arasında hərbi əməkdaşlığın dostluq və qardaşlıq münasibətləri üzərində qurulduğunu qeyd edən nazir bu əlaqələrin zaman keçdikcə daha da inkişaf etdiyini və gücləndiyini bildirdi.

Ölkə rəhbərlərinin dostluq münasibətlərinin dövlətlərimiz arasında əlaqələrin inkişafında mühüm rol oynadığı xüsusi vurğulanıb. Səmimi qəbul və qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü bildiren S.Bayraktar ölkəmizə səfərinin məmnun olduğunu və bu cür görüşlərin qarşılıqlı əməkdaşlığımızın genişləndirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini qeyd edib. Görüşdə Azərbaycan ilə Türkiyə arasında hərbi-texniki əməkdaşlığın cari vəziyyəti və inkişaf perspektivləri müzakirə edilib.

Sonda müdafiə naziri S.Bayraktarı "Hərbi əməkdaşlıq sahəsində xidmətlərə görə" medali ilə təltif edib.

İtaliyanın xarici işlər və beynəlxalq əməkdaşlıq nazirinin müavini ADA Universitetində olub

İtaliyanın xarici işlər və beynəlxalq əməkdaşlıq nazirinin müavini Edmondo Çirielli Azərbaycana səfəri çərçivəsində aprelin 3-də ADA Universitetində rektor Hafiz Paşayevlə görüşüb.

ADA Universitetindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, rektor İtaliya-Azərbaycan Universitetinin təsis edilməsi sahəsində görülmüş işlər və gələcək planlar barədə məlumat verib, müxtəlif sahələr üzrə yüksəkixtisaslı mütəxəssislərin yetişdirilməsində tərəfdaş italyan

universitetləri ilə birgə fəaliyyətdən söhbət açıb.

Nazir müavini Edmondo Çirielli bu layihənin ümumilikdə mədəniyyət və təhsil sahəsində əməkdaşlığın iki ölkə arasındakı münasibətlər üçün əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayıb və ADA Universitetinin bilik və təcrübə mübadiləsindəki rolunu təqdir edib.

Görüşdən sonra rektor Hafiz Paşayevlə birlikdə İtaliya-Azərbaycan Universitetinin ADA Universitetinin kampusundakı tikinti sahəsi ilə tanışlıq olub, xatirə şəkli çəkilib.

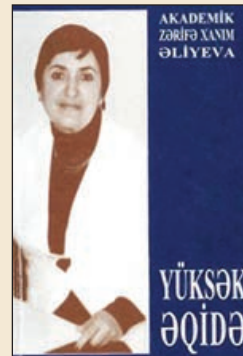

Zərifə Əliyeva - 100

Dünyada ən qiymətli nemət sağlamlıqdır deyirlər!
Və bəzən biz bunu sağlamlığımızı itirdikdən sonra dərinəndə dərk edirik.
El-oba, xalq üçün sərəklı insanlar da belədir!
Onları itirdikdən sonra yerləri boş qalır, gözlərimiz daim axtarır-arayır...
Akademik Zərifə xanım Əliyeva xalqımızın qəlbində özünə yurd salmış gərəklı, fədakar, həm də təvəzökar insanlardır.

Ömrünü-günü təkə ailəsinə, övladlarına deyil, həm də insanların sağlamlığına həsr etmişdir. İnsanların gözünə nur, ürəklərə işıq bəxş edərdi...
Bir alim kimi daim arayıb-axtarmış, Azərbaycan üçün xarakterik sayılan göz xəstəliklərinin müalicəsi üçün uzun illər tədqiqatlar aparmış, üsul və vasitələr tapmışdır.
Zərifə xanım Əliyevanın həm də özünəməxsus həkim fəlsəfəsi, xəstələrə yanaşma metodu, prinsipləri olmuşdur.

Bütün bunları o, qələmə aldığı "Yüksək əqidə" kitabında həssaslıqla əks etdirmişdir.
Dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin sərəncamı ilə bu il həm də akademik Zərifə xanım Əliyevanın yüz illik yubileyi qeyd olunacaqdır.
Şanlı yubiley ərəfəsində akademik Zərifə xanım Əliyevanın "Yüksək əqidə" (həkimlik etikası, həkimin ürəyinin və fikirlərinin paklığı) kitabından parçaları dərc edilir, onun əziz və unudulmaz xatirəsinə ehtiramla anılır.

Hələ qədim zamanlardan müxtəlif xəstəliklərə düçar olmuş insanların həyatı uğrunda mübarizə aparan həkim şəfaverici bir aura ilə əhatə olunmuşdur. Vaxtilə Homer "İliada" əsərində yazırdı: "Məharətlə müalicə edən bir həkim ömrü çox-çox insan ömrünə dəyər". Elə o zamandan həkimlik sənətinin qiymətli və zəngin əxlaqi əsasları zərər-zərərtə artaraq tamamilə yeni əhəmiyyət kəsb etmişdir.

Hər bir sənətin özünəməxsus xüsusiyyətləri var. Düzdür, bizim cəmiyyətdə mənəvi tələblər onun bütün üzvlərinə eyni dərəcədə şamil edilir, lakin elə müxtəlif fəaliyyət növləri var ki, insan davranışının konkret formalarında öz izini qoyur. Belə ki, onlar təkə ümumi əxlaqi prinsiplərlə deyil, bir sıra sənətlər üzrə bütün tarix boyu formalaşmış əxlaqi keyfiyyətlərlə də idarə edilirlər. Bu ilk növbədə elə sənətlərə aiddir ki, onların fəaliyyət obyektinə ya insan şəxsiyyəti, ya da bütün sosial qrupdur. Belə sənətlər həkimlik aiddir.

Mələmdür ki, tibb işçilərinin fəaliyyətinin nəticəsi ayrı-ayrı və ya çoxsaylı insan taleyinə əsaslı təsir göstərir. Bu işə ağ xalat geymək və insanların müalicə etmək hüququ və səlahiyyəti qazanmış hər bir şəxsin üzərinə düşən məsuliyyəti artırır.

Həkimlərin çoxyönlü fəaliyyəti (bugünkü gün 200-ə qədər özünəməxsus xüsusiyyətləri olan həkim ixtisasları var) çox vaxt rəsmi göstərişlər, qərarlar və sərəncamlar çərçivəsinə sığır. Onların gündən-günə artan məsuliyyəti mürəkkəb, ekstremal situasiyalarda həkimdən xüsusi fəallıq, sərəbstlik, qətiyyətlik tələb edir. Ona görə də həkimin yüksək inkişaf etmiş və spesifik-keyfiyyətli münasibətləri və şəxsi xüsusiyyətləri, cəmiyyət tərəfindən onun sənətinə layiqliyinin ən ümdə hissəsi kimi qiymətləndirilir. Əməyin belə mənəvi xüsusiyyətləri hələ çox qədimlərdən qeyd olunmuşdur, onların ən yaxşıları zamanın sınaqlarından çıxaraq insan mənəfiyyətinə xidmət edir.

Bunların üzərində dayanmaq zəruridir. Bu əxlaqi keyfiyyətlərsiz həkimlik etikasının ali prinsiplərini düzgün anlamaq qeyri-mümkündür.

Hələ bizim eradan doqquz əsr əvvəl qədim hind həkimi Çaraka həkimlik etikasının bəzi təzislərini açıqlayaraq "Çaraka-Sumxita" adlı tibb traktatında şərh etmişdir. Mahiyyət etibarilə bu, həkimin xəstə qarşısında vəzifə borcu və təmənnasız fədakar zəhməti haqqında ilk əxlaqi kodeks idi. O, daima insanların sağlamlığının yaxşılaşdırılması qayğısına qalmaq və hətta lazım gələrsə, öz həyatı bahasına xəstənin həyatını və sağlamlığını qorumağı həkimin öhdəsinə buraxırdı.

Çox yüzilliklər bundan əvvəl qədim Elladanın görkəmli həkimlərindən olan Hippokrat tərəfindən peşəkar tibbi etikanın əsasını təşkil edən bəzi davranış qaydaları və əxlaqi-mənəvi ehkamlar yazılmışdır. Bu, bəşəriyyətə "Hippokrat andı" kimi mələmdür.

Hippokrat hesab edirdi ki, həkim mütləq "pula nifrət, vicdanlılıq, təmizlik, müxtəlif iyrenə qusurlara nifrət, Allah qarşısında xurafat qorxusunu inkar etmək" kimi xüsusiyyətlərə malik olmalıdır.

Akademik Zərifə xanım Əliyeva

Yüksək əqidə

(Həkimlik etikası, həkimin ürəyinin və fikirlərinin paklığı)

Hippokratın bütün həyatı öz bilikliyi dərinləşdirmək və zənginləşdirmək uğrunda yorulmadan işləməklə keçmişdir. Bu müdrik insanın həyatı əməli ona məxsus belə ifadələrdən ibarət idi: "Həyat qısa, əməlin yolu uzun, əlverişli hallar keçici, təcrübə əldəçici, mühəkimə yürütmək çətindir. Ona görə həkimlə bərabər xəstə özü, onun ətrafındakılar və bütün xarici amillərin hamısı həkimin fəaliyyətinə kömək etmək üçün səfərbər olunmalıdır".

Hippokrat andı da belə başlayır: - Sərəbst fəaliyyətə başlayın həkim söz verir ki, bacardığı qədər, bütün gücü ilə ona həkimliyi öyrəndələrə öz valideynləri qədər itaət və kömək etsin, onun övladlarını özüne qarşı hesab etsin. Əgər onlar həkim olmaq istəyirlərsə, təmənnasız onları öyrətməyi özüne borc bilsin. Həkim xəstənin xəyir-nə olan şərait yaratmaq üçün and içir. Həkim andında yazır: "Ölüm üçün mənəndən xəhiş edən heç bir kəsə nəinki dərman verməyəcəyəm, hətta bu fikri həyata keçirmək üçün yol da göstərməyəcəyəm. Hansı evə girəcəyəmsə, oraya mən yalnız və yalnız xəstəyə xeyir vermək üçün girəcəyəm, bütün zərərləri, ziyanvericiliyi, səhv addımlardan uzaq olacağam".

Həkimlik sənəti üçün bu insan-pərvər davranışın əsas prinsipləri o qədər spesifikdir ki, üstündən min illər keçməyinə baxmayaraq, bu gün, müasir dövrdə də öz əhəmiyyətini itirməyib.

Bir çox Şərq xalqlarında olduğu kimi, Azərbaycanda da hələ çox qədim zamanlardan insanlara şəfa verən loğmanlar haqqında əfsanələr qoşulub. İnsanlara şəfa verən loğmanlar deyəndə dahi Hippokrat, Sokrat, Platon, Aristotel, Alkmeon, İbn Sina və s. nəzərdə tutulurdu.

Loğmanın adı ilə müxtəlif xəstəlikləri müalicə etmək və qarşısını almaq üçün tibbi sirlər və məsləhətlər nəsil-dən-nəslə ötürülürdü. Buna aid Loğmanın yaxın vaxtlarda aydınlaşdırılmış iki məsləhətini göstərmək olar. Birinci məsləhətdə Loğman spirtli içkilər içməyin, həddindən artıq çox yeməyin zərərliliyini qeyd etməklə mədəniyyət vasitəsilə maarif-gigiyenik xəbərdarlıq edir.

*Özünü yıklama içkilərlə sən,
Çörayi, plovu qadərincə ye.
İkimiz yaşayan bu gözəl dünyaya
Dönməsin gözündə çirklə pəyəyə.*

Başqa bir məsləhəti bilavasitə həkimlərə aiddir, çox güman ki, həkim adının şərfli və ətəmətli olmasını əks etdirən yazılmış etik kodeksdən götürüldü.

*Dünyada hər şeyi
İnsan yığurur.
Harda həkim varsa
Ümid doğulur.*

Azərbaycan ədəbiyyatının qədim mənbələrindən olan, xalqımızın müdrikliyini özündə əks etdirən "Dədə Qorqud" eposunda göləcək nəsillər üçün çox faydalı məsləhətlər toplanmışdır. Oxucunun gözləri qarşısında hər səhifədə öz sağlamlığına necə qorumaq, əxlaqi saflığın və mənəvi təmizliyin insan üçün nə qədər zəruri olması kimi qiymətli fikirlər xəzinəsi açılır.

Bu eposda xalqın fiziki tərbiyyəsinin, cəsarətliyinin, gümrəh və səfərbərliyi olmasının, yüksək döyüş keyfiyyətlərinin, insanın həyat tərzi və xarici mühitə münasibətindən çox asılı olması göstərilir. Dədə Qorqud tənbelliyin, avaralığın əley-

hinə çıxaraq, qeyd edir ki, insan yaxşı ox atmaq, məharətli qılınc oynatmaq və əla at çapmaqla yanaşı, həm də özü və xalqı üçün elə xeyirli işlər görməlidir ki, o, yaddaşlarda qalsın. Onun azad, zəhmətsiz, "sevinc, dinclik yoxdur" kəlamı bugünkü gündə də öz müasirliyini qoruyub saxlayır.

Özünü qurban verən ən ağıllı, yanar ürəkli, müqəddəs arzulu insanların yüksək mədəniyyətli taleyi unudularmı? Hər halda dahi şair və mütəfəkkir İmadəddin Nəsimi buna görə öz həyatını qurban verdi. Fənatiklər və cəhəlpərəstlər onun diri-diri dərsini soydular.

Hələ qədim zamanlardan müxtəlif xəstəliklərin müalicəsinə aid loğmanların yazdıqları qeydləri, möcüzəli reseptləri vilayətdə gəzən ara həkimləri istifadə edirdilər. Loğmanların müxtəlif xəstəliklərin müalicəsinə aid olan möcüzəli reseptlərini, qeydlərini ara həkimləri özlərində saxlayıb istifadə edirdilər. Onlar kənd-kənd, şəhərbəşəhər tək-tək gəzirdilər, onları birləşdirən müalicə müəssisəsi yox idi, lakin buna baxmayaraq, onlarda professional birlik var idi. Belə ki, onlar öz homkarları ilə lazımi tibbi bilikləri və sirləri bölüşürdülər. Bizim ulu torpağımızın mütəfəkkirləri, şairləri, alimləri - Böhmənyar İbn Mərzban, Nizami Gəncəvi, Xətib Təbrizi, Mahmud Şəbüstəri, Ömər Osmanoglu, Seyid Yəhya Bakuvü, Ə. Naxçevanı, Xaqani, M. Füzuli, Vaqif və başqaları - öz yaradıcılıqlarında, əsərlərində həkimlərin çətin, şərfli, təmənnasız, fədakar fəaliyyətlərini, onların səmərəli nəticələrini qeyd etmişdilər. Azərbaycanda o dövür üçün təəcüblü, yenilik, hətta ixtira kimi müalicə məqsədilə qəbul olunmuş gülxəmi kökü, yabanı nanə, çobanyastı-

ğının yarpaqları, heyva tumu, razıyana, qarğıdalı telləri, moruq, zircin, nar qabığı, sumax, gənəgərçək yağı, zeytun yağı, mis kuporosu, kükürd, neft böyük müvəffəqiyyətlə tətbiq edilirdi. Heyvan və mineral mənşəli maddələr geniş işlədirdi. Xalq təbabətçiləri, müalicə ilə məşğul olanlar dərman bitkilərini yığıb qurudurdular. Sınıqların müalicəsi məqsədilə hərəkatı məhdudlaşdırıcı sarğı qoymaqdan, qan almaqdan, masajdan, müalicəvi yanıqlardan və s. geniş istifadə olunurdu. Bizim azərbaycanlı əcdadlarımızın: əbəcadlarımız-həmkarlarımız-kolleqalarımızın əlverişsiz, qapalı şəraitdə yaşayıb mineral su qaynaqlarının, pəncəqlərin təsirini metodoloji şəkildə işləyərək müxtəlif xəstəliklərin müalicəsində istifadə etdiklərini oxuyanda, böyük iftixar hissi duyuruq. Onlarla müqayisədə Orta əsr həkimlərinin bəxti daha çox gətirdi. Cəmiyyətin güzəranının pis olmasına baxmayaraq, o dövür üçün böyük olan vətəndaş mülki xəstəxanaları təşkil olunurdu ki, orada bir yox, bir neçə həkim tibbi yardım göstərirdi. Bununla əlaqədar olaraq həkimlərin əksəriyyəti tək-tək fərdi şəkildə işləməkdən əl çəkir. Onların bir-biri ilə münasibət girməsi, əlaqəli işləməsi zərurətə çevrilir.

Orta əsr həkimləri əsasən Hippokratın işləyib hazırladığı həkim qanun-qaydaları ilə işləyirdilər. Eyni zamanda onların davranışı cəmiyyətin sinfi strukturunu təmsil edirdi. Həkimlər varlı insanların qulu olduğu halda, yoxsullar üçün ətəmətli idilər. Azərbaycan ədəbiyyatının ümumdünya şöhrətli klassikləri Nizami, Füzuli, Vəzəh və Vaqifin əsərlərindən görürük ki, həkimlərin çoxunda bir sıra nöqsanlar var idi. Onlarda pula, varə hərəkət, şxolastik ehkamlardan asılılıq o qədər güclü idi ki, heç vaxt mövhumatdan uzaqlaşa bilmirdilər.

Ona görə də Orta əsrlərdə bütün elm, eyni zamanda təbabət də mövhumatın "qulu"na çevrilmişdi.

Həkimlər öz vəzifələrinə başlayanda içdikləri and ruhanilərin andından çox az fərqlənirdi. Bundan başqa, həkim hazırlanan məktəblərdə həkimlərin göstərdiyi kömək haqqının əvvəlcədən ödənilməsinin zəruriliyi fikri aşılırdı.

Həkimlər (kübar həkimlər və ya mollalar) xəstələrin müalicəsinin əvəzində hədiyyə və bəxşilər tələb edirdilər. O dövrdə həkim etikası əsasən ruhani nöqtəyi-nəzərini ifadə edirdi. Bu, Avropa ölkələrinin əksəriyyətində katolikliyi, Şərq ölkələrində isə islamı təəcəssüm etdirirdi. İnsana taleyə, qismətə tabe olmaq aşılırdı.

İslam Azərbaycanda müsəlman məktəbləri açdı. Bu, ən yüksək inkişafa təxminən XI əsrdə çatmışdı. Bu zaman ilk mədrəsə - ruhani məktəblər açılıb. Bu məktəblərdə ilahiyat, təbabət öyrədilirdi və ruhani rütbəli şəxslər, təbiblər hazırlanırdı.

Mədrəsələrdə təhsil dini əsaslar üzərində qurulmuşdu. Bu, ali, lakin, ilk növbədə, dini məktəb idi. Çox əsrlər bundan əvvəl olmasına baxmayaraq, bu məktəbin tam formalaşmış təhsil sistemi var idi.

(Ardı var)

Bu qədər kin və nifrət nədən qaynaqlanır?!

İranda bizə "bağışlaya bilmədiyi" yeddi məqam

Bu gün heç kimdə zərrə qədər də olsa, şübhə yoxdur ki, İranda (daha dəqiq ifadə etsək, fars-molla rejiminin) özünə düşmən saydığı dövlətlər sırasında müstəqil Azərbaycan ilk yerlərdən birində dayanır.

Bunu biz havadan demirik, faktlara əsaslanıb söyləyirik.

Gəlin birlikdə olanları yenidən yada salaq.

Biz həmişə İranda özümüzdə dost, qardaş hesab etsək də, mədəni, dini və tarixi əlaqələrin və bağların qədriyləni etiraf edib sərhədin o tayında qırx milyon qan qardaşımızın yaşadığını xatırladaraq xarici əlaqə və münasibətlərdə onu nəzərə alsaq da, əvəzində qarşı tərəfdən analoji münasibəti heç zaman görməmişik.

Əksini isə təsdiq edən kifayət qədər fakt və misallar mövcuddur.

MƏSƏLƏN, İranda fars-molla rejimi:

■ Azərbaycan sərhədlərinin pozulmasını və müstəqil Azərbaycan ərazilərinin işğalını özünü "qırımızı xətti" olduğunu heç zaman Hayastana xatırlatmadı;

■ Bir dəfə də olsun Hayastanı işğalçı dövlət adlandıraraq qınamadı;

■ Tarixi, mədəni, dini abidələrimizin dağıdılmasına dözümlülük göstərdi;

■ Ərazimizdəki məscidlərin uçurulmasına və mal-qara tövləsinə, donuz damına çevrilməsinə göz yumdu;

■ Ermənilərə qoşularaq Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdan qalan evlərimizi qarət etdi;

■ Din qardaşlarının halal evlərindən oğurladıqları haram tikinti materiallarını öz ərazilərindəki bazarlarda satıb pula çevirdi;

■ İşğal altındakı Azərbaycan torpaqlarını ermənilərdən icarəyə götürməklə kənd təsərrüfatı məhsulları əkilib- becərdi;

■ Bizim torpaqlarda haylarla şərikinə narkoplantasiyalar saldı;

■ İkinci Qarabağ müharibəsində öz hava məkanını Hayastana gecəgündüz silah-sursat daşıyan dövlətlərin ixtiyarına verdi;

■ Hayastan ordusunu yanacaq, sürtkü yağları, ərzaq sarıdan korluq çəkməyə qoymadı;

■ Hayastanın Azərbaycan torpaqlarını daim işğalda saxlaması üçün əlindən gələnlərin hamısını köməyi göstərdi;

■ Ən nəhayət, tez-tələsik Qafanda konsulluğunu açaraq Hayastanın məğlubliyindən aldığı yaralarının sağalması üçün yanında olduğunu əməli işi ilə isbat etdi!

Biz müstəqillik əldə edərək sevincimizi bölmək üçün ilk addımlardan biri kimi İranda aramızda olan tikanlı məftilləri qırıb-dağıtmışdıq...

İndi özünü qiyamət verir:

Bu bizim ürəyimiz, səmimi münasibətlərimiz və kişiliyimiz, bu da İranda!

◆ ◆ ◆

İranda bütün dünya necə tanıyır - hamı bilir!

İranda dünyada nə işlə məşğuldur - hər kəsə bəllidir!

İrana niyə sanksiyalar qoyulur - o da aydın məsələdir!

İranda niyə hörmətsiz, urvatsız, küncə qısnanmış dövlət sayılır - bunda da heç bir sirt-filan yoxdur!

Lap qısaca desək, İranda terrorçu, terrora dəstək verən, narkotika istehsal edən, insan hüquqlarını qəbul etməyən, beynəlxalq hüququ sayı salmayan, öz vətəndaşlarına güllə atıb, hüquqlarını tələb edənlərinin boğazından kəndirib asan bir dövlətdir!

Bəs İranda ona heç bir pislisi dəyməmiş müstəqil Azərbaycana - bu qədər kin, qəzəb və nifrətinin əsl səbəbi nədir?

Axı indiyədək ölkəmiz ona heç nə etməyib!

Fars-molla rejiminin demokratik, müstəqil siyasət yürüdən, dünya dövlətləri ilə qarşılıqlı maraqlara əsaslanan münasibətlər quran, sülhpərvər Azərbaycanı heç cür bağışlaya bilmədiyi yeddi məqam barədə qısaca söhbət açmaq istəyirik.

◆ ◆ ◆

Birinci məqam: İranda Azərbaycanın müstəqil və qüdrətli dövlət olmasını istəmir və bundan bərk qorxur.

Tarixin dərinliklərinə varmadan söyləyək ki, Türkmənçay və Güllüstan müqavilələrinə əsasən, Azərbaycan iki yerə parçalandı.

Azərbaycan xalqı əsl faciəsini yaşadı.

Yarıya bölünərək doğmalarına, qohumlarına, dostlarına həsrət qaldı.

Sərbəst gediş-gəlişə sovet hökuməti icazə vermədi, ciddi qadağa qoydu.

O taydakı qırx milyon qardaş və bacımız savadsızlıqdan, hüquqsuzluqdan, dilinə, təhsilinə, insani hüquqlarına təbiq edilən qadağa və maneələrdən zillət çəkdi, ağır və yoxsul həyata məhkum olundu.

Bu taydakılar isə repressiya və sürgünlərdən keçdi, 1941-1945-ci il müharibəsində qırıldı, iki Qarabağ savaşında isə 23 mindən çox şəhid verdi, uzun sürən və ağır məcburi köçkün həyatı yaşadı.

SSRİ-nin süqutu ilə Sovet Azərbaycanı müstəqillik qazandı, öz sərvətlərinə və xalqına sahib çıxdı!

Otuz iləddək davam edən işğala Vətən müharibəsi ilə son qoyaraq ərəzi bütövlüyünü bərpa etdi, qələbə sevincini yaşadı!

Müstəqillik illərində Azərbaycan dövləti öz vətəndaşının xoşbəxtliyi, firavan yaşayışı üçün mümkün olan hər şeyi etdi!

Bu gündə əldə etdiklərimiz haqlı qürur doğurur:

■ Azərbaycan müstəqil hüquqi-demokratik dövlətdir;

■ Fikir plüralizmi, çoxpartiyalı sistem mövcuddur;

■ Mətbuat, söz azadlığı var, insanlar sərbəst danışır, gəzir, heç bir məhdudiyətə məruz qalmırlar;

■ Hamı ana dilində orta və ali təhsil alır, istədiyi xarici ölkədə təhsilini davam etdirir;

■ İnsan hüquqlarına ciddi şəkildə əməl olunur, şəxsiyyətə hörmət bəslənilir;

■ Azərbaycan sürətli inkişaf yolundadır, insanlar firavan həyat sürür, şəhər və kəndlər müasir və tam təminatlıdır, xoşbəxt yaşamaqda dövlət vətəndaşına daim yardım göstərir.

İranda isə vəziyyət necədir, son aylar orada nələr baş verir - hər kəsə bəllidir!

Odur ki, baş verən vəhşilikləri və qəddarlıqları yenidən xatırlatırıq.

İranda heç vaxt sərhədlərinin o tayında on milyon azərbaycanlının bəxtəvər, azad, firavan yaşamasını qəbul edə bilmir.

Bilir ki, ərazisindəki azərbaycanlılar hər gün yox, bəlkə də hər saat özlərini müstəqil Azərbaycanın vətəndaşları ilə müqayisə edirlər və bu müqayisə zamanı ürəklərindən nələr keçirirlər!

Bax İranda məhz buna görə müstəqil Azərbaycanın qüdrətlənməsindən, ayaq üstə möhkəm dayanmasından əndişələnir.

◆ ◆ ◆

İkinci məqam: Azərbaycanla İsrailin dostluğu və əməkdaşlığı İranda təkə-narahat etmir, həm də qorxudur.

Üstəlik, Azərbaycanın İsraildə səfirlik açması qonşu İranda möhkəmə əsəbiləşdirib.

Azərbaycan əvvəldən açıq şəkildə bəyan edib ki, öz ərazisindən başqa dövlətlərə qarşı istifadə olunmasına heç zaman yol verməyəcək.

Dediyi sözü də sahibidir.

Azərbaycan-İsrail əməkdaşlığı müstəqilliyimizin ilk illərindən başlayıb və bu gün də uğurla davam edir!

Əvvəla, Azərbaycanın kiminlə dostluq edib-ətməməsi onun öz işidir və bununla bağlı heç kəsə məsləhətləşməyi ağılım ucundan belə keçirmir!

İkincisi, adamdan soruşurlar ki, sən erməniyə özünə dost, qardaş tutanda mənəndən soruşmuşdun ki, mən də sənəndən xəbər alım?

Üçüncüsü, İsrail nə İranda, nə də Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə nə bir məscid dağıdıb, nə də bir məsciddə donuz saxlayıb.

Sənsə dostun hayların əməllərini hamından yaxşı bilsən də, özünü o yerə qoymursan.

Dördüncü, necə düşünürsünüz, işğalçıya qarşı vuruşanın yanında olanla, ədalət uğrunda mübarizə apararaq dostluq etmək doğrudur, dinə və imana uyğundur, yoxsa işğalçıya dəstək göstərərək İslam təhqir edənlərin yanında dayanıb İslam qardaşlarının şəhid olunmasına dəstək vermək?

Bu dostluqların mahiyyətlərinin fərqindəsinizmi?

Bəşinci, hansısa "yüksək poqonlu"nun İsrailə münasibətlərimizə dair bizdən "izahat tələb etməsi" Azərbaycan XİN-in bəyanatında da göstərilirdi ki, "güllüş və istehza" doğurur.

Azərbaycan İranda səfirliyində törədilən terror aktının araşdırılmasının nəticələri ilə bağlı qarşı tərəfdən izahat verilməsini gözləyir!

Onun daxili işlərinə burun soxmağa çalışanlara isə zərrə qədər də əhəmiyyət vermir!

◆ ◆ ◆

Üçüncü məqam: İranda dövlətin əsas gəlir mənbələrindən biri sayılan və uzun illər boyu Azərbaycanın işğal ərazilərindən keçən narkotrafikinin bağlanması hələ də həzm edə bilmir.

Əvvəla, İranda dünyada terroru dəstəkləyən dövlət kimi tanınır və bu barədə ucadan danışılır.

◆ ◆ ◆

İkinci məqam: Azərbaycan-Türkiyə qarşılıqlı və strateji tərəfdaşlığı İranda heç cür qane etmir.

İranda özünü Cənubi Qafqazın sözübaşılı qismində görmək istəyir.

Rusiya ilə dostluğu, bir sıra məsələlərdə razılığa gəlmələri, Hayastanı ələltisənə çevirməsi, yanlış olaraq Azər-

baycanı və Gürcüstanı zəif hesab etməsi onun bu istəkdə özünəinamını xeyli artırır.

Lakin Türkiyənin regiona qayıdışı, Azərbaycan-Türkiyə əlaqə və münasibətlərinin ən yüksək zirvəyə ucalması gözündən yuxusunu belə qaçıdır.

Fars-molla rejimi Azərbaycanın işğal altındakı torpaqlarını qısa müddətdə azad edəcəyini, dünyanın ən güclü ordularından birini yaradacağını və kimsə ilə, xüsusən İranda hesablaşmadan yalnız öz maraqlarını əsas tutacağını ağına belə gətirmirdi!

Üstəlik, Azərbaycan hərbi əməliyyatları qurtarıandan az sonra Şuşada Türkiyə ilə Müttəfiqlik müqaviləsi bağlayaraq özünəgüvənini daha da artırırdı və möhkəmləndirirdi!

Fars-molla rejimi Azərbaycanı "saya salmadığını" hər addımda nümayiş etdirməyə cəhd göstərsə də, Türkiyəyə münasibətdə çox ehtiyatlıdır.

Əslində, Tehran NATO-nun hərbi gücünə görə ikinci dövlət sayılan Türkiyəyə qarşıdır!

İranda Azərbaycanın Türkiyəni yenidən Cənubi Qafqaza gətirməsini də bağışlamaqda çətinlik çəkir.

◆ ◆ ◆

Bəşinci məqam: Rejim dünyada Türk dövlətləri birliyinin yaranmasını və İranda bu birlikdən kənar qalmasını özünə yeni təhlükə sayır.

Türk dövlətləri həm də müsəlman dövlətləridir.

Fars-molla rejimində islam artıq illərdir ki, zahiri pərdə sayılsa da, əslində, İranda öz iddialarını həyata keçirməkdə bu amildən daim istifadə edir.

Üstəlik, özünü "dünya şöhrətini" rəhbəri kimi göstərməyə can atır.

Əməldə zahiri təqdimatların əksi görünürsə də, məsələn, elə Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin başlanğıcından indiyədək hayların yanında yer almasına baxmayaraq, yenə də İslama və sığ tərziyə sadiq olduğunu daim dilə bəyan etməkdən yorulmur.

Təbii ki, Azərbaycanın təşəbbüsü və Türkiyənin liderliyi ilə Türk Dövlətləri Təşkilatının yaradılması qısa müddətdə güclü quruma çevrilməsi və uğurlu perspektivlər vəd etməsi heç də fars mollarının ürəyincə deyil!

Əlbəttə, onlar da müsəlman dövləti kimi dəvət almalarını, sayılmalarını çox istərdilər.

Amma əməllərindəki naqisliklər hər zaman belə istəklərini heçə çıxaraçaqdır.

Xüsusən, Zəngəzur dahlizinin açılması və bu hesaba TDT-nin birliyinin, əməkdaşlığının daha da möhkəmlənməsinə ona qətiyyət sərəf etmir.

Əlindən gələni isə odur ki, altdan-altdan Hayastan vasitəsilə Zəngəzur dahlizinin açılmasını əngəlləsin.

Amma özü də yaxşı anlayır ki, bu əməllərinin heç bir səmərəsi olmayacaq!

◆ ◆ ◆

Altıncı məqam: Hayastanın haçansa blokadadan çıxma biləcəyi variantı İranda heç cür sərəf etmir.

Azərbaycan 44 gün ərzində "dəmir yumruğu" ilə Qarabağ problemini əbədi həll etdi!

Özü də təkə Hayastanın yox, bölgəyə yaxında və uzaqda yerləşən dövlətlərin gizli və aşkar istək və niyyətlərindən asılı olmayaraq!

Üçtərəfli Bəyanatın bəndlərinə tam əməl edilməsinə də, Hayastan sülh müqaviləsinin imzalanmasına inadla əngəllənməyə çalışsa da, İranda qarşıq hansısa dövlətlər işğalçıya hələ də arxa durmağa çalışsalar da, necə deyirlər, artıq qatardadır.

Azərbaycan öz istəklərinə addım-addım, inamla, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin cəzdiyi plan üzrə, ağıl və qətiyyətlə hər gün daha da yaxınlaşmaqdadır!

Torbanın bağlanması lap az zaman qalıb!

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev böyük zəfərin ilk günlərindən ucadan və açıq şəkildə bəyan edib: "Zəngəzur dahlizini Ermənistan istəməyə açacağıq, istəməsə də!"

Əgər İlham Əliyev bunu istəyirsə və dilinə gətirirsə, deməli, elə belə də olacaq!

Məsələn ləngidən əsl səbəb isə dahlizə uzanan şose və dəmir yolunun çəkilişlərinin hələ başa çatmamasıdır.

Zəngəzur dahlizi işə düşəndən sonra Hayastan blokadadan çıxması olacaq.

Deməli, fars-molla rejiminin Hayastan bazarı da bağlanacaq.

Vəssalam, şüttamam.

Beləliklə, Hayastanın İranda ehtiyacı qalmayacaq.

Daha yaxın və əlverişli sayılan Türkiyə bazarı ilə əməkdaşlığa keçəcəkdir.

Fars molları "qardaş və bazar" itkinsinə dözmək istəmir.

◆ ◆ ◆

Yeddiinci məqam: Bizə nə qədər təhdid etsə də, ondan heç cür qorxmadığımız da İranda özündən çıxarır, həm də qətiyyət razi salmır.

Fars-molla rejimi müstəqillik dövründə ölkəmizə qarşı düşmənçiliyin bütün formalarını tətbiq etdi:

■ Müharibə vaxtı Xudafərin körpüsü ərazisində qarşımızı qoşunla kəsərək hücum əməliyyatlarını bir qədər ləngitdi, əlavə şəhidlər verilməsinə səbəb oldu.

■ Qeyd olunduğu kimi, Hayastana hərbi cəhətdən silah-sursat, yanacaq və terrorçu təminatı baxımından mümkün olan yardımını göstərdi.

■ Düşmənimizi məhv edib, zəhil günə qoyduqdan sonra da onun yanından əl çəkmədi.

■ Hətta əlaqələrin daha da sıxlaşdırmaq üçün Qafanda tez-tələsik bir bina inşa etdirərək hələ suvağı qurumamış orada öz konsulluğunu açdı.

■ Sərhədlərimizdə bizə "xox" gəlmək üçün iki dəfə hərbi təlimlər keçirdi, Araz çayının dəf edilməsi əməliyyatını nümayiş etdirdi.

■ İranda KİV-ində, telekanallarında əleyhimizə mütəmadi şəkildə hədəyən, sərə-böhtənlər səsləndirdi.

■ "Multifilm" çəkilib sosial şəbəkələrdə nümayiş etdirilməklə bizi qorxutmağa çalışdı.

■ Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyində dövlət səviyyəsində terror aktı törədərək bir əməkdaşımızı şəhid etdilər, ikisini isə yaraladılar.

■ Təzəlikcə isə Təbrizdəki Konsulluğumuz qarşısında "etiraz aksiyaları" təşkil edirlər.

Fars-molla rejimi bu əməlləri ilə tək-cə beynəlxalq konvensiyaları yox, həm də insanlıq normalarını tapdalayırdı.

Azərbaycan onlardan qorxmadıqca, əhəmiyyət verib saya salmadıqca, daha da özlərindən çıxaraq ağılaşdırıldı.

Ən nəhayət, Azərbaycanın deputatlarını qarşı terror əməli törətməklə daha bir dövləti cinayətə imza atdılar.

Amma öz aramızdır, İranda tək-cə bizi qorxutmur, özü də bizdən qorxur ha...

Bilir ki, bizə müharibə elan edib sərhədlərimizi keçmək, səfirliyin mülki əhalisini qırmaq üçün Tehrandakı Azərbaycan ərazisinə terrorçu göndərmək qədər sadə və asan olmayacaq!

Bütün hallarda, qonşumuzun ağıllı və ədalətli, həm də uzaqgörən olmağa çağırırıq!

Bizim heç kimdən və heç nədən qorxumuz yoxdur!

Ağıla gəlmək zamanıdır!

Bəxtiyar SADIQOV

Aprel dağı

7 il öncəki Lələtəpə qılgıcımı Şuşaya - Böyük Zəfərə gedən yolumuza işıq saldı

Əvvəlki 1-ci sahə.

Cocuq Mərcanlıdan açılan ümid qapısı

Aprel zəfərindən bir il sonra 2017-ci il iyulun 14-də Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad edilən Cocuq Mərcanlı kəndində tarixi hadisə yaşandı. Yenidən öz yurd-yuvalarına qayıdan soydaşlarımızın yanında olan Prezident İlham Əliyev Ermənistan və onun havadarlarına sət xəbərdarlığını edərək dedi ki, indi Lələtəpədə və digər işğaldan azad edilən ərazilərdə Azərbaycan bayrağı dalğalanır. Gün gələcək bayrağımız Şuşada dalğalanacaq.

Bu, təsadüfən deyilən fikir deyildi. Çünki böyük etimad göstərərək özünü lider seçən xalq hər zaman İlham Əliyevə inanıb və güvənib. Azərbaycan Prezidenti bu günə qədər keçirdiyi uğurlu siyasət, xalqa verdiyi vədlərə, sözlərə sadıqlığı ilə qazanıb. Ona görə də Cocuq Mərcanlıda səslənən bəyanat Azərbaycan xalqının qələbəyə inamını daha da artırdı və Aprel döyüşlərində ağır zərbə alan düşmənin canına vəlvolə saldı, ürəyinə dağ basdı.

Cocuq Mərcanlı erməni əsarətində qalan Qarabağa aparan yolun başlanğıcı, Şuşaya, Ağdama, Laçına, Kəlbəcərə və digər işğal altındakı torpaqlarımıza açılan ümid qapısı oldu. Elə kəndin girişindəki lövhələrdə əksini tapan "Cocuq Mərcanlıdan Şuşaya" lövhəsi də hər kəsi duyğulandırdı. Həmçinin minlərlə hektar ərazi ordumuzun tam nəzarətinə keçdi. Ordumuzun qəti zərbələri notisində düşmənin 30-dək tankı, 25-dən çox artilleriya qurğusu və digər zirehli texnikası məhv edildi, 320 hərbiçisi öldürüldü, 500-dən artıq döyüşçüsü yaralandı.

Dörd günlük Aprel döyüşləri 23 ildən sonra xalqımıza qələbə sevincini yaşatdı. Ordumuzda özünə, gücünə inanan ən yüksək həddə çatmasında bu

döyüşlərin tarixi əhəmiyyəti oldu. Müharibədə qələbə üçün ordunun ruh yüksəkliyi, özünə inamı son dərəcə vacib amildir. Aprel döyüşləri Ermənistan ordusunda özünəinamı sarsıtdı, Azərbaycan Ordusu qarşısında duruş gətirməyin mümkün olmayacağı qorxusunu yaratdı. Lələtəpəyə sancılan bayrağın kölgəsi işğal altında olan bütün torpaqlarımıza düşdü və Qarabağa gedən yolumuza işıq saçdı.

Aprel döyüşlərinin yaratdığı böyük ruh yüksəkliyi

Dördgünlük döyüşlər həm işğalçı Ermənistan, həm də onun havadarlarına Azərbaycanın ən modern silah-sursat və hərbi texnika ilə təchiz olunmuş Silahlı Qüvvələrinin nəyə qadir olduğunu göstərdi. Ordumuzun qüdrəti Ermənistan başda olmaqla onun himayədarlarını da təşvişə saldı.

Aprel zəfəri həm də xalqın və ordunun tarixi ərazilərimiz olan Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonların işğaldan azad edilməsi üçün hər cür fədakarlığa hazır olduğunu düşmənlə yanaşı, dünyaya sübut etdi.

Bu qələbənin ruhu insanlarda, xüsusən də hər bir gəncdə böyük qürur və sevinc hissləri doğurdu. Ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərindən fərqli olaraq cəmiyyətin bütün təbəqələri qısa müddətdə Ali Baş Komandanın ətrafında sıx birləşərək görünməmiş milli birlik, həmrəylik nümayiş etdirdilər. Məlum oldu ki, hərbi əməliyyatların davam edəcəyi müddətdə hər kəs "Hər şey cəbhə üçün, hər şey qələbə üçün!" şiarını əsas tutaraq torpaqlarımızın düşməndən təmizlənməsi prosesinə əməli töhfəsini verməyə çalışacaq. Həmin günlərdə yeniyetmələrdən tutmuş ahl insanlara qədər hamının əlinə silah alaraq cəbhəyə yollanmağa hazır olduğunu bildirməsi də hərbi-psixoloji üstünlüyün əldə edilməsi baxımından vacib məqamlardan idi.

Bir sözlə, bu döyüşlər Azərbaycan Ordusu, ölkə gəncliyi üçün bir imtahan oldu. Azərbaycan əsgəri döyüşə atılmağa, qəhrəmanlıq göstərməyə, torpaqlarımızı azad etməyə hazır olduğunu öz şücaəti ilə bir daha göstərdi. Bu, Azərbaycan gəncinin, əqidəsinin, Vətən olan sevgisinin göstəricisi idi. Bu döyüşlər zamanı xalqımızın da qəhrəmanlığı hər kəsə bəyan oldu. Şanlı qə-

ləbə eyni zamanda Ermənistanın uzun illər ərzində öz ordusu haqqında yaratdığı mifləri darmadağın etdi. Ali Baş Komandanın söylədiyi kimi, Aprel döyüşləri demək olar Ermənistan ideoloji əsaslarını dağıtdı. Hər kəsə böli oldu ki, əgər Azərbaycanla münasibətlər yoluna qoyulmasa, Ermənistanın gələcəyi yoxdur.

Lələtəpədən Şuşaya qədər uzanan Zəfər yürüşü

Bu döyüşlər Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ordu quruculuğu istiqamətində atdığı addımların, həyata keçirdiyi islahatların nə qədər düşünülmüş, uğurlu olduğunu təsdiqləyən reallıq oldu. Bir daha böli oldu ki, İlham Əliyev əsl sərkərdədir. Aprel döyüşləri göstərdi ki, Azərbaycan Ordusu zəfərə tam hazırdır və artıq müharibəni başlaya bilər.

Çünki hərbi qüdrəti gündən-günə artan Azərbaycan Ordusu arsenalını ən modern silah və digər hərbi texnika ilə zənginləşdirir və hər ötən il arsenalını gücləndirməkdə davam edir. Bütün bunlar göstərdi ki, Azərbaycan Ordusu torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi ilə bağlı vəzifəsini layiqincə yerinə yetirməyə hər an hazırdır və ərazi bütövlüyümüzün bərpası ediləcəyi gün uzaqda deyil.

İlham Əliyev də Aprel qələbəsinin birinci ildönümü ilə əlaqədar bir qrup hərbiçimizlə görüşündə vurğuladı ki, bu döyüşlər şanlı hərbi qələbəmizdir, dövlətimizin, xalqımızın, ordumuzun gücünü göstərən qələbədir. Bu döyüşlər onu göstərir ki, Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt işğalla barışmayacaq, öz ərazi bütövlüyünü nəhəhə bahasına olursal olsun bərpa edəcək.

Çox keçmədi, 4 ildən sonra o fikirlər reallığa çevrildi. Azərbaycan Ordusu Aprel döyüşlərində yarımcıq saxladığı əməliyyatını tamamlamaq üçün Ali Baş Komandanın hücum əmri aldı.

2020-ci ilin iyulunda baş verən Tovuz döyüşləri İkinci Qarabağ müharibəsinin başlanmasını şərtləndirən qılgıncı oldu. Prezident, xalq və ordu birliyi "dömr yumruq" ətrafında birləşib Qarabağın azadlığı uğrunda Vətən müharibəsinə başladı.

Sentyabrın 27-dən noyabrın 10-dək olan qısa dövr ərzində həm döyüş

meydanında, həm arxa cəbhədə, həm diplomatiya müstəvisində və həm də informasiya məkanında Azərbaycanı qələbəyə aparan mübarizənin şahidi olduq.

İlham Əliyevin dünya liderləri ilə danışıqlar zamanı, xarici media nümayəndələrinə verilən müsahibələrdə prinsipial mövqeyi qələbəyə gedən yolda ordumuza stimül oldu. İlham Əliyevin dönməz iradəsi Azərbaycan əsgərinin döyüş ruhunu artırdı, qələbə inamını daha da gücləndirdi.

Məhz İlham Əliyevin əsl sərkərdə qətiyyəti ilə işğal altında olan torpaqlarımızı sürətlə düşməndən təmizləyən müzəffər ordumuz Cocuq Mərcanlıdan başlanan Zəfər yürüşündə irəliləyərək Şuşanı azad etdi və 30 illik işğala son qoyuldu.

İlham Əliyev Şuşaya qalib komandan kimi ayaq basdı və dünyaya mesaj verdi ki, beynəlxalq təşkilatların illərə həll edə bilmədikləri məsələni Azərbaycan öz gücünə cəmi 44 günə bitirdi, işğalçı, terrorçu qruplaşmalar Azərbaycan torpaqlarından qovuldu.

Ali Baş Komandan bu müharibəni XXI əsrin yeni savaşı adlandırdı. Ordumuz dünya hərbi tarixində ilk "smart müharibə" aparan silahlı qüvvələr kimi tarixə düşdü. Bu savaşa çox düzgün hesablamə və konkret şərait üçün unikal bir strategiya tətbiq edildi. Pilotsuz uçuş aparatları isə yeni müharibə formatının bünövrəsini qoydu. Ordumuzun həyata keçirdiyi müasir döyüş taktikası dünya hərbi praktikasında yeni nəsil savaşı adlandırıldı.

Ordusuna, xalqına güvənən işğalçı Ermənistan cəmi 44 gün dözə bildi. Erməni silahlı birləşmələri Azərbaycan Ordusu qarşısında aciz vəziyyətə düşdü. Erməni hərbiçisi silahını, texnikasını, döyüş bayrağını atıb şərəfsizcəsinə qaçmağa məcbur oldu. İşğal altında olan torpaqlarımız düşmənin tapdağından təmizləndi. Aprel döyüşlərində şəhid olan igid oğullarımızın ruhları bir daha şad oldu. Çünki onların da istəyi Qarabağın azadlığı idi və bu gün həmin torpaqlar azaddır. Şuşada, Ağdamda, Xocavənddə, Füzulidə, Cəbrayılda, Zəngilanda, Qubadlıda, Laçında, Kəlbəcərdə dalğalanan Azərbaycan bayrağı düşmənin başrını yarıb, hər bir azərbaycanlının ürəyini dağa döndürdü.

Rəsad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Şərqi Zəngəzurda həyat yenidən qaynayacaq

Böyük sənaye və aqrar imkanlara malik olan bu iqtisadi rayon çox mühüm bölgələrdən birinə çevriləcək

Vətən müharibəsindən sonra qısa müddət ərzində Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda möhtəşəm quruculuq, bərpa işlərinin nəticəsi olaraq Böyük qayıdışın ilk mərhələsi başladı. Doğma torpaqlarına, dədə-baba yurdlarına ilk qayıdamlar ağıllıqlar oldu.

Ötən ilin iyun ayında Zəngilanın "ağıllı kənd" konsepsiyası əsasında yenidən qurulan Ağalı kəndinə ilk köç karvanı yola salındı və o vaxtdan bəri proses mərhələli şəkildə davam edir. Son olaraq isə Törtərin Talış kəndinin sakinləri bayramı öz doğma yurdlarında qeyd etdilər. Elə bayram münasibətilə Prezident İlham Əliyev və ailə üzvləri də Törtərin Talış kəndində oldu və Novruz tonqalı qalandı. Növbəti mərhələdə isə qayıdışın ünvanı Laçın olacaq.

Bu barədə Prezident İlham Əliyev Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Laçın rayonuna xüsusi nümayəndəsi təyin etdiyi Məsim Məmmədovu qəbul edərkən ətraflı məlumat verib.

Bu il və gələcək il Laçına 10 minə yaxın insan köçürüləcək

Ölkə rəhbəri qeyd edib ki, müharibə başa çatan kimi Laçın rayonunun yenidən qurulması ilə bağlı işlər start verilib: "Amma Laçın şəhərinin yenidən qurulması keçən ilin avqustun 26-dan bu yana icra edilir. Birinci mərhələdə Laçın şəhərində 500-ə yaxın fərdi ev inşa edilir və ya ermənilər tərəfindən dağıdılmış evlər yenidən bərpa olunur. Çoxmərtəbəli səkkiz yaşayış binası yenidən qurulur, ya da ki, tamamilə əsaslı təmir olunur və 30-dan çox ictimai bina inşa edilir. Prezidentin göstərişi ilə bütün bu işlər bu ilin sonuna qədər başa çatdırılmalıdır. Bu, sadəcə, birinci mərhələ olacaq. Bu evlərin sayı göstərir ki, minlərlə insan artıq bu ilin sonuna qədər Laçın şəhərində yaşayacaq və laçinlilər bu il öz doğma diyarına qayıdacaqlar.

Prezident həmçinin bildirib ki, Zabux və Sus kəndlərini tamamilə yenidən qurulması prosesinə start verilib və Zabux kəndində 1000-dən çox, Sus kəndində isə 300-dən çox insan yerləşəcək. Güləbird və Qorçu kəndlərini Baş planın təsdiqləndiyinə diqqət çəkən dövlət başçımız birinci mərhələdə Güləbird kəndində 2400, Qorçu kəndində isə 1300 insanın yerləşməsinə nəzərdə tutulduğunu qeyd edib: "Yeni gətirdiyim bütün bu rəqəmləri nəzərə alaraq, hər kəs görür bilər ki, yaxın gələcəkdə - bu il və gələcək il bəz Laçın rayonuna təqribən 10 minə yaxın, bəlkə də çox keçmiş köçküni yerləşdirəcəyik".

Laçın çox mühüm iqtisadi rayonlardan biri kimi...

Milli Məclisin deputatı Vüqar Bayramov bildirib ki, Laçın şəhəri də daxil olmaqla, Laçın rayonu artıq yenidən qurulur, bərpa olunur. Laçın Azərbaycan üçün strateji əhəmiyyət daşıyan rayonlardandır. Coğrafi baxımdan strateji üstünlükləri var, digər tərəfdən, iqtisadi baxımdan ölkəmiz üçün vacibdir: "Laçın rayonunun həm təbii ehtiyatlarının həcmi, həm də miqyası kifayət qədər genişdir. Bu, Laçında sənaye müəssisələrinin qurulmasına və inkişaf etdirilməsinə imkan yaradır. Digər tərəfdən isə Laçının təbii, relyefi və coğrafiyası rayonda fərqli sektorların inkişafına nail olmağa imkan verir. Bu rayonda həm kənd təsərrüfatı, həm də turizmin inkişafı üçün kifayət qədər böyük imkanlar var".

İqtisadi vurğulayub ki, Laçın Birinci Qarabağ müharibəsindən əvvəl Azərbaycanda heyvandarlıq məhsullarının istehsalına görə seçilən bölgələrdən olub. Bu baxımdan aqrar sektorun xüsusən heyvandarlığın inkişafı imkanları bu ərazidə genişdir. Təbii baxımdan turizm sektorunun inkişafı üçün geniş şərait var. Laçında Beynəlxalq Hava Limanı istifadəyə veriləcək. Bu, rayonda nəqliyyat və logistikanın inkişafına şərait yaradacaq, orada istehsal olunacaq məhsulların dünya bazarına çıxarılması, turistik səfərlərin təşkil olunması baxımından ciddi üstünlük yaradacaq.

V.Bayramov deyib ki, Laçın yenidənqurma və bərpa, həmçinin məskunlaşma mərhələsindən sonra növbəti Şərqi Zəngəzurun, bütövlükdə Azərbaycanın iqtisadi inkişafına xüsusi töhfə verən rayonlardan birinə çevriləcək. "Bütövlükdə, 10 mindən çox vətəndaşımızın yaxın illərdə Laçın rayonuna qayıdacağı gözlənilir. Laçın ra-

yonu ilə yanaşı, işğaldan azad olunan digər rayonlarımızda da bərpa və yenidənqurma işləri sürətlə həyata keçirilir. Yaxın bir ildə Füzuli, Ağdam və digər rayonlarımızda minlərlə vətəndaşımızın öz doğma və tarixi torpaqlarına qayıtması reallaşacaq. 2026-cı ilədək isə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda 150 min vətəndaşımız əbədi məskunlaşacaq", - deyər deputat əlavə edib.

Şərqi Zəngəzur iqtisadi cəhətdən böyük potensiala malikdir

Milli Məclisin deputatı Aydın Hüseynov bildirib ki, işğaldan azad edilmiş Laçın rayonu düşməndən təmizləndikdən sonra bu ərazilərdə bərpa-quruculuq işləri sürətlə davam etdirilir.

Onun sözlərinə görə, əhalinin Laçın şəhəri də daxil olmaqla Zabux, Sus və digər kəndlərə köçürülməsi prosesi artıq həlledici mərhələyə daxil olub. Deputat qeyd edib ki, Azərbaycan Ordusunun Laçın döhlizinə nəzarəti tam ələ almasından sonra təhlükəsizlik tədbirləri də tamamilə möhkəmlənib: "Cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında bu rayonda quruculuq işləri daha da genişləndirib və bölgənin milli iqtisadiyyata sürətlə inteqrasiyasının təmin edilməsi, zəngin iqtisadi resurslarının üzə çıxarılması və bölgənin əhalisinin layiqli və keyfiyyətli sosial həyat tərzinin yaradılması istiqamətində fəal addımlar atılır".

Laçının iqtisadi cəhətdən böyük potensiala malik bölgələrimizdən olduğunu vurğulayan A.Hüseynov əlavə edib ki, bu rayon, ümumilikdə isə, Şərqi Zəngəzur bölgəsi böyük sənaye və aqrar imkanlara malikdir. İşğaldan öncə rayonda əsas inkişaf etmiş sahə kənd təsərrüfatı, xüsusilə də heyvandarlıq olub. Bununla yanaşı, meyvəçilik, tütüncülük, üzümçülük, taxılçılıq, arıçılıq inkişaf etmiş sahələrdən hesab olunub. Laçında fəaliyyət göstərən sənaye müəssisələri daha çox xammal növlərinin emalına əsaslanıb. Rayon, həmçinin zəngin təbii ehtiyatlara malikdir.

Deputat qeyd edib ki, bölgə dağ turizmi və ekoturizm potensialına görə xüsusi əlverişli mərkəzə malikdir. Onun sözlərinə görə, Laçının strateji coğrafi mövqeyi, digər bölgələrin qovşağında yerləşməsi, insan resursları potensialı və infrastrukturuna çıxış imkanları bu bölgənin gələcəkdə Azərbaycanın ən iri sənaye və iqtisadi güc mərkəzinə çevrilməsi imkanlarını genişləndirəcək. Laçın Beynəlxalq Hava Limanının istifadəyə verilməsi isə xarici sərmayəçilərin axımına səbəb olacaq.

"Laçında və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında biznesin inkişafına daha geniş meydan vermək üçün iqtisadi qanunvericilikdə bir sıra mühüm güzəştlər nəzərdə tutulub. Prezident İlham Əliyevin 10 dekabr 2021-ci il tarixli "İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" sərəncamına əsasən, həmin ərazilərdə istehsal fəaliyyəti ilə məşğul olan sahibkarlara güzəşt, vergi, sosial güzəştlər verilib və digər dəstək tədbirləri görülüb. Vergi və Əmək məcəllələrinə edilmiş əlavə və dəyişikliklərə əsasən, 2023-cü il yanvarın 1-dən işğaldan azad edilmiş ərazilərdə vergi uçotuna alınan və bilavasitə həmin ərazilərdə fəaliyyət göstərən hüquqi və fiziki şəxslərin 10 il müddətində mənfəət və gəlir, əmlak, torpaq və sadələşdirilmiş, 10 il müddətində dividend gəlirlərinin vergiləndirilməsi azad ediləcək", - deyər deputat qeyd edib.

A.Hüseynov, həmçinin xatırladı ki, "Sosial sığorta haqqında" qanuna dəyişikliklər layihəsinə əsasən, 2023-cü ildən etibarən işğaldan azad edilmiş ərazilərdə qeyri-dövlət və qeyri-neft-qaz sektorunda çalışan şəxslərin aylıq gəlir və məaşları 10 il müddətində məcburi dövlət sosial sığorta haqlarından azad olunub. Bütün bu güzəşt və stimullaşdırıcı tədbirlər Laçın və Şərqi Zəngəzurun tezliklə iqtisadi inkişafını təmin edəcək.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

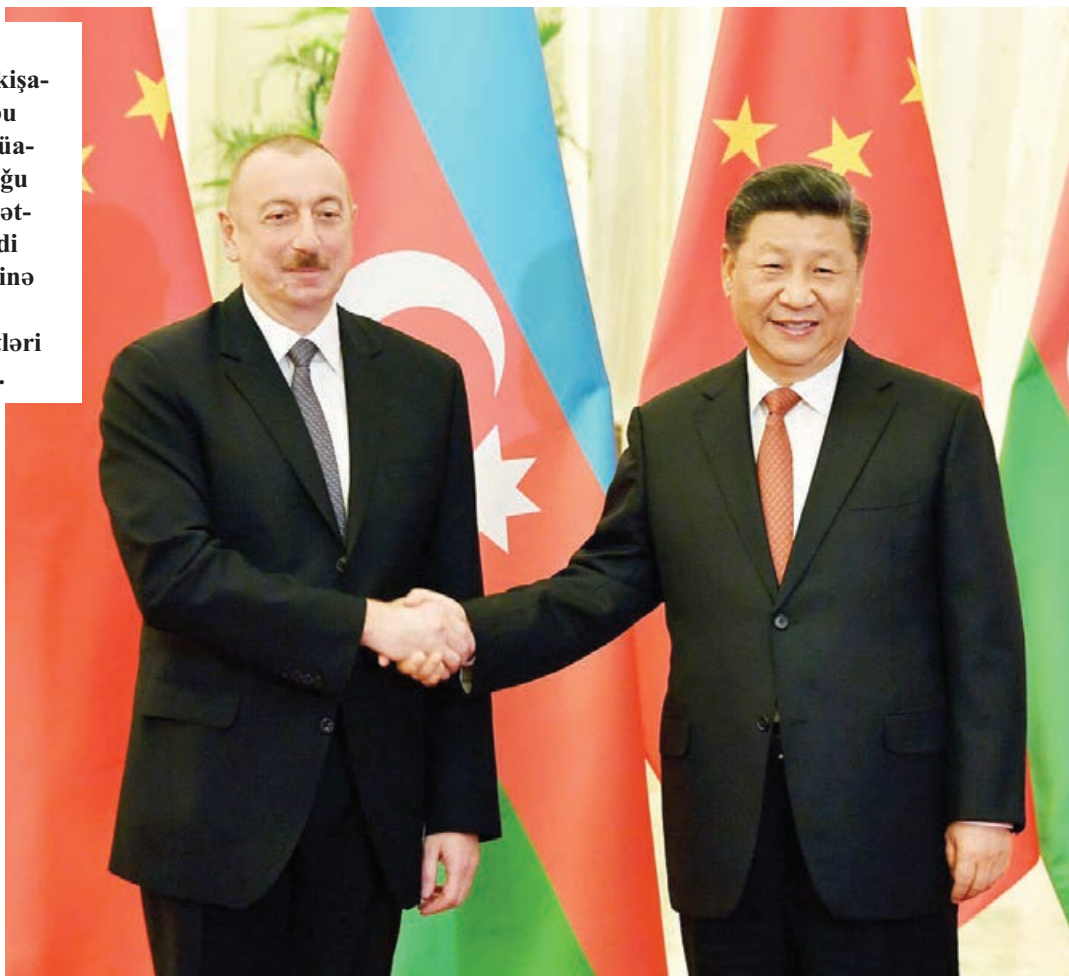
Uğurlu diplomatiya həmişə güclü iqtisadi əlaqələrin inkişafına zəmin yaradır. Məhz bu baxımdan Azərbaycanın müasir dünya düzənində qurduğu uğurlu diplomatik münasibətlər çoxsaylı ölkələrlə iqtisadi əlaqələrimizin genişlənməsinə təkan verir. Bu baxımdan Azərbaycan-Çin münasibətləri xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Bu münasibətlərin uğurlu inkişafını təmin edən əsas amillərdən biri qarşılıqlı əlaqələrin qədim tarixə malik olmasıdır. İpək yolunun bərpası üçün görülən işlər ikitərəfli əlaqələri daha da dərinləşdirir. Çinin Qərbi ölkələrindən fərqli olaraq "Vaksin millətçiliyi" etməməsi, Azərbaycanın mürcətiyə "dar günün deməsi" kimi operativ reaksiya verməsi və ölkəmizin vaxtında təminatında oynadığı müsbət rol gələcək iqtisadi əlaqələrin təməlinin qoyulmasında vacib rol oynamışdır.

Yeni dünya düzənində Çinin həm güclü iqtisadiyyatı, həm də siyasi iradəsi ilə daha böyük rol oynaması artıq dərinləşməyə başlayıb. Dünyada baş verən siyasi proseslərə və iqtisadi münasibətlərə Çinin getdikcə daha dərinləşməsi onu təsdiq edir ki, bu nəhəng və qədim dövlət böyük güclərini ona ayırdığı miskin statusla kifayətlənmək niyyətində deyil. Əksinə, o, vacib oyunçulardan biri kimi irəliləyir və heç kimdən çəkinmədən dünyanı qalan hissəsi üçün hazırkı texnologiyalar əlçatan olmayacaqdır.

Onu qeyd etmək ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev hələ keçmiş sovetlər dövründə Çinin əhəmiyyətini və gələcək perspektivlərini görür, bu ölkə ilə münasibətlərin inkişafına çalışırdı. Ulu Öndər Azərbaycan müstəqilliyini elan etdikdən sonra da bu xətti inamla davam etdirdi.

Çin nə qədər nəhəng və qədim dövlət olsa da, tarix boyunca Qərbi imperalizmindən və zorakılığından əziyyət çəkib. 1840-1842-ci illərdə Çinə qarşı birinci tiryək müharibəsi, 1856-1860-cı illərdə baş vermiş ikinci tiryək müharibəsi bu dövlətə asan başa gəlməyib. Çin həm tarixən, həm də müasir dövrdə Qərbdən gələn mərkəzi ssenarilərin əziyyətini

Si Cinpin: "İlham Əliyev Çinin böyük dostudur"

İki ölkə arasında əməkdaşlıq bu dostluq əsasında getdikcə dərinləşir

və ABŞ-nin nəzarətində ola bilərdi. Bunun nəticəsində dünyanın qalan hissəsi üçün hazırkı texnologiyalar əlçatan olmayacaqdır.

Onu qeyd etmək ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev hələ keçmiş sovetlər dövründə Çinin əhəmiyyətini və gələcək perspektivlərini görür, bu ölkə ilə münasibətlərin inkişafına çalışırdı. Ulu Öndər Azərbaycan müstəqilliyini elan etdikdən sonra da bu xətti inamla davam etdirdi.

Çin nə qədər nəhəng və qədim dövlət olsa da, tarix boyunca Qərbi imperalizmindən və zorakılığından əziyyət çəkib. 1840-1842-ci illərdə Çinə qarşı birinci tiryək müharibəsi, 1856-1860-cı illərdə baş vermiş ikinci tiryək müharibəsi bu dövlətə asan başa gəlməyib. Çin həm tarixən, həm də müasir dövrdə Qərbdən gələn mərkəzi ssenarilərin əziyyətini

çəkib. Ona görə də Çin üçün onunla əməkdaşlıq etmək istəyən dövlətlər xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. İkitərəfli münasibətlərin bugünkü səviyyəsinə dövlət başçıları İlham Əliyev və Si Cinpin arasında dostluq əlaqələri müsbət təsir etməkdədir. Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpinin Prezident İlham Əliyevi Çinin böyük dostu adlandırması da təsadüfi deyil. Çin yeni zamanda bütün rəsmi tribunalardan açıqlamalarında Azərbaycanın haqq işini daim müdafiə etmişdir.

Azərbaycan üçün güclü idarə və ixracata sahib olan Çin kimi dövlətlə iqtisadi əlaqələrin dərinləşməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Hazırda Çinin bir çox məşhur şəhərlərində ölkəmizin ticarət mərkəzləri uğurlu fəaliyyət göstərir. Həmçinin Azərbaycan iqtisadiyyatının müxtəlif sahələrində

də fəaliyyət göstərən Çin şirkətlərinin sayı bu gün 200-ə keçmişdir. Ən vacibi isə odur ki, Azərbaycan Çinin Cənubi Qafqazda əsas ticarət tərəfdaşdır. Son 20 ildə ölkəmizin arasında ticarət dövriyyəsi 34 dəfədən çox artmışdır.

İki ölkə arasında nəqliyyat logistika əlaqələri də getdikcə dərinləşir, Zəngəzur dəhlizinin Çinin "Bir kəmə, bir yol" layihəsi fonunda reallaşması daha inandırıcı görünür. Çindən Avropaya 30 günə gedilən yol təxminən iki dəfə qısalaraq 15 günə düşəcək. Sevincdirici haldır ki, Qarabağın bərpasından da Çin şirkətlərinin rolu artmaqdadır. Faktiki olaraq hər iki dövlətin global geosiyasi layihələrdə birgə inkişafı artır.

Prezident İlham Əliyev cari il yanvarın 17-də Davosda Çinin CGTN (China Global Television Network) televiziyası

kanalına müsahibəsində belə demişdir: "30 il ərzində davam edən siyasi münasibətlər artıq bizim yaxşı tərəfdaş və bir-birinə etibar edən dostlar olduğumuzu nümayiş etdirir. Bizim beynəlxalq təsisatlar çərçivəsində çox yaxşı əməkdaşlığımız var. Biz həmişə bir-birimizin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəkləyirik".

Azərbaycan ilə Çin arasında ticarət dövriyyəsində də müsbət dinamika mövcuddur. Dövlətimizin başçısının 2019-cu ilin aprelinde Çinə səfəri zamanı iki ölkə şirkətləri arasında ümumi dəyəri 821 milyon dollar olan 10 sənəd imzalanmışdır. 2019-cu ilin birinci yarısında ölkəmiz arasında ticarət dövriyyəsi 2,3 dəfə artaraq 1,4 milyard dolları ötmüşdür. China Global Television Network televiziyası kanalına müsahibəsi zamanı Azərbaycan Prezidenti qeyd etmişdir ki, "Azərbaycan bu təşəbbüsün ilk günlərdən fəal şəkildə qoşuldu və biz mövcud olmayan

infrastruktura investisiya yatırmağa başladıq. Son 10 il ərzində Azərbaycan Xəzər dənizində ən böyük ticarət limanlarından birini inşa etdi. Onun yükəşirmə qabiliyyəti 15 milyon ton və biz onu 25 milyon tona qədər artıracağıq. Biz Xəzər dənizi ilə yükləri daşımaq üçün gəmiqayırma zavodunu inşa etdik. "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsü müxtəlif marşrutları, xüsusilə "Şimal-Cənub" marşrutu üzrə daşınma fəallaşdırdı".

Göründüyü kimi, tərəflərin münasibətləri daha da inkişaf etdirmək istəkləri Azərbaycan-Çin münasibətlərinin perspektivini artırır və ölkələr arasında əlaqələrin günün tələbləri səviyyəsində inkişafına güclü təkan verir.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"

AITF yenə dünya turizm nəhənglərini bir araya gətirir

Bu gün Bakıda Beynəlxalq Turizm və Səyahətlər Sərgisi açılır

Aprelin 4-də 19-cu Azərbaycan Beynəlxalq Turizm və Səyahətlər Sərgisi - AITF-2023 öz işinə başlayır. Aprelin 6-dək "Bakı-Ekspo" Mərkəzində fəaliyyət göstərəcək sərgi koronavirus pandemiyası ilə bağlı yaranan üçillik fasilədən sonra dünyanın bir çox tanınmış turizm şirkətlərini və onların mütəxəssislərini yenidən bir araya gətirir.

Budəfəki sərgi həm də 44 günlük Vətən müharibəsindəki qələbəmizdən sonra dünyanın turizm brendlərinin ölkəmizdə ilk böyük toplantısıdır. Nə xoş ki bu dəfə deyiləcək sözlər, söylənəcək fikirlər daha çoxdur. Çünki torpaqlarımızın azad olunması ilə turizm imkanlarımız xeyli artıb. Artıq Qarabağ və Şərqi Zəngəzurd turizmin inkişafına start verilib. Bu yerlərin təbiəti və tarixi, görülməyə başlanan işlər sözügedən sahənin bir çox istiqamətlərdə inkişafına şərait yaradır və deməyə əsas verir ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur tezliklə dünyanın ən cəlbədicə turizm destinasiyalarından birinə çevriləcək.

AITF-2023-də Azərbaycan, eləcə də Belarus, Bolqarıstan, Çexiya, Gürcüstan, İsviçrə, Kuba, Polşa, Özbəkistan, Rusiya, Sloveniya, Tunis və dünyanın digər ölkələrindən olan şirkətlər iştirak edəcək. Sərgidə Belarus, Çexiya, Polşa və Özbəkistanın milli stendləri özünə yer alıb. Tədbirin təşkilatçısı "Caspian Event Organisers" şirkətidir.

AITF önəmli olaraq müxtəlif ölkələrdən turizm sənayesinin nümayəndələrini, milli və regional turizm təşkilatlarını və dövlət qurumlarını bir araya gətirir. Bu sərgi ötən müddət ərzində yeni əlaqələr qurmaq, satış coğrafiyasını genişləndirmək, həmçinin yeni tərəfdaşlar tapmaq imkan verən turizm bazarının aparıcı tədbirlərindən birinə çevrilib. Başqa sözlə, işgüzar turizm qovşağı kimi fəaliyyət göstərən AITF sərgisi mühüm görüşlərin keçirildiyi, müqavilələr imzalandığı, habelə yeni proqram və istiqamətlərin elan edildiyi bir məkandır.

Keçirildiyi illər ərzində Azərbaycan Beynəlxalq Turizm və Səyahətlər Sərgisində onlarla ölkədən yüzlərlə şirkət iştirak edib. Məsələn, AITF 2016 sərgisində Azərbaycan, Belarus, Gürcüstan, İtaliya, Latviya, Xorvatiya, Çexiya, Rusiya, Türkiyə, Ukrayna və digər ölkələrin şirkətləri tərəfindən sahənin ən son yenilikləri, o cümlədən müalicə-sağlamlıq və SPA turizmi üzrə nailiyyətlər təqdim edilib. AITF 2017 sərgisinə 90-a yaxın turizm istiqamətini təqdim edən 22 ölkədən 272 şirkət qatılıb. Onların arasında Belarus, Bolqarıstan, Macarıstan, Gürcüstan, Dominikan Respublikası, Mərakeş, Tailand, Türkiyə, Çexiya kimi ölkələrin milli stendləri, eləcə də Rusiyanın regional stendləri var idi. AITF-2018 sərgisində 20 ölkəni təmsil edən

Aitf

TRAVEL & TOURISM FAIR

277 şirkət iştirak etmişdi. İştirakçılar arasında Azərbaycan, Bolqarıstan, Çexiya, Dominikan, Gürcüstan, İndoneziya, İtaliya, İsviçrə, Mərakeş, Rusiya, Sloveniya, Tailand, Türkiyə və digər ölkələri təmsil edən şirkətlər yer almışdı. AITF-2019 sərgisində önəmli olaraq, Belarus, Bolqarıstan, Dominikan Respublikası, Mərakeş, Sloveniya, Tailand və Çex Respublikası milli stendlərlə çıxış etmişdi.

Qeyd etmək ki, müstəqil auditin məlumatlarına əsasən, AITF regionda ölkə, şirkət və turizm marşrutlarının sayı üzrə bütün digər turizm sərgiləri arasında birinci yeri tutmuşdur. Sərgi Ümumdünya Sərgi Sənayesi Assosiasiyası tərəfindən təşkilat səviyyəsinin auditindən keçmiş və ona "UFI tərəfindən bəyənilməmiş" nişanı verilmişdir. Başqa sözlə, bu sərgi keçirildiyi illər ərzində bütövlükdə Xəzər yarımadasında mühüm tədbirlərin təşkil olunduğu, tərəfdaşlıq müqavilələrinin imzalandığı, habelə yeni proqram və istiqamətlərin elan edildiyi əsas turizm tədbirinə çevrilmiş, sahənin qovşağı statusunu qazanmışdır.

AITF-2023 sərgisi çərçivəsində də panel müzakirələr aparılacaq, görüşlər keçiriləcək, yerli və xarici şirkətlərin nümayəndələri qarşılıqlı əməkdaşlıq yollarını, eləcə də tərəfdaşlığın digər formalarını müzakirə edəcəklər. Həmçinin təhsil turizmi, xaricdə ömklə, idman turizmi, turizmde texnologiyalar, ovçuluq və balıqçılıq, kruiz sənayesi, aviyaşirkətlər, milli və regional turizm orqanları, səyahət agentlikləri, turoperatorlar və digər sektorlar nümayiş olunacaq. Odur ki, AITF-2023 turizm sənayesinin peşəkarları və səyahətsevərlər üçün çoxdan gözlənilən hadisədir.

Məlumdur ki, fəal istirahətə ən geniş yayılmış, kütləvi növü olan turizmə aid tədbirlər bu gün növbəti homin sahənin mütəxəssislərini, həm də səyahətçiləri cəlb edir. Hər il minlərlə insan səyahət həvəskarları sırasına qoşulur və beləliklə, turizm getdikcə daha geniş vüsət alır. Odur ki, AITF-2023 sərgisinin səyahətçiləri üçün Azərbaycan vətəndaşları üçün də yeni turizm məkanları kəşf etmək imkan yaradan bir platforma olacağı şübhəsizdir.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Çox çəkməz ki, kəlbəcərlilər də doğma yurdlarına qayıdalar

Xalqımızın tarixinə qara həffələrlə yazılmış Kəlbəcərin işğal edilməsi gündən bizi 31 illik bir zaman ayırır. Əgər Şuşa, Laçın Qarabağın açarı idisə, Kəlbəcər o torpaqların ürəyi idi. İllərdir Qarabağ uğrunda mübarizə aparən haylar Şuşanı, Laçını işğal etməklə məqsədlərinə tam çatmağın bir addımında idilər. Dünyada və keçmiş SSRİ-də, eləcə də regionda baş verən hadisələr fonunda o zaman Azərbaycandan xüsusilə diqqətli olmaq, bir məqsəd ətrafında yunruq kimi birləşmək tələb edilirdi.

Təəssüf ki, bizdə bu birlik yox idi. Azərbaycanı, müstəqilliyimizi istəməyən, ölkəmizə düşmən olan xarici qüvvələrin mənfur niyyətlərinin poliqonuna çevrilmişdik. Daxili sabitlikdən, birlikdən işə söhbət belə gedə bilməmişdi. Hakimiyyətdə olan "qüvvələrin" bir-biri ilə yola gedə bilməməsi, təcrübəsiz, naşadamların hakimiyyətə münasibətini, yaranmaqda olan yeni ordunun siyasi qüvvələrdən asılılığı və silahlı dəstələrin hakimiyyət uğrunda alətə çevrilməsi baş verə biləcək faciələri daha da təzələdirirdi. O zaman bu faciənin baş verə biləcəyini bilməyən yox idi. Nə yazıq ki, hakimiyyətdə olanların başları Kəlbəcərin müdafiəsini təşkil etməyə, güclü müdafiə səddi yaratmaq əvəzinə daha çox "partiya" yaratmağa, bir-biriləri ilə dartsmağa qarışmışdı. Öz mənfur məqsədinə çatmaq üçün fürsət gözləyən düşmən isə olduqca əhəmiyyətli strateji mövqeyi, zəngin təbii ehtiyatları,

gözlənilən təbii ehtiyatları işğal etmək üçün addım-addım öz məqsədinə yaxınlaşmaqda idi. 1993-cü ilin fevralında Kəlbəcəri qorunmalı olan ordu hissələrinin məqsədli surətdə döyüş mövqeyindən çıxarılıb "təlimlərə" cəlb edilməsi Kəlbəcəri müdafiəsinə qoymuşdu. Yaranmış vəziyyətdən maksimum istifadə etməyə çalışan Hayastan bütün silahlı qüvvələrini, müzdlü döyüşçülərini dördür həndəvərdən Kəlbəcəri ətrafına cəmləşdirmişdi.

Düşmənin qüvvələri 1993-cü il martın 30-na kimi Ağdərə, Laçın, Xankəndi, həm də Hayastan tərəfi, hakimiyyətdə olanların başları Kəlbəcərin müdafiəsini təşkil etməyə, güclü müdafiə səddi yaratmaq əvəzinə daha çox "partiya" yaratmağa, bir-biriləri ilə dartsmağa qarışmışdı. Öz mənfur məqsədinə çatmaq üçün fürsət gözləyən düşmən isə olduqca əhəmiyyətli strateji mövqeyi, zəngin təbii ehtiyatları,

gözlənilən təbii ehtiyatları işğal etmək üçün addım-addım öz məqsədinə yaxınlaşmaqda idi. 1993-cü ilin fevralında Kəlbəcəri qorunmalı olan ordu hissələrinin məqsədli surətdə döyüş mövqeyindən çıxarılıb "təlimlərə" cəlb edilməsi Kəlbəcəri müdafiəsinə qoymuşdu. Yaranmış vəziyyətdən maksimum istifadə etməyə çalışan Hayastan bütün silahlı qüvvələrini, müzdlü döyüşçülərini dördür həndəvərdən Kəlbəcəri ətrafına cəmləşdirmişdi.

Düşmənin qüvvələri 1993-cü il martın 30-na kimi Ağdərə, Laçın, Xankəndi, həm də Hayastan tərəfi, hakimiyyətdə olanların başları Kəlbəcərin müdafiəsini təşkil etməyə, güclü müdafiə səddi yaratmaq əvəzinə daha çox "partiya" yaratmağa, bir-biriləri ilə dartsmağa qarışmışdı. Öz mənfur məqsədinə çatmaq üçün fürsət gözləyən düşmən isə olduqca əhəmiyyətli strateji mövqeyi, zəngin təbii ehtiyatları,

şirdilər. Üstəlik, Laçın tərəfdən də Kəlbəcəri qoruyan özünümüdafiə batalyonunun döyüşçülərinə, eləcə də orada olan az miqdarda Milli Ordunun hissələrinə qarşı intensiv hücumlar başlanmışdır. Martın 27-dən başlayan hücum aprelin 2-də 1936 kvadratkilometr ərazisi olan Kəlbəcərin işğal olunması ilə başa çatdı. Həç bir orzaq təminatı, silah-sursat ehtiyatı olmayan sakinlər dağlarda 18 gün gizli yaşaya bildilər.

Aprelin 18-də erməni silahlı birlişmələri dinc sakinlərin sığındığı kəhəllərini yerini aşkarlayaraq onların üzərinə amansızcasına hücum keçirdilər. Dağ zirvəsindəki "Portda" kəhəllərində sığınmış dinc sakinlərdən 18 nəfərini qətlə yetirib, 14 nəfəri isə girov götürüldü. Sağ qalan 30 nəfər isə sığınacaq yerlərini kəndin ərazisindəki digər kəhəllərə dəyişərək dəhşətli mühasirə həyatlarını davam etdirdilər. Həmin sakinlərdən 113 gündən sonra - iyulun 17-də yalnız gecələr hərəkət etməklə giz-

li dağ yolları ilə mühasirədən çıxmağa nail olurlar.

Kəlbəcərin işğalı zamanı 511 nəfər həlak olub, 321 nəfər itkin düşüb və ya girov götürüldü, 70 minə yaxın əhali məcburi köçkün olaraq Azərbaycanın 59 rayonuna səpələnib. Azərbaycana 761 milyon dollar məbləğində ziyan dəyib.

Xatırladaq ki, Kəlbəcər Azərbaycanın işğal olunmuş rayonları arasında ərazisinə görə ən böyüyü idi. İşğal nəticəsində rayon mərkəzi, 150-yə yaxın kənd, minlərlə tarixi-mədəniyyət abidəsi, bir muzey, "İstisu" sanatoriyası Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən tamamilə dağıdılaraq xarabazara çevrilib. Kəlbəcərin işğalı Azərbaycanın ən böyük hərbi-strateji məğlubiyyəti idi. Bununla da Dağlıq Qarabağın Ermənistanla birləşdirilməsi faktiki olaraq başa çatdı.

Ermənistan silahlı qüvvələri Kəlbəcəri işğal etdikdən sonra

BMT-nin 3205 sayılı iclasında Təhlükəsizlik Şurası erməni silahlı qüvvələrinin Kəlbəcər və Azərbaycanın digər işğal olunmuş ərazilərindən çıxarılması haqqında 822 sayılı qətnamə qəbul edib. Müvəqqəti qələbədə məst olan Hayastan nə beynəlxalq qanun, nə də BMT-nin qətnamələrinə məhəl qoymur. Azgünlaşmış düşmən getdikcə işğalçılıq niyyətlərini daha da genişləndirmək niyyətindən əl çəkmirdi.

Regionda birgəyaşayışın, sülhün tərəfdarı olan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sülh yolunda etdiyi cəhdlərə baxmayaraq, Hayastan daha məkrli niyyətlərini həyata keçirməkdə ısrarlı idi. Nəhayət, 2020-ci il sentyabrın 27-də Silahlı Qüvvələrimizin Ali Baş Komandanı tərəfindən düşmənin təxribatlarına cavab verilməsi üçün qərar verildi. Azərbaycan Ordusu düşmənin 30 ilə gəldiyi yolu 44 gün or-

zində qət edərək torpaqlarımızı işğaldan azad edərək Hayastanın hər məşinini darmadağın etdi.

Azərbaycan Prezidentinin apardığı uğurlu siyasəti, möhkəm iradəsi və qətiyyəti sayəsində duruş gətirməyib, aman diləyən düşmən, keçilməz qayalıqları, təbii istehkamlarla zəngin olan Kəlbəcəri bir güllə atmadan geri qaytarmaq məcburiyyətində qaldı.

İllərdir yalnız xəyallarda gətdiyimiz, həsrətini çəkdiyimiz Kəlbəcər də bu gün geniş quruculuq işləri aparılır. Kəlbəcərə yox çəkilir. İnfrastruktur bərpa olunur. Kəlbəcər abadlaşır, gözəlləşir. Öz qədərbilən sakinlərinin yolumu gözləyir. Azərbaycanı hər gün uğura aparən Prezident İlham Əliyevin kəlbəcərliləri daha gözəl, abad Kəlbəcəri aparacağına hər kəs əmindir.

Elsən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Annanın etirafı

Ermənistanın baş nazirinin xanımı Anna Akopyan etiraf edib ki, İkinci Qarabağ müharibəsində Ermənistan Ordusunun təxminən 25 faizi - 11 min nəfəri döyüşlərdən qaçıb. O, həmçinin Paşinyanın və özünün cəbhəyə könlü yollanmaq barədə çağırışlarına da cəmiyyətdən tutarlı reaksiya gəlmədiyini bildirib.

Ermənistan rəhbərliyi hələ də nəticə çıxara bilmir

Milli Məclisin deputatı Sahib Aliyev deyib ki, Anna Akopyanın açıqlamasında müəyyən həqiqətlər yer alsada, yarımcıdır: "Burada məqsəd reallığı olduğu kimi göstərmək deyil, Ermənistanın İkinci Qarabağ savaşındakı məğlubiyyətinin məsuliyyətinin təkə Nikol Paşinyanın yox, onların hər birinin üzərində olduğunu sübut etməkdir. Əlbəttə, onun qeyd etdiyi rəqəmlər - Ermənistan ordusunda təxminən hər 4 nəfərdən birinin fərarisi olması doğru informasiyadır. Akopyanın vurğuladığı o da doğrudur ki, haylar savaşın ilk gündən etibarən vurulmaq istəmirdilər. Bunun səbəblərindən biri də ondan ibarət idi ki, savaş üçün onların heç bir motivasiyası yox idi. Haylar öz torpaqları uğrunda vuruşmadıqlarını yaxşı anlayırdılar. Onların qarşılarında da ötən əsrin sonlarındakı Azərbaycan Ordusu deyildi. Elə bu faktın özü Ermənistanın yeritdiyi işğalçı siyasətinin nəyə aparıb çıxaracağını bütün çılaqlığı ilə ortaya qoyurdu".

Deputatın dediyinə görə, monoetnik Ermənistanın Vətən müharibəsində 11 min fərarisi olduğu halda, çoxkonfessiyalı, çoxmillətli Azərbaycan Ordusunda isə Prezidentin də vurğuladığı kimi, bir nəfər belə fərarisi olmadı. Müharibə dövründə Ermənistanın baş nazirinin xanımı silahlanaraq kişiləri də ona qoşulmağa, dəstəyə çağırma da, heç kim bu çağırışa cavab vermədi. Azərbaycanda isə vətənpərvərlik tamamilə fərqli idi, insanlar çağırış məntəqələri qarşısında növbəyə düzülüb onları da cəbhəyə yola salmağı tələb edirdilər.

"Bütün faktlara baxmayaraq, Ermənistanın "siyasi elitəsi" hələ də

düzgün nəticə çıxara bilmir. Ermənistan rəhbərliyi İkinci Qarabağ savaşındakı biabırçı məğlubiyyətlərinin əsas səbəbini tapmaq üçün o vaxt baş verənləri bir daha dərinləndirərək araşdırmağa çalışır. "Burada məqsəd reallığı olduğu kimi göstərmək deyil, Ermənistanın İkinci Qarabağ savaşındakı məğlubiyyətinin məsuliyyətinin təkə Nikol Paşinyanın yox, onların hər birinin üzərində olduğunu sübut etməkdir. Əlbəttə, onun qeyd etdiyi rəqəmlər - Ermənistan ordusunda təxminən hər 4 nəfərdən birinin fərarisi olması doğru informasiyadır. Akopyanın vurğuladığı o da doğrudur ki, haylar savaşın ilk gündən etibarən vurulmaq istəmirdilər. Bunun səbəblərindən biri də ondan ibarət idi ki, savaş üçün onların heç bir motivasiyası yox idi. Haylar öz torpaqları uğrunda vuruşmadıqlarını yaxşı anlayırdılar. Onların qarşılarında da ötən əsrin sonlarındakı Azərbaycan Ordusu deyildi. Elə bu faktın özü Ermənistanın yeritdiyi işğalçı siyasətinin nəyə aparıb çıxaracağını bütün çılaqlığı ilə ortaya qoyurdu".

Azərbaycan əsgəri ermənilərin qorxulu yuxusuna çevrilib

Milli Məclisin deputatı Azər Badamov qeyd edib ki, Anna Akopyanın 44 günlük müharibədə 11 mindən çox erməni fərarisinin olması ilə bağlı son etirafı onlarda döyüş ruhunun qətiyyətinə təsir etməyib. "Hətta Akopyan etiraf etdi ki, o, orduya getməyə kişi tapılmadığına görə döyüş ruhunu qaldırmaq üçün qadın batalyonu yaradaraq silahla şəkillər paylaşmış. Amma ermənilərə müharibəyə getmək üçün heç nə təsir etməyib. Onlar ona görə fərarilik edirdilər ki, Azərbaycanın müzəffər ordusunun qarşısında duruş getirə bilməyəcəklərinə əmin idilər. Təsəffüf deyil ki, həmin günlərdə silahları atıb qaçmalar deyər hərbiçiləri zəncirlədikləri də müşahidə edilirdi. Reallıq ondan ibarətdir ki, ermənilər müharibə vaxtı müxtəlif yollarla kütləvi şəkildə orduya getməkdən yayınırdı və ya müharibədən qaçırtdılar. Azərbaycan əsgəri ermənilərin qorxulu yuxusuna çevrilmişdi".

Deputat deyib ki, ölkəmizdə 44 günlük savaşda bir nəfər belə fərarisi olmayıb: "Hər kəs bir nəfər kimi

cəbhəyə yollanaraq torpaqlarımızı erməni işğalından azad etmək istəyirdi, insanlar kütləvi şəkildə hərbi komissarlıqlara axışdırdılar. Ölkədə yüksək milli birlik və həmrəylik özünü göstərirdi. Müharibə meydanında yaranmış hərbiçilər təkidlə hospitaldan döyüşə qayıdırdılar. Əsgərlərimiz yaralı hərbiçiləri yoldaşlarını kürekələri ilə götürüb hücumla keçirdilər. Şuşanın azad olunmasında yüngül silahlarla silahlanmış əsgərlərimiz sıldırım qayaları qalxaraq düşmənin ağır texnikasının üstünə gedirdilər. Bu, bir qəhrəmanlıq salnaməsi idi. Dünyanın heç bir müharibəsində belə yüksək döyüş ruhu, milli birlik və həmrəylik olmamışdı. Bütün Azərbaycan xalqı Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ətrafında yumruq kimi birləşmişdi. Sözsüz ki, belə yüksək döyüş ruhu olan ölkə mütləq sənəkilə qələbə çalmalı idi. Nəticədə, 2020-ci ilin 8 noyabrında Şuşanı azad edən müzəffər ordumuz noyabrın 10-da Ermənistanı kapitulyasiya şəraitində imza atmağına məcbur etdi".

A.Badamov qeyd edib ki, 44 günlük Vətən Müharibəsində Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında şanlı ordumuz düşmənin belini qırıb: "Bu acı məğlubiyyət Ermənistan üçün döyüş qabiliyyəti və vətənpərvərlik ruhu İkinci Qarabağ savaşında olduqundan da yüksəkdir. Mütəmadi hərbi təlimlər keçirilib, yeni silahlara yeni yəllənmə peşəkarlığı artırılıb və yeni komando hərbi birləşmələri yaradılıb. Bütün bunların nəticəsidir ki, ordumuz istənilən hərbi tapşırığı yüksək səviyyədə icra etməyə qadirdir".

Nəzrin QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

Hayastanın total mina terroru

Qatil haylar dünyanın gözü qarşısında xalqımıza qarşı qanlı əməllər törədirlər

Rəsmi statistikaya əsasən, 44 günlük Vətən müharibəsindən indiyə qədər 288 azərbaycanlı minaya düşüb, onlardan 50-si həyatını itirib. Bu dəhşətli fakt da göstərir ki, Hayastanın Azərbaycana qarşı terroru günümüzə qədər davam edir.

Elə cari il aprelin 2-də bir hərbi qulluqçumuzun mina partlaması nəticəsində həlak olması, ötən gün Laçında tank əleyhinə minalar aşkarlanması da Hayastanın qanlı əməllərinin yeni sübutlarıdır.

O da faktıdır ki, dünyanın gözü qarşısında xalqımıza qarşı hərbi təxribatlarını davam etdirən terrorçu Hayastana beynəlxalq aləm göz yumur, ona bu insanlıq əleyhinə əməllərindən daşınmaq üçün heç bir təzyiq göstərmir.

Minalar təhlükəsiz qayıdışa maneə törədirlər

30 illik işğal ərəfəsində Hayastan ərazilərini mina tarlasına çevirib. Qatil ermənilər Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə demək olar ki, hər yerə mina döşəyərək hərbi və mülki insanlarımızı hədəfə alıblar.

Bu isə tarixi yurdlarımıza Böyük qayıdışa əngəl olan başlıca maneədir. Belə geniş ərazilərin minalardan təmizlənməsi olduqca böyük zaman və resurs tələb edir. Prezident İlham Əliyev ötən il oktyabrın 13-də Astanada Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə müşavirinin 6-cı Zirvə Toplantısının plenar iclasında çıxışı zamanı bildirdi ki, beynəlxalq mütəxəssislərin hesablamalarına görə, Azərbaycana ərazilərin minalardan təmizlənməsi məsələsini həll etmək üçün təxminən 30 il və 25 milyard ABŞ dolları lazımdır.

Azərbaycan Vətən müharibəsində zəfər qazandıqdan dərhal sonra işğaldan azad etdiyi ərazilərin minalardan təmizlənməsinə start verib.

Eləcə də Prezidentin təsdiqlədiyi "İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə Böyük qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"nda Azərbaycan

2026-cı ilə qədər ərazilərin minalardan, partlamamış hərbi sursatdan, tərkibində partlayıcı olan qurğulardan və digər partlayıcı qalıqlardan təmizlənməsi işlərinin davam etdirilməsi nəzərdə tutulub. Artıq bu istiqamətdə mühüm işlər aparılır.

Mina terroruna son

Lakin müharibə meydanında "dəmir yumruq"un qarşısında diz çökən qorxaq ermənilər xislətlərindəki namərdliyi xas davranaraq ölkəmizə qarşı xain əməllərini indiyə qədər davam etdirirlər, 44 günlük müharibədən sonra da Azərbaycan ərazilərində mina basdıraraq hərbi təxribatlar törədirlər.

Laçın rayonu ərazisində ötən ilin 15 avqustundan 31 avqustunda 1318 ədəd PMN-E növlü mina aşkar edilib. Aşkar olunan minalar Vətən müharibəsindən sonra 2021-ci ildə Hayastanda istehsal edilən minalardır.

2022-ci il sentyabrın 12-də keçirilən saatlarda Hayastan silahlı qüvvələrinin bölmələri Azərbaycan-Hayastan dövlət sərhədinin Daşkəsən, Kəlbəcər və Laçın istiqamətlərində genişmiqyaslı təxribatlar törətmişdi. Həmin tarixdə Hayastan silahlı qüvvələrinin diversiya qrupları sutkannın qarantlıq vaxtında ərazinin dağılıq rəlyefindən və mövcud dəyərlərdən istifadə edərək müxtəlif istiqamətlərdə Azərbaycan Ordusunun bölmələrinin mövqeləri arasındakı ərazilərin və təminat yollarının minalanmasını həyata keçirmişdilər.

Ümumiyyətlə, 2020-ci il noyabrın 10-da bağlanmış üçtərəfli

Bəyanata zidd olaraq Hayastan tərəfi Laçın yolundan həm hərbi təxribatlar, həm də qeyri-qanuni iqtisadi fəaliyyət üçün istifadə edib. Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazilərində separatçı rejimin "Qızılbuluq" qızıl və "Dəmirli" mis-molibden yataqlarının qanunsuz istismarını və Laçın yolu vasitəsilə sərvtlərimizin tələməsinə həyata keçirməsi də bunu təsdiq edir. Faktlarla təsdiq olunub ki, Hayastan Laçın yolundan öz ölkəsində istehsal olunan minaları Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdiyi Qarabağ iqtisadi rayonuna daşımaq və Azərbaycana qarşı təxribatlar törətmək məqsədilə istifadə edib.

Yüz gündən artıqdır ki, Laçın-Xankəndi yolunda Qarabağ iqtisadi zonasında yerləşən yataqlarımızın qanunsuz istismarına və Laçın yolu vasitəsilə sərvtlərimizin tələməsinə qarşı etiraz aksiyası keçirən ekofəallarımızın tələbləri arasında hayların mina terroruna son qoyulması da var.

Düşmən törətdiyi cinayətlərə görə cavab verəcək

Ümumiyyətlə, Birinci və İkinci Qarabağ müharibələrində dövründə Azərbaycan 3 mindən çox şəxs minadan və partlamamış hərbi sursatdan zərər çəkib. Təəssüfdekinə reallıqdır ki, bu statistika getdikcə artır.

Xatırladaq ki, Azərbaycan dövləti Hayastanın soydaşlarımızın insan hüquqlarını məqsədyönlü şəkildə pozmasına cavab olaraq, irqi ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğvi edilməsi haqqında

Beynəlxalq Konvensiya çərçivəsində təcili tədbirlər görülməsi məqsədilə Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinə müraciət edib. Bir sıra mühüm məsələlərlə bağlı müraciətdə, həmçinin azərbaycanlı mülki vətəndaşların qayıdacaqları işğaldan azad olunmuş ərazilərdə mina və mina tələləri basdırmaq, onlara sponsorluq etmək və ya onların yerləşdirilməsini dəstəkləmək üçün hər hansı növ bəzi tələləri dərhal dayandırması və bundan imtina etməsi ilə bağlı Hayastana göstərişin verilməsi də öz əksini tapıb və bununla bağlı bu il yanvarın 31-də məhkəmədə dirləmələr keçirilib.

Göründüyü kimi, döyüş meydanında məğlub olan düşmən xain yollarla xalqımıza, ölkəmizə qarşı təxribatlar törədirlər. İllər əvvəl dədə-baba torpaqlarından zorla didərgin saldıq azərbaycanlıları indi də mina təhlükəsi ilə üz-üzə qoyaraq onların doğma ocaqlarına qayıdışlarına mane olmağa çalışır.

Lakin mənfur ermənilər heç bir halda iyrənc əməllərinə nail ola bilməyəcəklər, necə ki Qarabağ və Şərqi Zəngəzura qayıdışın başlanğıcı uğurla qoyulub, yekunda da uğurla sonlandırılacaq. 30 il ərzində Hayastanın viran qoyduğu yurdlarımızdan yenidən əziz sakinlərinin düşmənin bağrını dağılayan sevinc sədaları yüksələcək. Həmçinin Azərbaycan bütün hərbi cinayətlərini, eləcə də hərbiçilərimizi və mülki əhalimizi hədəf alan mina terroruna görə Hayastanı hüquq müstəvidə cavab verməyə məcbur edəcək.

Yasəmən MUSAYEVA, "Azərbaycan"

Hayastanda yaşanan demografik problem səbəbindən ordunun şəxsi heyətlə təminatı indi daha sürətlə pisləşməkdə davam edir. Bunu sərhədə göndərməyə lazımı sayda resursun olmaması da təsdiqləyir.

Artıq Hayastan rəhbərliyi də yaxşı bilir ki, həqiqi hərbi xidmətə çağırışla silahlı qüvvələri komplektləşdirmək mümkün deyil. Digər tərəfdən, orduda yaranan kaos səbəbindən gənclərin silahlı qüvvələrdə xidmətdən yayınması adi hal alır. Ordudan yayınanların sayının artması bununla bağlı qaldırılan cinayət işlərinin də sayını çoxaldır. Bir sözlə, məğlub ölkənin ordusunda kaosun yeni dalğası başlayır.

Hayastanın baş naziri Nikol Paşinyanın həyat yoldaşı Anna Akopyanın bu barədə etirafı da ölkənin ordusunun aqibətini ortaya qoyub. Annanın açıqlamasına görə, İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Hayastan ordusunda fərarilərin sayı 11 min nəfər olub. Tanınmış rusiyalı hərbi ekspert İqor Korotçenko isə deyib ki, məlum səbəblərə görə bu cür məlumatlar həmişə bilərəkdən aşağı qiymətləndirilir. Əslində, fərarilərin həqiqi sayını öləd etmək üçün dəfələrlə azaltmaq üçün böyüdülməlidir.

Hayastanın rəsmi məlumatlarına görə, İkinci Qarabağ müharibəsindən 44 gündən sonra hər dördüncü erməni əsgər döyüş meydanından qaçıb. Gənclərin ölkəni tərk etməsi ucbatından orduya adam tapmayan Paşinyan hakimiyyəti qocalara ümid bağlamışdı. Döyüş meydanında papağını, hərbi biletini qoyub qaçan, yaralı əsgərlərini və meyitlərini götürüb aparmayan erməni gənclərin fərarilik halları müharibə müddətində daha çox diqqət mərkəzində yer alırdı.

Həmin vaxtı açıqlanan rəqəmlərdə qeyd olunurdu ki, ümumilikdə Hayastanda axtarısa verilən 12 mindən çox nəfərin 10 min nəfəri hərbi xidmətdən boyun qaçıranlar olub. Onlar barəsində Cinayət Məcəlləsinin 327-ci maddəsi ilə cinayət işi açılıb. Bu, bir tərəfdən Hayastan ordusunda olan dözülməz şəraitlə bağlı idisə, digər tərəfdən erməni gənclərinin özününkü olmayan torpaqlar uğrunda döyüşməsi istəməsinin nəticəsi idi.

Fərarilər ordusu

İkinci Qarabağ müharibəsində 11 min erməni gəncinin Azərbaycan əsgəri qarşısına çıxmağa cəsarəti çatmayıb

Prezident İlham Əliyev Hayastan ordusunun hansı prinsiplər və əsaslar üzərində qurulduğunu, hansı məqəmə normalarla idarə edildiyini vurğulamaqla hər bir silahlı qüvvələrin güc mənbəyini göstərirdi. Bu mənada Ali Baş Komandanın Hayastan ordusu barədə söylədiyi fikirlər diqqətçəkəndir: "Onların

ordusu oğruların ibarətidir. Son iki il ərzində nə qədər oğru erməni generalı həbs edildi?! Tuşonka satan, əsgərin payını satan generalı oğrudurlar. Onların "qəhrəmanları" qorxaqdılar, onların rəhbərləri cinayətkardılar".

Müharibənin gedişində Hayastan parlamentinin növbədənəonar

iclasının sessiyasında ikinci və yekun oxunuşda müharibə dövründə bəzi əməllərə görə cəzaların sərbəstləşdirilməsini nəzərdə tutan Cinayət Məcəlləsinə dəyişiklik layihəsi qəbul edilmişdi. Dəyişikliyə əsasən, müharibə dövründə hərbi xidmətdən, təlim düşmənlərindən və ya səfərbərlikdən yayınma əv-

kilib, arxa cəbhəni təmin etmək üçün kifayət qədər resursun olmadığı bəhanə gətirən bəzi bölmələr irəlində mövqə tutmaqdan imtina ediblər.

Məğlub ölkənin ordusunda hökm sürən kaos, nizamnamədən kənar münasibətlər, özbaşnalıq, ruh düşkünlüyü səbəbindən hərbi qulluqçular arasında bir neçə özü-nəqəsd faktı qeydə alınıb. Hakimiyyət isə bütün vasitələrdən istifadə edərək ordudakı neqativ halları və ölümlərlə bağlı faktları gizlədir. Hərbi hissələrdə əsgərlərin valideynləri ilə əlaqə saxlaması üçün yaradılan internet otaqlarını isə məlumatların sızmasının qarşısını almaq üçün cəzaların ən yüksək həddi 4 ildən çox olmayan müddətə azaldıqdan məhrum etmədən bir ildən 5 ilədək müddətə azaldıqdan məhrum etmə ilə dəyişdirilmişdi. Müharibə dövründə ömrə tabe olmamağa görə cəza 5 ildən 15 ilədək müddətə azaldıqdan məhrum etmədən 8 ildən 15 ilədək müddətə azaldıqdan məhrum etmə cəzası ilə əvəzlənmişdi.

Hayastan ordusunun baş qərargah rəisinin keçmiş müavini, keçmiş hərbi komissar, general-mayor Levon Stepanyan demişdi ki, ordu sıralarından minimum 10 mindən çox əsgər fərarilik edərək döyüşü tərk edib. Qarabağın şimalındakı döyüş mövqelərindən birinə gələndə ordunun bir hissəsi geri çə-

Elçin CƏFƏROVA, "Azərbaycan"

Aprel şəhidlərinin xatirəsi anılıb

Müdafiə nazirinin təsdiq etdiyi plana əsasən, Aprel döyüşlərinin yeddinci ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Ordusunun qoşun növləri, birlik, birləşmə, hərbi hissə və xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində anım tədbirləri keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, hərbi qulluqların, şəhid ailələri və yaxınlarının, eləcə də ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən anım tədbirlərində şəhidlərimizin məzarları ziyarət edilib, üz-

rinə oklil və gül dəstələri qoyularaq ehtiram nümayiş etdirilib. Mərasimlərdə Aprel döyüşlərində erməni işğalçıların cəhəddə törətdiyi təxribatlara Azərbaycan Ordusunun verdiyi layiqli cavabdan, hərbi qulluqlarımızın döyüşlərdə göstərdiyi qəhrəmanlıq və şücaət nümunələrindən danışılıb.

Qeyd olunub ki, 2016-cı ilin aprel ayının ilk günlərində ermənilərin növbəti təxribatlarına cavab olaraq Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi uğurlu əks-həmlə əməliyyatı nəticəsində 2000 hektardan artıq ərazi azad edilib və daha çox ərazi əməliyyat baxımından bölmələrimiz

zın nəzarətinə keçib. Eyni zamanda Ağdərə, Füzuli və Cəbrayıl rayonları ərazilərindəki strateji əhəmiyyətli yüksəkliklər işğaldan azad edilib.

Aprel döyüşlərində qazanılan Qələbənin davamı olaraq Vətən müharibəsi zamanı Müzəffər Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi uğurlu döyüş əməliyyatları ilə işğaldan azad edilən torpaqlarımızda üçrəngli bayrağımız dalğalandırılıb, şəhidlərimizin qisası düşməndən alınmış.

Daha sonra hərbi qulluqlar aprel şəhidlərinin ailələrini ziyarət edib, onların qayğıları ilə maraqlanıblar.

Şuşa haqqında kitablar yeddi xarici ölkədə və müxtəlif dillərdə nəşr edilib

Şuşa Qarabağın tacı, Qafqazın sənət məbədi, Şorqin konservatoriyası, Azərbaycanın ictimai-siyasi, mədəni həyatında mühüm xidmətləri olan görkəmli xadimlərin vətəni, doğma şəhər, əziz torpaq, hərbi-strateji əhəmiyyətli qala və müqəddəs abidədir. Bu baxımdan Şuşanın zəngin tarixi irsinin təbliği, Qarabağa bağlı həqiqətlərin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Eyni zamanda Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 2020-ci il noyabrın 8-də Azərbaycan Ordusu tərəfindən Şuşanın işğalçılardan azad edilməsi, eləcə də şəhərin əsl tarixi simasının, önəmlərinin və qədim mədəni abidələrinin bərpası istiqamətində aparılan işlərin diqqətə çatdırılması beynəlxalq ictimaiyyətin daha yaxından tanış olması baxımından da zəruridir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu baxımdan Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa haqqında kitablar artıq 7 xarici ölkədə və müxtəlif dillərdə - İtalyan, Yunan, Ərəb (İordaniya), Bolqar, Latın, Tacik və Fransız dillərində nəşr edilib. UNESCO üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Komissiyasının dəstəyi ilə ərəbşöhrətli kitabların Romada, Sofiyada, Əmmanda, Riqada, Düşənbədə həmin ölkələrin dövlət qurumlarının, rəsmi şəxslərin, parlamentarların, mədəniyyət, akademik və elmi dairələrin, kütləvi informasiya vasitələrinin, o cümlədən həmin ölkələrdəki akkreditə olunan diplomatik korpusun nümayəndələrinin iştirakı ilə geniş təqdimatları keçirilib.

Xüsusilə bu günlərdə Parisdə nəşr olunmuş, Şuşanın Azərbaycan tarixinin və mə-

dəniyyətinin rəmzi olmasını təqdim edən "Qafqazın mirvarisi - Şuşa" kitabı fransızdillə oxuculara bu qədim qala-şəhər haqqında təqdim olunan ilk əsərdir. Təqdim edilən kitablarda Qarabağ xanlığının yaradılmasını şərtləndirən amillər, Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı, Qarabağın tacı olan Şuşanın qədim tarixi, mədəni və strateji əhəmiyyəti tədqiq edilir. Həmçinin nəşrlərdə Şuşanın əsasının qoyulmasından indiyə qədər keçirdiyi bütün tarixi mərhələlər geniş şəkildə əhatə edilir. İlk növbədə Qarabağ xanlığının paytaxtı - Şuşa şəhəri haqqında geniş şəkildə əhatə edilir. İlk növbədə Qarabağ xanlığının paytaxtı - Şuşa şəhəri haqqında geniş şəkildə əhatə edilir. İlk növbədə Qarabağ xanlığının paytaxtı - Şuşa şəhəri haqqında geniş şəkildə əhatə edilir.

və mədəni həyatında mühüm xidmətlər göstərən və əslən Şuşadan olan çoxsaylı görkəmli şəxsiyyətlər haqqında geniş məlumat verilir. Eyni zamanda Şuşanın işğaldan əvvəlki tarixi yerləri və memarlıq abidələrinin fotoları da təqdim olunub. Nəşrlərdə XX əsrin sonunda Ermənistanın Azərbaycana hərbi təcavüzü nəticəsində Şuşanın işğalı zamanı şəhərdə mədəni soyqırım siyasəti, xüsusilə tarixi-memarlıq abidələrinin erməni vandalizminə məruz qalması fotolarla diqqətə çatdırılır. Ümumilikdə nəşrlərdə qala-şəhərin işğaldan əvvəl, işğal vaxtı və sonrakı dövrünü əks etdirən çoxsaylı fotolar izahlı şəkildə təqdim edilib.

Kitablarda həmçinin Azərbaycanın İkinci Qarabağ müharibəsində qələbəsini şərtləndirən amillər, xüsusilə hərbi-diplomatik və informasiya məkanında uğurlar təhlil edilir. Bununla yanaşı, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 1969-1982-ci illərdə Qarabağda milli ruhun yüksəldilməsi istiqamətində çoxşaxəli fəaliyyəti, xüsusilə Şuşaya zəngin tarixi abidə kimi

Vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri və ictimai fəallar ekoloji cinayətə və qanunsuz istismara etirazlarını davam etdirirlər

Məqsəd sərvətlərimizin talanmasının qarşısını almaqdır

"Azərbaycan milləti, qoruyacaq sərvətini!", "Azərbaycan oyaqdır, sərvətinə dayaqdır!", "Azərbaycan vahiddir, sərvətinə sahibdir!", "Ekocinayətə son!"...

114 gündür ki, Şuşadan keçən Laçın-Xankəndi yolunda Azərbaycan vətəndaş cəmiyyəti, qeyri-hökumət təşkilatlarının, ekoloqların və gənc fəalları təşkil etdikləri etiraz aksiyasında beş şüarlar səsləndirilib.

Hava soyuq olsa da, ekoksiya iştirakçıları fəaldırlar. Onlar etiraz aksiyasına başladıkları gündən - öten ilin 12 dekabrından bəri hər gün Dövlət himnini səsləndirməklə başlayırlar. Sonra Qarabağda faydalı qazıntı yataqlarının qanunsuz istismarının dayandırılması ilə bağlı Azərbaycan, Rus və ingilis dillərində mütəmadi olaraq plakatlar qaldırır, şüarlar söyləyirlər. Aksiya siyasi xarakter daşıyır, humanitar məqsədlə həyata keçirilir. Dinc aksiyanın keçirildiyi ərazilərdə gün ərzində Rusiya sülhməramlıları və Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinə (BQXK) məxsus avtomobillər maneəsiz hərəkət edir.

Beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini heçə sayan işğalçı Ermənistan tərəfindən Azərbaycan əraziləri ekoloji terrora məruz qalıb. Həmin yerlər regional ekoloji fəlakət zonasına çevrilib. 1992-ci ildə qəbul edilmiş Ətraf mühit və inkişaf üzrə Rio-de-Janeiro Bəyannaməsində bildirilib ki, müharibələr davamlı inkişaf prosesinə dağıdıcı təsir göstərməlidir. Təcavüzkar Ermənistan isə Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə də, 1994-cü ilin mayında atəşkəs imzalandıqdan sonra da Qarabağda və Şorqi Zəngəzurdə bütün tipli uçurub dağıdıb, yandırır. Ərazilərin flora və faunasına ağır zərbə vurub, təbii sərvətləri talan edib. Azərbaycanın zəngin yeraltı və yerüstü sərvətlərə malik olan Qarabağ və Şorqi Zəngəzur əraziləri-

ni Ermənistan işğal altında saxladığı otuz ilə yaxın müddətdə qanunsuz olaraq istismar edib, dağıyıb aparıb.

2020-ci ildə Hayastanın növbəti təxribatı nəticəsində başlayan İkinci Qarabağ müharibəsində təcavüzkar dövlətin silahlı qüvvələri Azərbaycan Ordusu tərəfindən məğlub edildi. Həmin ilin 10 noyabrında Moskva şəhərində Azərbaycanın və Rusiyanın prezidentləri, Ermənistanın baş naziri arasında üçtərəfli Bəyənət imzalandı. Məğlub Ermənistan üzərinə düşən öhdəliklərə əməl edəcəyinə rəsmi qaydada söz verdi.

Bu böyük Zəfərdən sonra Azərbaycan dövləti Qarabağda və Şorqi Zəngəzurdə geniş, sürətli tikinti-bərpa, quruculuq işlərinə başladı. İlk addımlar atıldı. Erməni vandallarının işğal müddətində xarabəyə çevirdikləri ərazilərdə həyat yenidən canlanmağa başladı. Ancaq üçtərəfli Bəyənətdə də əməl etməyən Hayastan yenə Azərbaycan torpaqlarına, təbii sərvətlərinə göz dikib. Böyük quruculuq işlərinə mane olmaq üçün hər cür fitnə-fəsad törətməkdən çəkinmir.

Məkrli, separatçı Hayastanın Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi cinayətkarlığa, vandallığa qarşı etiraz səsini ucaltmağı öz-özünə məqsəd qəbul edib. Həmin mane olmaq üçün hər cür fitnə-fəsad törətməkdən çəkinmir. Məkrli, separatçı Hayastanın Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi cinayətkarlığa, vandallığa qarşı etiraz səsini ucaltmağı öz-özünə məqsəd qəbul edib. Həmin mane olmaq üçün hər cür fitnə-fəsad törətməkdən çəkinmir.

hərbiçilərin daşınması, milli sərvətlərimizin ölkədən çıxarılması və digər qanunsuz əməllərin həyata keçirilməsi üçün istifadə olunan Laçın-Xankəndi yoluna nəzarət edilsin. Aksiya eyni zamanda Ermənistanın mina terroruna qarşıdır.

Azərbaycanın vətəndaş cəmiyyəti, qeyri-hökumət təşkilatlarının, ekoloqlarının və gənc fəalları keçirdikləri aksiyanın dinc məqsəd daşdığına ölkəmizdə səfərdə olmuş xarici kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri də şahidi olublar. Aprelin 2-də Böyük Britaniyadan olan müxbir Eror Aleksandr və serbiyalı fotoqraf Nemanya Knezeviç də Laçın-Xankəndi yolunda keçirilən aksiyaya iştirak etməyə hazır oldu. Onlara Azərbaycanın Qarabağ iqtisadi rayonunda faydalı qazıntı yataqlarının qanunsuz istismarına qarşı Xankəndi-Laçın yolunda keçirilən etiraz aksiyasının keçirilmə səbəbləri barədə məlumat verilib.

Böyük Britaniyalı müxbir və serbiyalı fotoqraf Laçın-Xankəndi yolunda hərəkətə səbəb olan gənc fəalları gözləri ilə görüb, aksiyaya iştirak etməyə hazır oldu. Onlar Şuşadakı tarixi məkanlarla, şəhər işğal altında olarkən ermənilər tərəfindən törədilən vandalizmə də tanış olublar. Xarici media nümayəndələri Azərbaycan dövləti tərəfindən həyata keçiriləndə olan tikinti-bərpa, quruculuq işləri barədə məlumatlandırılıblar.

Beləcə, xarici media nümayəndələri bu dəfə də Ermənistan dövlətinin saxtakarlığının, blokada ilə iddialarının yalan, erməni mətbuatının etirazçıların, guya, Xankəndi-Laçın yolunu bağladığı və təminat avtomobillərini buraxmadığı ilə bağlı yaydığı xəbərlərin böhtan, iftira olduğunu şahidinə çevriliblər.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Bakıda Azərbaycan-ABŞ "Yaşıl enerji" forumu keçirilib

Aprelin 3-də Energetika Nazirliyi və AZPROMO-nun təşkilatçılığı ilə Azərbaycan-ABŞ "Yaşıl enerji" forumu keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycanın energetika nazirinin müavini Elnur Soltanov və Amerika Birləşmiş Ştatlarının (ABŞ) ticarət katibinin qlobal bazarlar üzrə köməkçisi Arun Venkataramanın həmsədrliyi ilə keçirilən forumda bir sıra dövlət qurumlarının təmsilçiləri və biznes nümayəndələri iştirak ediblər.

Əvvəlcə həmsədrlər arasında ikitərəfli görüş olub. Görüşdə iki ölkə arasında energetika sahəsində əlaqələrin genişləndirilməsi, "yaşıl enerji" üzrə əməkdaşlıq imkanlarının genişləndirilməsi və qarşılıqlı maraqların müəyyənləşdirilməsi barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Forumda çıxış edən nazir müavini Elnur Soltanov bildirib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müxtəlif enerji mənbələrinin inkişafı üçün həyata keçirdiyi siyasət, uzaqgörən siyasət qərar və qətiyyətli addımların ardıcılığı, bir-birini təmamlaması nəinki özümüzün, eyni zamanda tərəfdaşlarımızın enerji təhlükəsizliyinə töhfə verir və "yaşıl enerji"yə problemsiz keçidə təminat yaradır.

Elnur Soltanov bərpaolunan enerji sahəsində strateji hədəflər, görülən genişmiqyaslı işlər və reallaşdırılan layihələr haqqında da məlumat verib: "8 ay ərzində "Masdar", "ACWA Power" və "Fortescue Future Industries" şirkətləri ilə 25 QVT həcmində "yaşıl enerji" layihələri üzrə əməkdaşlıq sənədlərini imzaladıq. 2040-cı ilədək mərhələli şəkildə istifadəyə veriləcək güclərdən dəfələrlə çoxdur. 157 QVT külək enerji potensialı olan Xəzər dənizinin ölkəmizə aid sektoru, azad edilmiş ərazilər və Naxçıvan "yaşıl investisiya" üçün ən cəlbedici məkanlardır".

Çıxışda həmçinin Naxçıvanın zəngin günəş enerjisi potensialı, "yaşıl enerji" mərkəzinə çevrilməsi və burada 1500 MVT gücündə xarici investisiya layihələri ilə bağlı planlar haqqında danışılıb. Ümmümlükdə ölkə üzrə yaradılacaq "yaşıl enerji"nin əhəmiyyətli bir hissəsinin Türkiyə və Avropa istiqamətində ixrac edilə biləcəyi qeyd olunub.

Arun Venkataraman isə çıxışında deyib: "Mühüm əhəmiyyət daşıyan bu forumda ABŞ şirkətləri Azərbaycanda "yaşıl enerji" sahəsinə maraqları barədə bir-bəşə danışıqlar. ABŞ-nin ticarət depart-

tamenti, habelə özəl sektoru Azərbaycana bərpaolunan enerji sahəsində müəyyən etdiyi hədəfləri əldə etməsi üçün dəstək verməyə hazırdır".

ABŞ-nin emissiya səviyyəsi yüksək olan sektorlarda karbon tullantılarının aşağı salınmasına dair öhdəliyinə sadıq olması barədə danışan ticarət katibinin köməkçisi bildirib: "Prezident Bayden iqlim dəyişikliyi üçün bütünlüklü siyasətə dəstək verəcək. Birləşmiş Ştatlarda ətraf mühitə atılan tullantıların səviyyəsini 2050-ci il üçün sifirə çatdırmaq öhdəliyini götürüb. Cari administrasiya iqlim dəyişikliyi problemi ilə mübarizə üçün bütün hökumət qurumları arasında əlaqələndirilməsi yanaşma tətbiq edir".

Sonra ölkəmizdə elektrik enerjisi istehsalında mövcud vəziyyət, elektroenergetika sahəsində qonşu ölkələrlə münasibətlər, həmçinin bərpaolunan enerji potensialı, müvafiq sahədə qanunvericilik bazası, investisiya mühiti, bu sahədə görülən işlər və cari layihələrə dair təqdimatlar nümayiş etdirilib, "yaşıl hidrogen" layihələri və "təmiz enerji" texnologiyalarının enerji balansına inteqrasiyası planları ətrafında müzakirələr aparılıb.

"Yaşıl enerji" forumu Azərbaycan və ABŞ şirkətləri arasında təşkil olunan biznes görüşlərlə davam edib.

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 3 dekabr (Çərşənbə axşamı günü) tarixli 55-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transferasiyası

AZƏRBAYCAN

Səşənbə, 28 səfərlümüəzəffər sənə 1337.
3 kanuni-əvvəl sənə 1918.

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi,
iqtisadi türk qəzetəsidir

Məhəlli-ıdara:
Bakı, Vorontsovski və Qubernski
küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə
"Azərbaycan" idarəsi.

Telefon nömrə: 39-60.

Tək nüsxəsi 70 qəpik.

Türk və İslamlaşma müfid məqalələrə
səhifələrimiz açıqdır.

Dərc olunmayan övraq iadə edilmiş.

Dərc edilən məqalənin müfəttəhinə
ıdara təyin edir.

Abunə şəraiti:
Yanvarın birinadək Bakı üçün 24,
başqa şəhərlərə 35 rubladır.
Bir aylığı Bakıda 12,
başqa şəhərlərdə 19 rubladır.

Elan fiatı: sətəri 3 rubla. Kərratla gedən
elanlar üçün güzəşt edilir.

İXTAR
[XƏBƏRDARLIQ]

Bu gün səfərlümüəzəffərın 28-i fəxri-kainat Peyğəmbəri-
zişanımızın [kainatın fəxri olan şanlı Peyğəmbərimizin] vəfatı münasibətində idarəmizin tətil edəcəyini və qəzetəmizin növbəti nömrəsinin pançənşəbə [cümə axşamı] günü çıxacağını elam edirik [bildiririk].

ŞURAYI-MİLLİ RƏYASƏTİNDƏN

Kanuni-əvvəlın (dekabr) üçüncü gününə təyin edilmiş Azərbaycan Məclisi-Məbusan iclası vəfatı-fəxri-kainat həzrəti-Peyğəmbəriyə (s. ə.) təsadüf etdiyindən kanuni-əvvəlın 7-ci gününə təviiq [taxir] edilir.

Şurayi-Millii rəisi
Məhəmməd Əmin Rəsulzadə

ELAN

Bununla "Azərbaycan" qəzetəsi idarəsi elan edir ki, həmin qəzetənin intişarına [nəşrə] başladığı gündəkdə Qafqazda türk və rus lisanlarında nəşr edilmiş qəzetə, jurnal, əkslər [fotoşəkillər], tarixi məlumat və Azərbaycan həyat və mədəniyyətində əhəmiyyəti olan əsəri [əsərləri] idarəyə təqdim edənlərə gözəl müfəttəhinə veriləcəkdir. Arzu edənlər Vorontsovski caddədə 4 nömrəli evdə "Azərbaycan" qəzetəsi idarəsinə saat 10-dan 2-yə kimi müraciət etməlidirlər. Telefon nömrə 39-60.

b/8 5-4

ELAN

Azərbaycan Hökuməti cəmbindəki [nəzindəki] Fövqəladə İstintaq Heyəti mart ayından Azərbaycan Türk Ordusunun Bakını işğal etdiyi vaxta kimi zarərində olan [zərər çəkən] əxşadən [şəxslərdən] arizalər qəbul edir. Hər gün saat 10-dan 3-ə kimi "Metropol" məhəmnaxanasında 28 və 29 nömrəli otaqlarda.

QİSMİ-RƏSMİ
[RƏSMİ HİSSƏ]

Ümuri-Nafii və Xeyriyyə Nəzarətində [Sosial Təminat Nəzarətində]

Böyük hökumətlərin müsibətəngiz [falakətlərə səbəb olan] mübarizəsi qurtarmış, öz qalibiyyətləri ilə məğrur olan Müttəfiq dövlətlər haqq-ədələt əsası ilə Rusiya millətlərinə çoxdan bəri gözlənilməkdə olan milli muxtariyyət bəşarətini [muştuluğunu] verib, keçirdiyimi dəhşət və falakətləri unutmmaq və sülh və mədəniyyətə işə başlamaq imkanını verirlər.

Millətlər də bu imkanı hiss etməklə geniş bir nəfəs ilə azadlıq nəfəsi alıb, milli muxtariyyət nuru ilə cavanlıq atışı və Bakıya ciddi qüvvə ilə müsəllah olaraq [silahlanaraq], köhnələnmiş və çürümüş binanın xarabalıq arasında qaliblərin şüarını əsas edib, öz milli muxtariyyətlərini təsis etməyə başladılar.

Lakin, Azərbaycanın işgali üfüqdəki müharibənin və hərc-mərcliyin bədbəxt qurbanı və insanın qalbinə yaxacaq ac və çılaq qaçqınlar görünməkdədir. Bunlar acz ilə [çarəsizliklə] əllərini şadlıq edən millətlərə uzadıb, həminin yadından çixmiş müqəddəratlarının hallı olacağını səbirsizliklə gözləyirlər.

Azərbaycan vətəndaşları!

Bu yoxsul qaçqınlar sizə və sizin gözəl hissələrinizə müraciət edirlər. Sizlərdən hər birinizi bacardığınız qədər bunlara müavinət [kömək] ediniz. Çılpaq qaçqınlar üçün şiddətli qış fəslə gəlməmiş. Qış fəslə öz dəhşətli üsrəti [çətinlikləri] ilə bunlara yaxınlaşsın, hər gün bunların arasından təzə-təzə qurbanlar aparacaqdır. Böylə bir lazımlı gündə bu qaçqınlara müavinət etməyənlər bilaxitəyir [istəməzəm] özlərini müqəssir edəcəklərdir.

Vətəndaşlar, müavinət ediniz. İsti paltar, ayaqqabı, camaşır, aqalın [heç olmasa] köhnə də olmuş olsa, iana ediniz. Siza lazım gəlməyən şeylər, yoxsul və çılaq qaçqınları soyqandan və ölümdən xilas edər. Hər növ inanələr Naberejni küçədə, "Nadejda" kompaniyası mülkündə Ümuri-Nafii və Xeyriyyə Nəzarətinin Qaçqınlar şöbəsində qəbul edilir.

BAKİ, 3 KANUNİ-ƏVVƏL
[DEKABR]

Məmləkətimizin paytaxt[ında] yaşayan və İndiyədək bizimlə gəy mühibbənə [doşcaq] bir surətdə vətəndaşlıq etməyə hazır olan gürürlər və məfəhli [dairələr] İndi siyasi vəziyyəti bir qədər dəyişdikdən sonra qəbllərində bəsdəlikləri əməlləri [niyyətləri] bürzə vəzib, öz nankorluqlarını İbadət edirlər. Rusiya təccidi-hayat edənədək [normal] həyatını bərpa edəndəkdə və mərkəzində əmniyyətə hasil olub da mətin bir hökumət təşkil olunanədək, əfəndə məmləkətimizi bolşevik bəlasından və ya başqa hərc-mərclərdən asudə saxlamaq üçün elani-istiqlaliyyətimizə o vaxt bir gözle, İndi isə başqa nəzərlə baxdıqlar aşkar oldu.

O vaxt Azərbaycan Hökuməti və ya məfəhli [dairələri] tərəfindən İttixat edilən binəgüzarlıqlar [əlinə qaralar, verilən sərəncamlar] və tədbirlər sayını-təhsin [qədirləyiləri] edib. İndi isə məlum olur ki, "Azərbaycan" məmləkəti yox imiş. Burası Rusiyanın bir nöqtəsi imiş. Buna görə də Azərbaycanın hökumətə ehtiyac olsa yalnız rus hökuməti ola bilər və Parlanmanın da artıq lüzumu yoxdur. Zira, Rusiyada yalnız birçə parlanman ola bilər. Onu da ki, İnsallah bolşevikləri qovduqdan sonra kadetlərə "aslı rus adamları" lazım bilsələr düzəldərlər. Ru, kadetlərin və rus mütəassiblərinin rəy və hərəkəti. Digər tərəfdən də Bakı "demokratları" yəni bədbəxt millətimizin yəxasından tutub deyirlər ki, "xəndən", "bəydən" və ya Osmanlı tərəfdarlarından hökumət olmaz. Hökumət demokratlardan ola bilər və müsəlmandan, məlum olduğu üzrə, "heç bir vaxt demokrat ola bilməyib yevənqulyanlar ilə nacarıyanlar və merxelevlərin əllərinə keçməsi, özünlü görürsünüz ki, vacibətdəndir..." Bunlar məmləkətimizin əsasına doğrudan-doğruya xələl yetirmək qəsdindədirlər. Zira, bu niyyətdə olmasaydırlar, ol vaxt böylə mühim və müskül bir halda ümum əhəlinin mənafeyi üçün İttixat edilən tədbirlərini [gözləndirilməyi] və təşəbbüslərini məhv etmək İqdamətində [təşəbbüsündə] bulunmazdılar. Böylə bir bədxahana [pis niyyətli] hissியət Azərbaycan Şuray-Millisi təşkilii xüsusunda icra olunan nəmünəsib hərəkətdən dəxi bəlli oldu.

Müstəqil Azərbaycan dövləti yaşadıqdan bəri, ümumə məlum olduğu üzrə, biz müsəlmanlar özümüzlə başqaları kimi "hakim millət" yerinə qoyub da qeyri-müsəlman vətəndaşlarımızı mütəkkəbbirənə [takabbürlü] nəzərlə baxmamışıq. Bunu hər bir insaf əhli etiraf etməyə məcburdur.

Biz bacardığımız onlara hüsn-rəğbət göstərmiş və etmişiz ki, onlar özlərini yad bir vətəndaş hiss etməyib, Azərbaycanı öz haqqı vətənləri kimi tələqqi [qəbul] etsinlər. Bu yolda biz, həttə bəzi məsələlə [məsələlərdə] hüquqi-milliyətimizdən belə keçmişik. Dövlət dilimiz, ana dilimiz olduğu yerdə İndiyə kimi hələ rus dilini istəməl etməkdəyik [işlətməkdəyik]. Hökumət müəssisələrində ən mühüm mənsəbləri qeyri-müsəlmanlara vermmişik. Yalnız, bir hökumət qalmışdı ki, onun da müstərar şəklini, dəvət edilmiş Məclisi-Millimiz

hall edəcəkdə. Lakin İndi isə həm "demokratlar" məfəhli, həm də bütün əzəsi [üzvləri] kadetlərdən İbarət olan Rus Milli Komitəsi, Milli Parlanəmizdə İştirak etməkdən dərli-dərli məntiqsiz bəhanələrlə İmtina edirlər.

Bununla məmləkətimizdə əhəlinin məisət və əmniyyəti təmini işinə xələl yetirmək İstəyirlər. Böylə bədxahana hərəkət bizi, bütün say və kuşşimizi [çalışmamızı], bütün qüvvələrimizi yığmaqla, boynumuza düşən ağır vəzifəni aqılana və haqqı bir surətdə yerinə yetirməməzə vadar edir. Başqaları bizim fəaliyyətimizə dair sabotaj yapırlar, "bu oyuna qarşı girdi" eyləyirlər. Böylə həriflərə bunu İsbət etməliyiz ki, xeyr, sizin hərəkətiniz bizi öz müqəddəs vəzifəmizdən çəkin[dirmə]məyəcəkdir və biz öz haqqı yolumuzla getməkdə davam edəcəyik. Biz sizi bərabərcəsinə işləməyə dəvət etdik və bununla öz vətəndaşlıq vəzifəmizi yerinə yetirdik. İndi ki, siz bizim İnsaniyyətərvərar və adılana təşəbbüsümüzlə rədd edirsiniz, xoş gəldiniz! Öz yükümüzlü özümüzlə də aparmağa qadırız. Vəssəlam.

PARTİYALARIMIZA

Bir şəxs və ya partiya, bir millətin azadlığı əleyhində çalışarsa və o milləti digər bir millətin və ya bir neçə nəfər xudsar [özbaşına] adamların hökmü altında qul etmək İstərsə, o şəxs və ya o partiya bugünkü İnqilab [İnqilablar] nöqtəyi-nəzərindən İnsaniyyətə düşməndir. Adını sosialist də qoymuş olsa, hürriyətpərəst də qoymuş olsa, yalandır. Onun əsi adı İnsaniyyət düşmənidir. Həmin İnsaniyyət düşməni olanlardan böyüyü bu gün Azərbaycan türklərinin hürriyəti və İstiqlali əleyhində çalışan partiyalardır. Çünki, bu gün müstəqil olmağa, azad yaşamağa və əsudə nəfəs çəkməyə hamı millətlərdən artıq möhtac olan Azərbaycan türkləridir. O səbəbə ki, Rusiya millətləri İçində əsarətin ən ağır yükünü çəkən, İstibdadın ən şiddətli zülmələrinə düşər olan, İndi, milli haqaratın ən acı zər-bərlərinə məruz qalan, hüququnun ən zərurilərdən də belə məhrum edilən və dünənə qədər zillət və rəzalətə ömür keçirən, ağır açılı əhval və övzəsinin [vəziyyətinin] məşəqqətindən şikayət etməyə qüdrəti olmayan bir millət varıydısa, o da yalnız Azərbaycan türk milləti idi.

Bəs, kimin İnsafı yol verər və kimin vicdanı bunu qəbul eylər ki, Rusiyadakı ümum millətlər İstibdad dövründə də Azərbaycan türklərinə nisbətən İstirahətli yaşadıqları halda, bu gün təkmil [bütün] hüquqlarına nail olunsunlar da, əmmə Azərbaycan türkləri bu hüquqdan məhrum edilsinlər? Gərək, heç kəsin İnsafı buna yol verməsin və vicdanı bunu qəbul etməsin. Halbuki, bu zülmü rəva görən "İnsaf" və bu haqsizliyi qəbul edən "vicdanlar" vardır və bu İnsaf, bu vicdan sahibləri də Afrikanın vəhşi bərbərləri deyil, Rusiyanın qaragürühdən adı verilmiş pədsəhpərəstləri deyil, bəlkə bu gün Bakımda, paytaxtımızda bizimlə diz-diza oturan "sosialistlərdir".

Bəlkə bu sözlərimə etiraz edib deyərsiniz ki, xeyr, böylə iş ola bilməz. Sosialist adını daşıyan şəxs bir millətin əsir edilməyinə razı olmaz və sairə, və sairə.

Doğrudur, sosialist adını daşımığı özünə İxtiyar edən şəxs bu işə razı olmaz. Nadir ki, bəlkə bunun əksi, yeni millətlərin azad edilməsi yolunda can fəda edər dərəcədə mübarizəyə girər. Əmmə, Bakı "sosialistləri" bu işə razıdırlar. Yəni, Azərbaycan türklərinin əsarət altında qalmağınə İnsafı razıdırlar, bəlkə bunun təlabında belə İsrar edirlər.

Sözlərimin yalan olmadığını təhqiğ etmək İstəyənlər varsa, şəhərimizdəki "Sosial-Revolusyoner" (İctimaiyyəti-İnqilabiyyunlar) partiyasının nəşir-əfkar olan [fikirlərini yayarı] "Znamya truda" qəzetəsinin bütün nömrələrini açıq, qəbullaşına qoyub diqqətə oxusunlar. Hökumətimizi İstəhzə, millətimizi təhqiğ, əsarətimizi tələb, yerimiz-i-yurdumuz tələf, mal və mülkümüzlü qərat, özümüzlə də Bığəraxovlu qəpisi ilə hədədən başqa sosialistlik və sosializm nəminə bir şey tapıb oxuyarlarsa, məni yalançı deyər elan və təkdir [məzəmmət] etsinlər.

"Znamya truda" başına yığılmiş olan bu guruh, "sosialistlik" maskası altında İsləyən hürriyət düşmənləri və İnsaniyyət əduvləri [düşmənləri] olduğu bu günlərdə aşkar edilib. Millətimizə qarşı olan büğz [kin, nifrət] və ədavətlərinin şiddəti o dərəcə idi ki, daha özlərini saxlaya bilməyib, maskanı-filanı kənarə atıb, əsl İstəhəlini göstərdilər.

Bu sifəti görüb də bədtarkibliyindən [badhəybatlıyından, eybəcərliyiindən] İyrənənlər ən əvvəl bizim cavan müsəlman İctimaiyyəti-İnqilabiyyun partiyamız olmuşdur ki, bu yoldakı gözüəçliqləri xüsusi bir təhsinə şayındır.

Dünənki qəzetəimizdə "Azərbaycan sosialistlərinin fəaliyyəti" sərliövhasi ilə yazılmış fəğərəni [yazını, məqaləni] oxusanız, ürəkləri təmiz və ağılları salım olan sosialistlərimizin maska altından çixmiş əcnəbi "esərlərdən" nə dərəcədə İkraha gəldiklərinə görərsiniz.

Təbii ki, haqqı sosialist olanlar, bir millətin azadlığı və İstiqlalına qarşı düşmən kəsilən partiyaların, adlarını sosialist də qoymuş olsalar, fikrinə şərik ola bilməzlər. Çünki, bu qeyri-mümkün İşdir. Bir tərəfdən sosializm adını bəttirməyə və xalq İçində sui-təfəhümünə [səhv başa düşülməsinə] səbəb olmaq və digər tərəfdən türk millətinin azadlığı və hürriyəti əleyhində çalışmaq təşəbbüslərində İsrar edən bir gürühdən İnsafı yalnız türk sosialistləri, bəlkə bütün haqqı sosialistlər İctinab və İstikrar etməlidirlər [uzaq dayanmalı və İyrən-məlidirlər].

Ümüdvarıq ki, Azərbaycan İctimaiyyəti-İnqilabiyyun [Sosialist İnqilabçılar] partiyasının bu rəftarına sair sosialist və hürriyətpərəst partiyalar dəxi şərik olub, özlərini çirkli hərəkətlərdən kənar tutmaq bərabər, say və əməklərini bir və qədər zillət və rəzalət gərmüş olan Türk-Azərbaycan millətinin İstiqlal və azadlığı yolunda sərf edərlər.

Hacıbəyli Üzeyir

GENERAL TOMSONUN
ERMƏNİ BAŞÇILARINA TELEQRAMI

Gənçə, Qazax, Cavanşir qəzalarında erməni pişrovlarına [başçılara] Bakıdakı Müttəfiq ordusu komandanı general Tomson tərəfindən böylə bir teleqram göndərilmisdir:

"Aldığım məlumatə nəzərən Gənçə, Cavanşir və Qazax qəzalarındakı ermənlər, İnzamsizliq və qarətə məşğul olurlar. Müttəfiqlər nüməyəndəsini əlmaq hasabıyla [sifətilə] sizə əmri edirik ki, böylə bir İnzamsizliqlərinin tələməsi qarşısını əlmaqha hamı ermənlərə xəbar verərsiniz ki, gedib öz evlərində rahat otursunlar. Bu əmrləri əmələ gəttirməz İsanız töküla İlbacəq qanların məsuliyyəti şəxsən sizin öhdənizə düşəcəkdir."

AZƏRBAYCAN MƏCLİSİ-MƏBUSANI ƏTRAFINDA

Azərbaycanın müxtəlif qəzalarında alınan xəbərlərə görə, məbus [millətəvkilli] seçkiləri böyük ruh yüksəkliyi və İstiqlaliyyət şüarı altında cərəyan etməkdədir. Vətəndaşlar məsələyə həiz [malik] olduğu qədər böyük əhəmiyyət verirlər.

Şəki qəza qaimmaqamından alınan teleqrafə görə, Parlanmə məbusluğuna Şəki şəhərindən Abdulla bəy Əfəndizadə, qəzadan Qarib Məhəmmədakarim oğlu İntixab edilmişdir [seçilmişdir].

- Cəbrayıl qəza qaimmaqəmi teleqrafə xəbər verir ki, Cəbrayıldan Məclisi-Məbusan üzvlüyünə Bəhrəm bəy Vəzirov seçilmişdir.

- Gəncədən xəbər verilir ki, Parlanmə Abuzər bəy Rəzeyev İntixab edilmişdir.

- Aldığımız məlumata görə, Bakı Kəsbkarlar [Həmkarlar] İttifaqının 30 təşrihi-sanidə [noyabrda] İniqad etmiş cəlsəsində [keçirilmiş iclasında] Azərbaycan Parlanməinə nüməyəndə göndərmək məsələsi müzakirə edildikdən sonra, nüməyəndə İntixab etməməyə qərar verilmişdir.

- Parlanmənin 3 kanuni-əvvəldə [dekabrda] təyin edilmiş olan birinci iclası ayın 7-ədək təxirə salınmışdır.

Bir izah

Şəki qəza qaimmaqamından alınmış bir teleqrafə nəzərən, məzkur [adı keçən] qəzaya Parlanmədə ancaq [2] məbus yeri verildiyindən, türk-İslam vətəndaşlarımız narazı qalmışlar və onlara daha yer verilməsini arzu edirlər. Binaileyh [ona görə], Məclisi-Məbusan rəyasətinin xahişinə görə, vətəndaşlarımızda bu xüsusda izahət verməyi lazımlı görürüz.

Parlanmədə cümlətəni 120 əza olmaq, türklərdən ancaq 80 məbus bulundurulacağı və 1917-ci il "Qafqazıya təqviminin" rəqəmləri üzərinə türklərin miqdarı nəzərə alındıqda metr 25000 olur. Yəni, hər məbus 25000 vətəndaş tərəfindən müvəkkil olur. Fəqət, 80 məbusdan 44 zatın mərkəzi Milli Şura əzası [üzvü] sifətilə mövcud olduğu nəzəri-ətibara alınarsa, məlum olar ki, Parlanməmə müsəlmanlardan ancaq 36 yeni məbus göndəriləməlidir. Bu surətlə metr dəxi 57000 olur, nəinki 25000. Bu nöqtəyi-nəzərdən, Şəki qəzası vətəndaşları bilməlidirlər ki, 2-dən ziyadə məbus göndərmək hüququna malik olmaq üçün Şəki qəzasında 114 mindən ziyadə türk-İslam əhali olmalıdır. Halbuki, rəqəmlərlə İsbət olunur ki, Şəki qəzasında müsəlmanın miqdarı 100000-dən artıq deyil. Binaileyh də vətəndaşlarımız 2 məbusdan artıq göndərə bilməzlər.

AZƏRBAYCANIN PAYTAXTI

I

"Quzğun dəniz" in (1) sahilində, əski Albaniyanın (2) mərkəzində, Şirvanşahların paytaxtında, Aşorən yarımadasının cənubunda 49,51 dərəcə tul [uzunluq], 40,21 dərəcə ərzində [en dairəsində], bir tərəfdən Bayıl, digər tərəfdən də Zığ adı ilə suların bağına qul uzatmış, qarşdakı adaların himayəsiz pənahsız gəmiləri hər növ tufanlara qarşı qoruyan, mərhəmatkar bir qucaq açmış liman var:

Bakı bəndəsi [limanı]!

Şöhrətli azərkədəsi [atəşkədəsi, atəşgahi], "odunsuz yanar, sudan qoxmaz" mənaqəbədər [haqqında əfsanələr, hekayələr danışılan] atəş (3) uzun zamanlardan bəri məvur [bilinən], tarix sahifələrini boyamış neft quyuları, hər dəm bir fəvvarə edər [fəvvarə vuran] "Yanardağı" ilə Azərbaycan isminin müsəmməsi [adının mənasını özümdə ehtiva edən], həmişəyanar bir ocaq var:

Bakı bəldəsi!

Bakı – Azərbaycanın paytaxtı.

Bakı, bu gün İstiqlalını elan etmiş olan Şimali Azərbaycanın mərkəzi-ıdarəsi [idarə mərkəzi] olduğuqdan sonra deyil, daha əvvəldən, qədim zamanlardan bəri Azərbaycan paytaxtı, paytaxtı deyilsə də, mühüm mərkəzlərindən biri olmaq həsiyyətinə malik olmuşdur.

Azərbaycan kəlməsinin "od" mənasında "azar"dan ayrıldığı İddia edənlər, buradakı atəşkədələri göstərir. Ona görə də bu yerlərə "od abad edən" mənasında "Azərbaycan" və yaxud "Azərabadgan", daha sonra müərrəb [ərəbləşmiş] olaraq "Azərbaycan" denilirdi İbayan edirlər.

Şəmsəddin Sami bəy mərhum "Qamusül-ə'ləm"ində "Azərbaycan" kəlməsinin əvvəlcə Təbrizin özüinə, sonra ətrafına, daha sonra vilayətinə əlam [nişan; ad] olduğuqunu qeyd edərsə də, bir az əşəğdə Azərbaycanın torpağını və yerlərinin mürəkkəb olduğu məvəddi [maddələri] tərif edərkən deyir ki:

"Məmləkətin torpağı əraziyi-bürkəniyyədən [vulkanik ərazi] olub, qaz çıxarı yerləri və neft quyuları çox olduğu kimi, zəlzələləri dəxi pək sıx olub, qəsəbələri və ələküsür mərkəzi olan Təbriz şəhəri dəfaətlə xarəb olmuşdur. Zamanı-cahiliyyətdə [cahiliyyə dövründə] atəşkədələrinin kəsərti [çoxluğu] və bəlkə "Azərbaycan" təsmiyə olunması [adlanması] dəxi bir atəşi-daimi [daimi atəş] halında olan bürkan [vulkan] və neftlirnin kəsərtindən İrəli gəlmişdir."

Görürsünüz ki, müəllifi-möhəttərən siza təmməli əşinə bir mənzərə təsvir edir. Tərif təmməli Bakıya və vilayətinə adı. Daimi bir atəş halında bulunan bürkan – Bakı, dəfaətlə zəlzələyə məruz qalan da Şəmaxıdır. Burada Təbriz və həvalisində [ətrafında] bənəzyən bir şey yox. Çünki, o, həvalidə nə qaz çıxarırlar, nə də neft quyuları vardır.

Bunu zikr etməkdən məqsədimiz, təbii, Təbrizin Azərbaycan mərkəzi olduğuqunu İnkər deyil, əsl "Azərbaycan" isminin müəssəmməsi olacaq nöqtənin Bakı ola İləcayını göstərməkdir.

Əvət, Bakı yalnız bugünkü Azərbaycan Cümhuriyyətinin paytaxtı deyil, əski Azərbaycan qitəsinin [ölkəsinin] də mühüm bir mərkəzidir. Vaxtilə bu mərkəz, əski "Midiya" yerini tutan Azərbaycan sakinlərini müqəddəs atəşləri ilə qızdırmış; bu hərəatiylə o, İrandan, Hindistandan və dünüyanın sair yerlərindən zairlər [zəvvarlar, ziyarətçilər] çəlb eyləmişdir.

Bakı bu gün də ziyarətə, bu gün də məbəddir. Bugünkü Bakı zairləri, əski atəşpərəstlər kimi İndi hissியət və ruh ehtiyacının təmin [doymurcaq] üçün deyil, maddi həvəslərinin təmin, artıq təməhlərin doymurcaq üçün gəlirlər. Buradakı sərəvəti kəndi kəşənələrə [saraylarına, İmarətlərinə] axıtmaq İstəyirlər. Bu müəsis zairlər, tarixin hekayələrini oxurkən, İndi zairlərinin gəlib burada müqəddəs atəşlərə tapınmaqdan başqa bir şeyə gözləmədiklərinin həyərətlə tələqqi edər [qiyəmətləndirir], o nur və hərərat sərğərdanlarını [işiyən və hərəratın ardınca gəzənləri] qətiyyənlə anlayamırlar. Çünki, onlar "eqşi" səmin başına fırlanıb da kəndisini yəxən və yaxılarkən səs çıxarmayan "parvənədən" (4) deyil, çəmənlilikləri, çiçəklilikləri birər-birər gəzib də güllərdən şirə çəkən "arılardan" öyrənmişlərdir. Onlar İcab edərsə pəlçığı girir, hissə bulsaqar, mazağa batar, fəqət atəş tapmazlar. (5) Çünki, məbəd [iləh, tapınmanın obyektii] olaraq onlar qəzi, nefti deyil, bunlardan hasil olan "sarı mədəni" tanirlər.

Fəqət, Bakının müridləri yalnız bu uzaq vilayətlərin zəvvarı deyildir. Buranın maddi deyil, mənavi atəşlərinə Hindistan macusi və İrandan zərdüştlüsündən daha şiddətli bir ehtiyac və daha qüvvətli bir imanla mərbut [bağli] olan mücəvirlər [daim İbadətəxana və ya türbə yanında yaşayış vaxtını İbadətdə keçirən adam, abid], mötəkkiflər (6) vardır:

Azərbaycanlılar!

Əvət, Bakı əski macusilərdən ötrü göləsinə yaxılır şəm, qonşu İmperialistlərə Avropa kapitalistlərindən ötrü şirəsi çəkilir güllə İsa, Azərbaycan türklərindən ötrü tavaf olunar əməl Kəbəsi [arzulanan Kəbəsi], etikaf olunar həyat məscididir.

Bu, biza bir əməl Kəbəsi və həyat məscidi olan Bakıyı, əcəbə heç bilirmiyiz? Bu suala cavab almaq üçün mətbəuati-ümmiyyətimizin cavan hürçəsini [bütün mətbəuatin yaxın dönmədkii qismini] ümməti bir surətdə gözdən keçirdim. Bakıya ad bir şey gərmədim. Bu mənə havəsə və cəsərat verdi. Müxtəsər də olsa, Bakının tarixi

haqqında bir qac yəpraq qaralayalım, dedim. Şühəbasiz ki, bu sətirllə veriləcə məlumat, Azərbaycan Cümhuriyyəti paytaxtının şan və həsiyyəti ilə mütənəsib olmmayacağı. Çünki, əl İltında nə o qədər mənə, nə də o qədər zaman və firsət vardır. Fəqət, Azərbaycan mətbuatında bu xüsusda daha heç bir yazı yazılmadığından düşündüm ki, naqis də olsa bir şey olsun. Bu nəqisini başlarız, mütəşəbbis [təşəbbüskər] gənçlərimiz də çalışsın, vətən eşqi, məmləkət məhəbbəti ilə, say eylər, bu başlanğıcı təkmil edərlər [kamilləşdirərlər]. O zaman biz də əziz paytaxtımızın mükəmməl bir tarixinə malik olmaq səadətini dərk edərik.

M. Ə. Rəsulzadə

TÜRKİYƏDƏ QADINLIQ MƏSƏLƏSİ
"Feminizm"

4

Qadınlarda xəlqi məhiyyəti tədqiq edərsəniz; izdivac nəticəsi təvəllüdatın [doğumların] kəsərti [çoxluğu] ilə təhti-tərkibində [tərbiiyisi İltında] övladı pərvərdə etməkdən [böyütməyi] İbarət deyildir. Qadınliq övsəfi [vəsfiləri, xüsusiyətləri] ən həssas qəbblərə malik, ən İraqəti-seiriyyəyə nəfiz [seiriyyəti İraqətinə təsir göstərən] və hakim bir vücdi-qiyəmətdədir [qiyəmətli bir vaqıqdır]. Bu qədər fitri qüvvəyə [güclərə] sahib olduqdan başqa, bəzən atəşpəreyi-cələdat kəsirli [qəhrəmanlıq ələvənə; odlu-əlovlu qəhrəmanlıq nümənasinə çevrilən] nə qədər tarixi hadisətin [hadisələrin] şahidi bulunuruz. Bəzən İnsaniyyətin düşməni-biaməni [acmasız düşməni] kəsirli. Bəzən kəndi həyat və mənafeyi-şəxsiyyəti bulunan hər şeyi fəda edənlər var. Biz, qadınları bunlar qədər qayənən dərəcəyi-ə'sadiyyə[sinə] [yuxarı dərəcəsinə] çixartmaq mənafeyimiz İqtizasıdır [mənafeyimizə uyğundur].

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 3 dekabr (Çərşənbə axşamı günü) tarixli 55-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transferasiyası

Xəyalıyyun nəzərində ictimaiyyun qədar maddi tələqqi olunmadı, hüsnü-eşq zamiri-mafilbali ilə tələqqi olundu. [Qadınliq, romantikların nəzərində sosioloqlar qədar maddi tərəfdən ələ alınıb qiymətləndirilmədi; könüldə olan gözəllik və məhəbbət məramı əsasında qiymətləndirildi.]

Bir millətin səciyyəyi-fitriyyəsində bu iki şeyə məhbubiyyət və əxlaqın süquta məyyal olar, yaxud ictimai inqilabatın hüdusunu mövcub olar. [Bir millətin fitrətində bu iki şeyə, yəni gözəllik və eşq məhəbbət, və əxlaqi cəhətdən süquta gətirib çıxarar, yaxud da ictimai inqilabların meydana çıxmasına səbəb olar.]

Avropa hökuməti-müxtəlifəsində bu qaya üzərinə bir taqım münəcişeyi-qədəmdə keçmiş, bir çox böyük filosoflar[ın], üləmələrin tanqidatına məzhər olmuş bu haqiqətə, məzhəriyyət deməyə layıq... [Avropanın müxtəlif ölkələrində bu mövzu barədə bəzi qədim mübahisələrdə dilə gətirilmiş, bir çox böyük filosofların, alimlərin tanqidlərinə maruz qalmış bu haqiqətə, artıq bir təzahür, yəni fakt deyə bilərik...]

Çünki, şimeyi-məhz bir şərəreyi-kanuni-inqilabı məmul deyilmi? [Çünki xislətin əsli inqilab ocağının bir qığılcımına bənd deyilmi?]

Təhti-rəməddə məstür bir nari-hariq cirmi nisbatında iqdəmətə badi olammazmi? [Külün altında gizlənməmiş bir göz atəş, öz ölçüsü nisbətində təşəbbüslərə, səylərə səbab ola bilməzmi?]

İştə su əsaslarla feminizm, hüsnü eşqdən qurtulmuş, o yaxıcı hissiyatı baqi qalmaqla, təkəmmülətlə müxtəlif səfahətə cəmə bulunur. [Odur ki, bu əsaslarla feminizm, gözəllik və eşqdən qurtulmuş, o əlovlu hissirləri qorumaqla birgə, müxtəlif təkəmmül mərhələlərini özündə ehtiva edir.]

Bidayədə [başlanğıcda] qadınlardakı o qüvvəti haqqı ilə təqdir etməməzlik üzündən xəyalıyyun (ideəlisimə) bir taqım nəzəriyyat icarəsinə boğuldu. Hüsnü eşqin salığı [dəlillərini] tədqiqə qoyuldu. Sacayını [səciyyələri, xarakterləri] tədqiqə əhəmiyyət vermədilər. Bunlar o qədər tərəddülə fikirlərlə həttə aigmır l'aprix, yəni sıvırlmış fikirlərin yavaş-yavaş nəticəyi-qətiyyəyə doğru yol aldığıni – və idrak etdikləri haqiqətlərdən birincisi feminizm bəhsi açıldığını – birdən-birə gözdükdü. [Bunlar, yəni idealistlər, o qədər çox tərəddülən nəzəriyyələr arasında sıvırlan, əna çıxan fikirlərin yavaş-yavaş qəti bir nəticəyə doğru gətdiyini və idrak etdikləri haqiqətlərdən birincisi olaraq feminizm mövzusunun meydana çıxdığını birdən-birə gördülər.]

Məlum ya, biz əvvəla xəyali bir taqım nəzəriyyatla bəbi-münəcişə güşad edildikdən sonra təsadümi-əfkarın qayələri bittəb' çəbuq çıxar. [Məlumdur ki, biz əvvəla xəyali bir taqım nəzəriyyələrlə mübahisə qəpisini açıqdan sonra, fikirlərin qarışmasının nəticələri təbii olaraq qısa zamanda meydana çıxar.]

Qarəri-qəti [meydana çıxan qəti nəticə] feminizm cərəyanlarına gözəl bir mərcə [axar, yol, istiqamət] hazırladı. Avropa[da] onuncu əsrdən etibarən bu hərəkəti-fikriyyə [fikir cərəyanı] qadınliq hissiyatı üzərinə sahir təsirət ilqə etdi [sehirli təsirləri aradan qaldırdı]. O gündən etibarən təbiətin bəxs etdiyi affecté,yəni göstəriş (taqdidçilik) ilə başlandı, məhdi-mədəniyyətin ənvar-nisarı [mədəniyyət beşiyinin nur saçanı] tərəfinə üzlər çevrildi, fikirlər nurlandı. Bir məhtab və ya hələ, ziya halında ikən bir günəş qədar parlaqlıq göstərdi.

Ruyi-zəmin [yer, yer kürəsi] üzərində yaşayan bəni-bəşərin [insanoğlunun] ikinci bir qüdrəti meydana çıxdı. Məsəiyi-fəzlə [çox çalısmaq, çox say göstərmək] iqtisad istədiyi qədar yol aldı. Mədəniyyət çəbuq doğdu, çəbuq böyüdü. İştə şu hüsnü-mücadiləyə mədyun olan nəzəriyyatın fəlsəfəyi-qayələri buralara qədar vardı. [Bu gözəl mübahisəyə borclu olan nəzəriyyatın fəlsəfi nəticələri buralara qədar gəlib çıxdı.] Tarixi tədqiq edərsək, feminizm nəzəriyyatının məbdəindən miadına [başlanğıcından sonuna] qədar bir fikir edilmmiş oluruz.

Ədəbiətlif

Ədəbi sütunlar

QURBƏT ELLƏRDƏ YADİ-VƏTƏN

Karpatda ikan...

3

Karpatın dağları nigahımda
Dursa, dursun da pişgahımda.
Könlümün gözləri sənə baxıvor,
Dodağım mədhini sənə oxuyor!

Karpat üstündəyəm, fəqət üzümü,
Könlümü, ruhumu, iki gözümü
Daıma döndərib də samtinə mən,
Oluram səcidi, a şanlı vətən!

Qıblagahi-rəhi-nigahımsan
Ey vətən, ülvi səcdəgahımsan!
Sənə bir xidmət eylesəm, a vətən,
Şu həyatımda bəxtiyaram mən.

Ey vətən, sən özü də madər-i-can,
Sənə layiq pərəstəşi-vidcan.
O beşik ki, bizi qucaqlardı,
Yellədar, başlədardı, saxlarıdı

Səndə nabit olan ağacdən idi.
Yasa, ey şanlı yurdumuz, əbədi!
Məhdimiz, ləhdimiz, qizamızsan,
Xüldzari-fərəhfəzəmizsan.

Pərvərişəbi-nemətin oluruz,
Səndə mədfuni-türbətın oluruz.
Tənim olsun dəfin xakində,
O gözəl xaki-təbnakında.

Rəcə olsun sənə bu qəlb, bu tən,
"Mətləüşşəms" olan ziyalı vətən!
Ünsürün ünsür-i-sücaətdir,
Bu sözüüm doğrudur, haqiqətdir.

İştə tarixlər də anlatıvor,
Ya nəsil Qafqaz irqi şanlıtıvor.
Ey bizə saheyi-həyat vətən,
Səndə doğmuş bu qəlbü can, bu bədən!

Sənsin iştə bu cismə nəşətgah,
Sənə mətfudür həmişə nigah.
Cənnət olsa bütün yer üstü yənə,
Bizə lazim o səndəki sina.

Çünki aşiq sənə təbiətimiz,
Sənsən aramgahi-xilqətimiz.
Ən gözəl cənnətim, mənim vətənim,
Mayeyi-ruhü mayeyi-bədənim.

Karpat üstündəyəm, könlü səndə,
Kərpət üstündəyəm, könlü səndə,

Sevdiyim qönçə səndə, gül səndə!
Ən gözəl çöhrələr qucağında,
Canlı güllər yaşar o bağında.

Xaki-pakında nurlar yaşıvor,
Şəkli-insanda hurlar yaşıvor.
Cisimlənmmiş gözəl-gözəl ərvah,
Səndədir həp bədayeyi-əlvah!

Kuhi-Qaf iştə – Qafqazın dağdır,
Cənnət iştə – o Qafqazın dağdır.
Cənnət iştə – o Qafqazın dağdır.
Cənnət iştə – o Qafqazın dağdır.

Şühbə yoxdur, su örtü də yanacaq,
Onu yaxmaqığa gərək qanacaq.
Cəhl əlilə örülmüş ol rubənd,
Bil ki, hazır edər o, cəhlə kəmənd.

Əbdülsəlimzadə Məhəmməd Hadi

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

* Təşrii-səninin [noyabrın] 26-sında Müttəfiqlərin 5 zirehli, 2 kruvazer [kreysər] və 9 təərrüz [hücum] minasos [torpedo] gəmisi Sevastopola azim olmuşdur [yola düşmüşdür].

* İngiltərə əsgərlərinin qabaq dəstələri Belyev və Stvelo ətrafında Almaniya sərhədinə çatmışlardır.

* Təşrii-səninin 28-də Nauendən xəbər verirlər ki, Lvovda şiddətli yəhudi talanı olmuşdur. Yəhudi millisəyaları qırılmışdır. 420 yəhudi evi, sakinləri ilə barabar yanib tələf olmuşdur. Evlərdə olanlar heç yerdə gizlənmə bilməmişlərdir. Yanğını söndürməyə imkan vermə[mə]k üçün su yolu bağlanmış idi. Küşəyə çıxan hər bir yəhudi dərhal öldürülmüşdür.

* Kanuni-əvvəlin (dekabrın) 3-ündə Vilson Fransaya əzimat edib bir ay orada qalacaqdır.

* İstanbula xəbər verirlər ki, Fələstində birinci yəhudi hökuməti təşkil edilib, vəzirlər [nazirlər] təyin edilmişdir.

SÜLH ƏTRAFINDA**İngiltərə ordusunun tərxisi**

İngiltərə Bəhriyyə, Ərkan-i-hərbiyyə və Təyyərə vüzarət [nazirlikləri] əhaliyə mürciədən nəşr etdikləri dəvətnamə hələlik ümumi ordu tərxisi başlanmadığını xəbər vermişlərdir. Tərxis başlanza da hamı əsgərləri azad etməyə macal verməyir. Birinci növbədə müəyyən yer və vəzifə olan zabitlər və saldatlar azad ediləcəklərdir. Bundan əlavə, ticarət və sənəat [sənəyi] ehtiyacatı üçün ən lazim gələn sənətkar saldatlar buraxılacaqlardır.

QƏZETLƏRDƏN**Şimal ordusu**

Kiyevdən alınmış məlumata görə, təərrüzə [hücum] başlanmış Şimal ordusu müvəffəqiyyəti surətdə irəliləməkdədir. Şimal ordusunun məqsədi Petroqradi işğal edib Kronstadtı ayırmaqdır. Kronstadt ən yaxın zamanda bu dövlətin bəhri [donanma] fəaliyyəti üçün böyük mənani haiz olacaqmış.

Petroqrad üzərinə hücum edənlərdən birisi də general-mayor Vandamdir. İşbu zat, ərkan-i-hərb professoru olmaqla bir çox əsgəri məsələlərə dair qiymətli əsərlər yazmışdır.

Murman və Əqsəyi-Şərqdə [Uzaq Şərqdə] Müttəfiqlər

Murman səvəhilinə [sahillərinə] Fransadan leh qitəəti [polyak hərbi hissələri] varid olmuşdur [gəlib çatmışdır]. Varid olanların miqdarı 7 mindən ziyadə olub, gözəl surətdə müsəlləhdirlər [silahlanmışdırlar].

* "A. V." qəzetəsinə verilən xəbərlərə görə yapon qoşunlarının yürüşü davam etməkdədir. Bunlar İrkutsk tərəfə gəlirlər. Şəhərin mühafizəsi müstəraq rus-yapon komissiyasına mühavəzə edilmişdir [təpşirilmişdir]. Amerika və Yaponiyadan külliyyətli surətdə mal gətirilir.

* Nikolsk-Ussuriyskdə bolşevik təşkilatı kəşf edilmişdir. Bir çox bomba və lavazimatı-hərbiyyə [hərbi sursat] tapılmışdır.

ARTİST VƏLİ

Onsuz da az olan camaat və səhnə xadimlərindən birini daha qeyb edirik. Göyçay yuezindən alınan məlumata görə, türk səhnəsinin məhir artistlərindən, dayarlı səhnə xadimlərindən birisi olan Əbüləf Vəlizadə vəfat etmişdir.

Vəlini Bakıda kimi tanımaq? Bir çoxlarının məktəb yoldaşı, bəzilərinin səhnə arxadaşı, digərlərinin cəmiyyət yoldaşı, camaatı sevən, səhnəsini canından aziz tutan, hamımızın tanıdığı Vəli dəxi dəri-dünyədən [dünya evindən] rəhət edib [köçdü].

Ibtidai [əvvəla] Bakı Reali məktəbində oxuyaraq, altıncı sifədək təhsilə davamla ikməli-təhsil etmədən [təhsilini bitirmədən] məktəbdən çıxdıqdan sonra Əbüləf Vəlizadə, səhnəmizə xidmət etməyə başlayaraq, əvvəlləri bittəb' [təbii olaraq] xırda rollar ifa etməsi və əvvəldən artistlik məharət və istedadı ibrazıyla [bürüzə verməklə] tez tərəqqi edərək, əzir zamanlar məsuliyyətli mühüm rollar götürürdü. Kəndisi tərəqqi edikdə, milli teatromuzda məhəbbət və həvəsi dəxi artaraq, onun da tərəqqisi uğrunda çalışırdı. Mərhumun təşəbbüsü ilə bir vaxt Bakıda "Artistlər İttifaqı" nam [adlı] bir dram dəstəsi təşkil olunaraq gündüz tamaşaları verirdi.

"Gəva" rolunda tamaşaçıların vücudunu Vəli kimi lərzəyə salan hangi artistdir? "Əlmənsür"da Həsən rolunu oynayan artistlərin həpsi yənə Vəlini təqdid etməyirlərmi? "Nadir Şah"ın Ədhəm və Heydər kimi hiyləkər vəzirlərini Vəli kimi parıldan kəmidir? Şillərin qoca qraf Məksimilian rolunda hangi artist Vali qədar təsir bağışladı?

Heyf, məhir sənətkarımız artıq əldən getdi! Sui-təsədüfə bax ki, bu il dayarlı səhnə xadimlərimizdən üçünü qeyb etdik və heç birinə söz vıdımız deyə bilmədik. Heç birinin mərasimi-dəfninə belə iştirak etmədik.

Bu gün Vəlinin vəfatı müsəlman səhnəsi üçün ağır bir ziyadır [itkidir]. Hüzn və təhəssürümüzü [kədərimizi] bəyanla baqi-məndələrinə [geridə qalanlarına] səbri-cəmil [xeyirli səbr] etə buyrulmasını Allah-taaladan istihram edəriz. Külli-nəfsin zaiqətləməvət.

X.

MƏTBUAT

"Kaspi" qəzetəsinin 1 kanuni-əvvəl [dekabr] tarixli nömrəsindəki baş məqaləsində vəziyyəti-siyasiyyə və azərbaycanlıların surət-i-hərəkətdən bəhslə, müsəlmanların bir daha kor-korana öz müqəddaratlarını tanıma-[di]qları yabancılar dəsti-qəddaranələrinə [qəddar əlinə] tapşırmaqcaqlarını qeyd edir, yazır ki:

"Demokrat adını taxılıb da [üzərinə götürüb də] altı ay müddətində hökmranlıq edərək bir dəfə olsun bir sözlə belə müsəlmanları mühafizə etməyərək, ancaq münasib və qeyri-münasib fürsət tapdıqca müsəlmanları qıran, qarət və təcəvüz edən cətecilərin [quldurların] hərəkətinə görə artıq gözləri açılmışdır. Bunlar yenidən özlərini oda salıb, ancaq və ancaq müxtəlif vasilələrlə [vasitələrlə] yenidən müsəlmanları qul etmək, müsəlman arvadları üçün keyifli məclis quraraq sonra da namuslarına təcəvüz edib, axırda öldürmək qəsdii ilə demokrat maskası taxanlara inana bilməz. Onlara etibar etməz. Bütün demokratlar bolşevizm, məşevizm və ictimaiyyuni-inqilabiyyun [sosialist-inqilabçı] bayraqları altında bu əməllərə mürtakib olmuşlardır [pis işlərə bulaşmışdır]. Bolşeviklər Bakıdan çıxmış və səhər türk-Azərbaycan ordusu tərəfindən mühasirə edilmiş olan zaman belə şəhərdə və mədan dairələrində müsəlmanlara təcəvüz davam edir, Xilə, Bülbülə və Balaxana və sairələrində kəndli və fəhlə müsəlmanları qırır [bunlar ki, burjuv deyil], Teymur bəy Qulubayovu beş yoldaşları ilə öldürürlər. Bu da Bakıda məşeviklər ilə bolşevikdən məşevikə dönmüş dəşnakların hökmfərməliyi [hökm etdiyi] zamanında idi. Hələ imdi də sosial-revolüsyioner hökuməti hökmranlıq edən Lənkəran yezində yeni fənalıqlar [pisliklər, mənfəi hallar] davam edir. Məğərsə bunların həpsindən sonra da müsəlmanlar bu demokratlıq adı ilə mümkün olduqca çox müsəlman qırmaq, ciblərini müsəlman malı ilə doldurmağa çalışınların kimlər olduqunu anlamamışlardır. Xeyr, şimdii o vaxtlar keçdi ki, müsəlmanların daldə qalmaq və korluğundan istifadə edərək öz əlimizə özümüzdü döydürüldü. Siyasətə geridə qaldığına [görə], müsəlmanlar çox qurbanlar vermislər və aylaqaz əz dostlarını və düşmənlərini tanıması və inamışları ki, salamət və rəfahıyyəti ancaq əz əllərdədir ki, nainki macaracular [macarapərəstlər] əlinə."

Bədəhu [ondan sonra], müsəlmanların artıq müstəqil yaşamaq, özgələrin qayyumluğunu rədd etmək istədiklərini qeyd edərək deyir ki:

"Ciddi mübarizəyə hazırlaşmamış olan müsəlmanları martda və daha sonra kəsmək olurdusa, artıq qardaş qitaları [qırğını] "böyük müvəffəqiyyətiyə" ümid bağlaya bilməzlər. Əvvəla, heç vaxt Müttəfiqlər iqtisasa yer verməzlər. Saniyə [ikincisi], biz dəxi Qaf-qaziyyənin qarlı dağlarında altı aylarla diləncilər kimi gəzməyə məruz qalmamaq üçün hər növ mübarizəyə hazır olmağa çalışacağıız. Müsəlmanların özlərinin demokratiyası da var, əməl [niyyət] və arzularda da, müqəddaratlarını təyin etmək imkanı da. Qoy, müsəlmanlara haqqım olmaq istəyənlər bunu bilsinlər. Biz bütün millətlərin ancaq haqqı, namuskar demokratiyasını [xalqını] tanıyırsınız və onlarla əl-ələ gedəcəyiz. Müsəlman qanına həris olan macaracuları isə nə demokrat hesab edirik, nə də dost."

Gürcü millətçi demokratları mürəvviçə-əfkarı [fikirlərini yayan] "Sakartvelo" qəzetəsi "İngiltərə və rus-erməni ümidləri" sərlövəli bir məqaləsində yazır:

"Rəmişvili tərəfindən bütün Azərbaycan, Gürcüstan və Ermənistanə aid itxtiləfi məsələlərin həlli üçün təklif edilən konqredə Ararat Cümhuriyyəti iştirak etmək istəməyir. Böyləliklə, Ermənistan yenidən Ermənistan-Gürcüstan itxtiləflərinin sülh tərifi [yolu] ilə həll edilə bilməyəcəyinə bir sübut pishnad [taqdim] etmişdir. Burası bir daha həqiqət şəklini almışdır. Gürcüstan-Ermənistan sərhədi məsələsi və başqa məsələlər, bundan sonra tərəfeyinin [hər iki tərəfin] faqət [yalnızca, sadəcə] silah və canlı qüvvəsi ilə həll edilə biləcəkdir."

"Znamya truda" qəzetəsi sabiq Rusiya dairəsində təşkil edilmiş bir çox yeni müstəqil hökumətlərin varlığı ilə ədəmi-məmnuniyyət [narazılıq] göstərməklə barabar, bir parçalarının da milli əsaslarını danmıyır. Qəzetə yazır:

"Əski üsulun təcdidi [bərpası] Rusiyanı yixmaq məsələsinə uzatmaqdan başqa bir nəticə verəmməz. Millətlər istiqlalıyyəti və fed-rasiya əsasları məmləkətin yeganə bir darmanıdır."

BAKİ XƏBƏRLƏRİ

* Əliəsgər Sadiqov Bakıdan Ənzəliyə yüz min put neft aparıb və əvəzində oradan Bakıya düyü və xüşkbar [quru meyvə] gətirməsi barəsində Ərzəq və Ticarət-Sənəyə nəzarətlərindən icazənamə istəyir.

* Ərzəq Nəzarətindən alınan məlumata görə, Balaxanı və Binəqədi rayonuna Bakı üçün gələn ərzəq və mallar ora kazakları və millisləri tərəfindən tutulur. Bu barədə Nəzarətin vəkiliz yazıb, ərzəq və mallar kim tərəfindən və nə üçün tutulduğuna dair Balaxanı-Sabuncu polis müdirindən məlumat istəyir.

Vapor vürüdü [gəmi gəlişi]

- Kanuni-əvvəlin [dekabrın] 1-də Ənzəlindən "Ventyor" və "Sərgəy" nam [adlı] vaporlar ləvazimatı-hərbiyyə [hərbi sursat] ilə Bakıya varid olmuşlar.

- Həman gün Təzəşəhərdən [Krasnovodskdan] hərbi vapor "Araks" ilə "Seryoqa", "Vladimir" vaporları gəlmişlər.

- Kanuni-əvvəlin 1-də Biçərxov qoşunu ilə Lənkərəndən "Səməd Ağə" nam vapor gəlmişdir.

Mərkəzi Ev Komitəsində

Suraxanı əhalisinin fəna bir halda olduğundan dolayı Mərkəzi Ev Komitəsinə verilən məlumat mövcubincə [əsasında], işə məntəqaəsi sübəsi Bənkəndor məktəbi yanında, Mirzəyevski caddədə bütün füzqərəyə məccani [pulsuz] yemək verəcək bir məntəqə açılmışdır.

Slavyan-Rus Cəmiyyətində

Cümə günü, təşrii-səninin [noyabrın] 29-da Bakıdakı Slavyan-Rus Cəmiyyətinin iclası vəqə olmuşdur. İclas Bakı kilsələrinin ehtiyacı təmin olunmaqdan ötrü kilsə nümayəndələri iştirakı ilə bir komissiya təşkil edilməsinə qərar almışdır. Bundan əlavə, sadrın bəyanatına görə, şəhər tutulanda xəsaratlıda olanların [zərərkəçənlər] işlərinə baxmaqdan ötrü xüsusi bir komissiya təşkil edilməsi dəxi qəbulə keçmişdir. Məzkur [adi çəkilən] cəmiyyət qaçqınlar işinə baxmaqdan ötrü də bir komissiya təsis olunması təhti-qərarə almışdır. Sonra, həftə bayramı məsələsi müzakirə edilmişdir. Rus uşaqları çox olan məktəblər, bazar günü tətil etməkdədirlər. Nisfindən [yarisindən] artıq rus uşaqları olan məktəblər də cümə günü əvəzinə bazar günü tətil edilməsini Azərbaycan Hökumətindən istida [xahiş] edilməsinə qərar vermişdir. Sonra Bakıda olan rus zabitanı [zabitlər] məsələsi müzakirəyə qonularaq, polkovnik Ollenqrən müfəssəl surətdə məruzədə bulunmuşdur. Onun dediyinə görə, Türk Ordusu Bakıya gəlib rus ordusu zabitlərinə müavinət [yardım] etməyə başladığıda, Bakıda olan rus zabitlərinə özlərinin polis komissarına xəbər vermələri təklif edilmiş idi. Türkiyə Komandanlığı tərəfindən hər bir su-bayzabə 100 və evli zabitlərə 200 manat məvacib verilməklə, ayda

hər birinə 75 girvənkə un, 20 girvənkə düyü, bir put kartofel və ərzəq şeyləri verilir. Bu qərar ilə 330 nəfərə qədar rus zabiti yazılmış idi. Bolşeviklərə xidmət edən zabitlər kənar edilmişdi. Qalanların təminatı üçün general Tomsona və Biçərxovə mürciətiq edilmişdir. Biçərxovdan indiyə qədər cavab alınmamışdır. Ancaq general Tomson artıq ehtiyac içində olan zabitlərin siyahısını istəmişdir. İclas bu məruzəyə qulaq asdıqdan sonra rus zabitlərinin Azərbaycan Cümhuriyyətinin hökumət müəssisələrində işə qəbul edilmələri haqqında hökumət nəzdində istidada bulunmağı təhti-qərarə almışdır.

Elan

Bakıda Nikolayevski küçədə, Müsəlman Cəmiyyəti-Xeyriyyəsi binası qarşısında, sabiqdə türk əsirlərinə ən ciddi müavinətdə [yardımda] bulunan Ağaməhəmməd İbrahimzadə və Mehdi Həsənzadə tərəfindən bu cümə günündən etibarən "Vətən" adına lokanta [yeməxana] açılmışdır. Burada qəyat ləziz yeməklər hazırlanıb, artıq ucuz buraxılacaqdır.

Kamali-ehtrimlə İbrahimzadə Ağaməhəmməd.

286 1-1

Türk Ocağı

Cümə günü dekabr ayının 6-sında, gündüz saat 10-da Türk Ocağının iclası-ümumiəsi olub, cəmiyyətin heyəti-idarəsi intixab ediləcəkdir [idarə heyəti seçiləcəkdir]. Türk Ocağının cəmi üzvlərinin hazır olmaları təmənnə edilir.

279 3-2

Bakı Sənət və Ticarət İttifaqı Sədərati

İttifaqın üzvləri: A. Avetov; T. Arutyunyan; Musa bəy Əmircanov; R. Aslanov; A. Adamov; M. Adamov; Y. Əhmədov; S. Əmirov; K. Axundov; Q. Arutçov; S. Birlidir; A. Borsuk; İ. Biçvəyə; T. Budaqyan; A. Baçiyev; Bikov; X. Vermişev; R. Vaynşteyn; M. T. Həsənov; A. A. Hacıyev; N. Qolubuyov; Qurtişirzə; T. Qriqoryans; M. Dasil; V. Cəfərov; Y. Dimmer; A. Dokliski; A. İvanesyan; N. İrudov; P. Klark; H. Qasımov; Ya. Kaplan; İ. Levinson; Yu. Mehdiyev; N. Mamikonov; İ. Mixaylov; Ə. Orucov; N. Petrosyans; İ. Pivovarov; P. Pirune; İ. Rimbəşevski; L. Saakov; Y. Sarkisyan; M. A. Salamov; N. Spektorski; İ. Skobelov; A. I. Tağıyev; A. Taverizov; Ter-Martirosov; A. Ter-İvanesyan; L. Fralko; F. Xurustov; K. Çbulışvili; Tispis; V. B. Şixyans cənablarını şəşənbə [çərşənbə axşamı] günü dekabrın 3-ündə sabah saat 10-da Ev Sahibləri İttifaqının binasında [Qorçakovski və Birjəvoy küçələrin künçündə, Tağıyevin evində] vəqə olacaq İttifaqın iclasına davət edir.

Baxılacaq məsələlər:

1) İttifaqdan Azərbaycan Parlamentosuna nümayəndə intixab [seçilməsi];
2) Sənət və Ticarət Nəzarətinin birinci dərəcə malların siyahısını təqdim etmək əmrinin müzakirəsi.

İclas ikinci olduğu mövcubincə [olduğuna görə], hər neçə üzv gələrsə, qanuni hesab ediləcəkdir.

b/10 1-1

Doktor Samuil İzraloviç Kopeliov

Daxili və əsəbi mərazə mübtəla olanları hər gün axşam saat 5-dən 8-ə kimi qəbul edir. "914" davasını [darmanını] istəməl edir [işlədir]. Voronovski caddədə nömrə 17, ikinci mərtəbə. Telefon 50-82 və 93.

282 52-3

Diş təbibəsi**Altmanın diş müalicəxanası**

Naxoşları qəbul edir saat 8-dən 1-ə kimi, 4-dən 7-yə kimi, qadınları 1-dən 3-ə kimi. Dişlərə müalicə edir, doldurur, ağrısız çıxarır və qızıl və kəucük üzərində süni dişlər qayırır. Hərbiyələ, məktəblilərə və çocuqlara külli faiz edilir.

Ünvan: Şamaxinski caddədə ev nömrə 20. Aptek qarşısında. Telefon 18-73.

245

Həkim S. L. Şklovskaya

Mamalıq və daxili ünəs əmrəzini [qadın xəstəliklərini] qəbul edir. Naxoşlar qəbul olunur: səhər saat 9-dan bira və 5-dən 7-yə qədər. Ünvan: Aziatski küçədə nömrə 153, Bolşoy Marskov və Krasnovodski küçələrin arasında. Telefon: 50-67.

Burada leyli [gəcə] yatacaqlarıyla qadın cərrahiyyə xəstəxanası mövcuddur.

209

Doktor F. S. Şteyn

Naxoşları qəbul edir səhər saat 9-dan 12-yədək, axşam saat 5-dən 7-yədək.

Mariinski və Tarqovi caddələrin künçündə Əşrafovun evi, "Jorj" əksxanası. Telefon nömrə 54-44.

232

Arvad diş həkimləri Z. A. Şexter və xanım

Dişlər ağrısız çıxarırlar. Qızıl qapaq, qarma və hər növ qayırma dişlər. Dişin yax

REGIONLAR

Naxçıvanda "yaşıl enerji" istehsal edəcək iki elektrik stansiyası inşa olunur

Hazırda Naxçıvan MR-da "yaşıl enerji" istehsal edəcək iki elektrik stansiyası inşa olunmaqdadır.

Trend xəbər verir ki, bu barədə energetika nazirinin müavini Elnur Soltanov Azərbaycan-ABŞ Yaşıl Enerji Forumunun kulluarlarında deyib.

"Naxçıvanda müəyyən illərdə elektrik enerjisinin istehsalında önəni enerjiyə daha çox

təmiz enerjiden istifadə olunur və bu göstərici bəzən enerji istehsalının ümumi həcmindən 50 faizini keçə bilər. Naxçıvan MR-in digər bir xüsusiyyəti Türkiyə bazarına birbaşa çıxışının olmasıdır", - o deyib.

E.Soltanov Naxçıvanın iri enerji layihələrinin reallaşdırılacağı məkan olacağına əminliyini ifadə edib.

Balakəndə 7,7 min hektarda qarğıdalı əkilməsi proqnozlaşdırılır

Bu il Balakən rayonunda dən üçün qarğıdalının əkin sahələrinin keçən ilə nisbətən 25 hektaradək artırılaraq 7 min 700 hektara çatdırılması nəzərdə tutulur.

Bir neçə gündür ki, təsərrüfatlarda qarğıdalı əkininə başlanılıb. Fermerlər qısa müddətdə 700 hektaradək sahəyə qarğıdalı əkiqlər. Təsərrüfat sahibləri əkin zamanı Türkiyədə istehsal olunan yüksək məhsuldar toxum sortlarına üstünlük verirlər. Fermerlər toxumu rayonda fəaliyyət göstərən satış məntəqələrindən əldə edirlər. Bu barədə AZƏRTAC-a Balakən Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin bitkiçilik sektorunun müdiri Şahin Rəhimli məlumat verib.

Qeyd edək ki, qarğıdalı istehsalı Balakən rayonunun kənd təsərrüfatında aparıcı yerlərdən birini tutur. Hazırda Balakən qarğıdalı bitkisinin əkin sahəsinə və istehsal olunan məhsulun həcminə görə respublikada ön sırada yer alır. Ötən il mövsümdə balakənli fermerlər 7 min 677 hektar sahədən 50 min 668 ton dən qarğıdalı əldə ediblər. Hər hektardan orta hesabla 66,1 sentner məhsul götürüldü. Qarğıdalı istehsalı övvəlki illə müqayisədə 351 ton artıb.

İndi inkişaf etmiş ölkələrdə az əkin sahəsində yüksək məhsul əldə olunmasına diqqət yetirilir. Məsələn, Niderland ərazisi kiçik olsa da, dünyada ən çox kənd təsərrüfatı məhsulları ixrac edən ölkələrdəndir. O, buna müasir texnika və texnologiyalardan yararlanmaqla yanaşı, həm də əkinçilik mədəniyyətinin artırılması ilə nail olur. Niderlanda məhsulun əkilib-becərilməsindən yığılmasınadək aqrar elmin nailiyyətlərindən geniş istifadə edilir. Bu hesabla Niderland kimi inkişaf etmiş ölkələrdə, məsələn, taxılçılıqda hektardan 60-70, bəzən isə 80-90 sentner məhsul əldə edilir. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, Azərbaycanda bu rəqəm 33 sentnerdir. An-

Əkinçilik də mədəniyyət tələb edir

Son dövrlər bir sıra ölkələr kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalında rekord nəticələrə nail olurlar. Bunun əsas səbəbi aqrar sektorda müasir texnika və texnologiyalardan səmərəli istifadə və yüksək əkinçilik mədəniyyətidir.

İndi inkişaf etmiş ölkələrdə az əkin sahəsində yüksək məhsul əldə olunmasına diqqət yetirilir. Məsələn, Niderland ərazisi kiçik olsa da, dünyada ən çox kənd təsərrüfatı məhsulları ixrac edən ölkələrdəndir. O, buna müasir texnika və texnologiyalardan yararlanmaqla yanaşı, həm də əkinçilik mədəniyyətinin artırılması ilə nail olur. Niderlanda məhsulun əkilib-becərilməsindən yığılmasınadək aqrar elmin nailiyyətlərindən geniş istifadə edilir. Bu hesabla Niderland kimi inkişaf etmiş ölkələrdə, məsələn, taxılçılıqda hektardan 60-70, bəzən isə 80-90 sentner məhsul əldə edilir. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, Azərbaycanda bu rəqəm 33 sentnerdir. An-

caq bizdə də taxılçılıq üzrə iri aqrar fermer təsərrüfatları və aqrar parklar yüksək məhsuldarlıq (60-70 sentner) əldə edə bilərlər. Deməli, örnək var və o, nümunə olmalıdır. İlk növbədə aqrar sektorda son elmi nailiyyətlərdən istifadə olunması üçün fermerlərə nəzəri və praktiki dəstək verilməlidir.

Ədalət üçün deyək ki, bu istiqamətdə vaxtaşırı tədbirlər də görülür. Məsələn, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin mütəxəssislərinin yerlərdə fermerlərlə görüşləri həmin məqsədə xidmət edir. Görüşlərdə tədbir iştirakçıları kənd təsərrüfatının müxtəlif sahələrinin, o cümlədən taxılçılıq, pambıqçılıq, baramaçılıq, toxumçuluq, intensiv bağçılıq və heyvandarlığın inkişafı ilə bağlı fikirlərini bölüşür, məhsuldarlığın yüksək olması üçün aqrar texniki tədbirlərin vaxtında və düzgün yerinə yetirilməsi, torpaq sahələrinin dincə qoyulması, aqrar kimyəvi analiz aparılması, mineral gübrə, dərman və pestisidlərdən düzgün istifadə, zərərvericilərə qarşı mübarizə tədbirlərinin vaxtında

aparılması və digər mövzuları müzakirə edirlər. Bu cür toplantılarda həmçinin bölgələrdə fermerlər arasında maarifləndirmə tədbirlərinin davam etdirilməsinin əhəmiyyəti vurğulanır, mineral gübrələr, toxum və texnika ilə təminat, subsidiyaların, güzəştli kreditlərin verilməsi, aqrar sığortanın tətbiqi, suvarma məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılır.

Hazırda nazirliyin Bitkiçiliyin təşkili və monitorinq şöbəsi Əkinçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutu ilə birlikdə payızlıq

əkinlərdə yemləmə gübrəsindən düzgün istifadə ilə bağlı maarifləndirmə işlərinə başlayıb. Mütəxəssislər tərəfindən fermerlərə ölkəmizdə yemləmə gübrəsi kimi daha çox tətbiq olunan karbamid gübrəsindən düzgün istifadə qaydaları izah edilir.

Qeyd edək ki, karbamid dünyada mövcud olan azotlu gübrələrin içərisində ən geniş istifadə edilən gübrədir. Suda asanlıqla həll edilən karbamid gübrəsi havada olan əhəmiyyətli sürətlə özünə çəkmək qabiliyyətinə malikdir.

Dünyada taxılçılıqda yüksək məhsuldarlığa nail olumasında bu gübrə önəmli rol oynayıb. Adətən o, taxıl sahələrində yemləmə gübrəsi kimi istifadə edilir. Amma torpağın səthində qalaraq parçalanaraq buxarlanır və nəticədə itkiyə səbəb olur. Ona görə də karbamid gübrəsindən istifadə fermerlərdən diqqətli olmağı tələb edir. Ölkəmizdə bu gübrədən geniş və düzgün istifadə etməklə taxılçılıqda məhsuldarlığı artırmaq mümkündür.

Rüstəm KAMAL, "Azərbaycan"

Hacıqabulda dəvəçiliyin inkişafı üçün 500 min manat güzəştli kredit verilib

Sahibkarlığın İnkişafı Fondu tərəfindən Fədaq-Azərbaycan MMC-yə Hacıqabul rayonunda dəvəçiliyin inkişafı layihəsi üçün 500 min manat güzəştli kredit verilib.

Trend-in məlumatına görə, bunu iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbraylov viterdə yazıb. Qeyd edək ki, ötən il Sahibkarlığın İnkişafı Fondu tərəfindən kiçik və orta sahibkarlıq layihəsi üçün 104,2 milyon manat güzəştli kredit ayrılıb. Sahibkarlara verilən güzəştli kreditlərin 70 faizə yaxını regionların payına düşüb.

Aqrar sığorta fəaliyyəti üzrə müstəqil ekspert olmaq istəyənlər üçün təlimlər keçiriləcək

Aqrar Sığorta Fondu tərəfindən aqrar sığorta fəaliyyəti üzrə müstəqil ekspert sertifikatı almaq istəyənlər üçün təlimlər keçiriləcək.

Təlimlərdə iştirak etmək istəyən namizədlərin sənədlərinin qəbulu prosesi mayın 3-dək davam edəcək. Bu ilin may ayının 10-dan etibarən isə təlimlərə start verəcək.

Təlimlər kənd təsərrüfatı bitkilərinin və bitkiçilik məhsullarının sığortası, kənd təsərrüfatı heyvanlarının və kənd təsərrüfatı məqsədi-

lə yetişdirilən heyvanların sığortası və akvakultura məhsullarının sığortası üzrə müstəqil ekspert olmaq istəyən şəxslərin Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən keçiriləcək imtahanlara buraxılması üçün təşkil olunur.

Təlimlərin müddəti kənd təsərrüfatı bitkiləri və bitkiçilik məhsulları üzrə ekspert-namizədlər üçün 104, kənd təsərrüfatı heyvanları və kənd təsərrüfatı məqsədilə yetişdirilən heyvanlar üzrə ekspert-namizədlər üçün 40, akvakultura məhsulları üzrə ekspert-namizədlər üçün isə 20 saat təşkil edəcək.

Sabir ƏLİYEV, "Azərbaycan"

Tovuzda üzümçülüyə maraq artıb

Tovuzun aqrar sektorunda üzümçülük mühüm rol oynayır. Əlverişli təbii iqlim şəraiti və təcrübə rayonda bu gəlirli sahənin inkişafına geniş imkanlar açır və rayon sakinləri bu imkanlardan maksimum istifadə etməyə çalışırlar.

Bir neçə il ərzində üzüm bağlarının sahəsi 900 hektara çatdırılmışdır. Onun 680 hektarı süfrə, qalanı texniki sortlardır. Bağbanların gərgin əməyi

sayəsində keçən il 755 hektar barverən üzüm bağının hər hektarından 288,1 sentner olmaqla 21751 ton məhsul toplanmışdır ki, bunun da 18438 tonu süfrə, 3313 tonu isə texniki üzüm sortu olmuşdur.

Onu da qeyd edək ki, üzüm bağlarında yetişdirilən texniki sortların emalında heç bir problem yoxdur. Bunun üçün rayonda 3 üzüm qəbulu məntəqəsi və emal müəssisəsi fəaliyyət göstərir. Emal müəssisəsi 3 min ton məhsul qəbul etmək gücündədir.

Hazırda rayonda yeni üzüm bağlarının salınmasına hazırlıq işləri gedir. Hələ keçən ildən istixanalarda yerli şəraitə uyğun məhsuldar üzüm sortlarının yetişdirilməsinə başlanılmışdır. Bununla fiziki və hüquqi şəxslər məşğul olur. Beton dayaqlar da rayonda özündə hazırlanıb. Hazırda yeni salınacaq bağların suvarılması üçün su mənbələri müəyyən edilmişdir. Hər il yaz-tarla işlərinə hazırlıq ərzində üzümçülük təsərrüfatlarının rəhbərləri ilə müxtəlif görüşlər ke-

çirilir. Elə bu günlər rayon icra hakimiyyəti Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi (KOBİA) ilə birgə rayonda fəaliyyət göstərən üzümçülük təsərrüfatlarının rəhbərləri ilə görüş keçirmişdir. Görüşdə mövcud vəziyyət təhlil edilmiş, rayonda üzümçülüyn inkişafı istiqamətində qarşıda duran vəzifələr müzakirə olunmuşdur. Tovuz Rayon İcra Hakimiyyətinin, KOBİA-nın, Qida Təhlükəsizlik Agentliyinin, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Xidmətlər Agentliyinin, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti Daşınmaz Əmlakın Dövlət Kadastro və Reyestrinin, "Meliorasiya və Su Təsərrüfatı" ASC-nin və digər aidiyyəti qurumların iştirakı ilə keçirilən görüşdə 30-a yaxın sahibkar iştirak etmişdir.

Tədbirdə üzümçülük üzrə həyata keçirilən layihələr, dövlət dəstəyi mexanizmləri, o cümlədən güzəştli kreditlərdən istifadə, KOBİA-nın dəstək və xidmətləri barədə məlumat verilməmiş, üzümçülük sahəsində fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinin təklifləri dinlənmiş, sahibkarları maraqlandıran suallar cavablandırılmışdır.

Sabir ƏLİYEV, "Azərbaycan"

Ciddi siqnal

Dövlətin aqrar sahənin inkişafı, idxaldan asılılığın minimuma endirilməsi, kənd yerlərində yaşayan əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsi, ölkədə ərzaq bolluğu yaradılması, keyfiyyətli məhsullar istehsal etməklə onların ixracına nail olunması kimi məsələləri prioritet saydığı hamıya məlumdur.

Bu sahədə artıq müəyyən işlər görülmüşdür. "Made in Azerbaijan" brendi ilə bir çox məhsullarımız ixrac edilir. Bu isə istehsalçılara əlavə stimül verir və onlar daha çox və daha keyfiyyətli məhsul yetişdirib yaxşı gəlir əldə etməyə çalışırlar. Sözsüz ki, bu uğurların əyözündə Prezident İlham Əliyevin aqrar sektorun inkişafı üçün hərtərəfli və ardıcılıqla həyata keçirdiyi tədbirlər dayanır.

Torpağı əkilib-becərmək, daha yüksək məhsul əldə etmək üçün fermerə, torpaq mülkiyyətçisinə, sahibkara subsidiyanın, güzəştli qaydada müxtəlif adda gübrələrin və s. verilməsi böyük dəstəkdir, maddi köməkdir. Təəssüflər olsun ki, bu kömək və dəstəkdən Cəlil-

abad rayonunun bütün torpaq mülkiyyətçiləri faydalana bilmirlər. Təkcə 2022-ci ildə rayondakı 35 mindən çox sahibkardan 23,4 mini subsidiya almaq imkanından məhrum olmuşdur. Səbəbi isə belə bir mühüm məsələyə rayonda əvvəldən qeyri-ciddi münasibət bəslənməsi, süründürməçilik və digər mənfəət hallara yol verilməsidir.

Rəsmi sənədlərdən məlum olur ki, Prezidentin 16 iyul 1996-cı il fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Torpaq islahatı haqqında" qanununa əsasən, Cəlilabad rayonunun 54 min 607 hektar ərazisində ilkin olaraq torpaq islahatı aparılmış və vətəndaşlara 32 min 542 sayda mülkiyyət hüququna dair dövlət aktı, habelə "Torpaq sahəsinin planı və ölçüsü" barədə sənədlər verilməmişdir. Bundan bir neçə il sonra, yəni 2002-ci il sentyabrın 19-da Cəlilabad rayon Aqrar İslahat Komissiyası 7 sayılı qərar qəbul etmişdir. Həmin sənədlə rayonda 29 inzibati ərazi dairəsi üzrə

nümayəndəliklərinin tabeliyində olan 81 kənddə birinci torpaq islahatının nəticələri ləğv edilərək təkrar islahat aparılmışdır. Bununla əlaqədar 81 kəndin baş planı yenidən işlənmiş, siyahılar tərtib olunmuş, ailələrin say tərkibi müəyyən edilmiş və məlumat bazasına yerləşdirilmişdir.

Ümid etmək olardı ki, torpaq mülkiyyətçiləri, fermerlər bundan sonra subsidiya və güzəştli şərtlərlə verilən gübrələrə almaq imkanı əldə edəcəklər. Lakin bu dəfə də onların hüquqları bərpə olunmamışdır. Çünki 81 kənddə yaşayan 7 min 125 ailənin istifadəsinə olan 22 min 561 hektar torpaq sahəsinə aid hüquqi sənədlər bugünkü mülkiyyətçilərə verilməyib. Səbəbi aparılan islahat nəticəsində verilən dövlət aktındakı məkan göstəriciləri ilə istifadə vəziyyəti arasındakı uyğunsuzluğun olmasıdır. Müvafiq dövlət sənədinə əsasən, Torpaqların Elektron Kadastro Uçotu İnformasiya Sisteminin ya-

radılması məqsədilə yenidən ölçmə işləri aparılmışdır. Rəqəmsal kadastro xəritəsinin tərtib edilməsi qaydalarına uyğun olaraq rayon ərazisindəki mülkiyyətçilərin və icarəçilərin istifadəsindəki sahələrin dōngə nöqtələrinin koordinatları real istifadə vəziyyətinə uyğun müəyyən edilmişdir.

Təkrar islahat aparılmış 81 kəndin 36-da torpaq münasibətlərinin

tənzimlənməsi ilə bağlı ölçmə işləri yekunlaşdırılaraq 5 min 670 mülkiyyətçidən 4 min 921-i hüquq-müəyyənləşdirici sənədlərlə təmin olunmuşdur. Qalan 45 kənddə bu işlər davam edir. İşin belə yubadılması nəticəsində, qeyd etdiyimiz kimi, keçən il 23 min 492 torpaq mülkiyyətçisi və fermer dövlət tərəfindən onlar üçün nəzərdə tutulmuş 13 milyon 117 min 650 manat

subsidiyanı ala bilməmiş, digər güzəştlərdən istifadə etmək hüququndan məhrum olmuşlar.

Məsələnin həlli, yəni indiki halda torpaq mülkiyyəti haqqındakı lazım olan sənədlərin hazırlanması mülkiyyətçilərə, fermerlərə, sahibkarlara təqdim edilməsi və "Vahid pəncərə" sistemi ilə subsidiyalan, güzəştlərin təmin olunması Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin və Əmlak Məsələləri Döv-

let Xidmətinin (ƏMDX) üzərinə düşür. ƏMDX-nin Cəlilabad rayonunda yerləşən Regional İdarəsinin rəisi Adil Həbiyev isə bu qədər sənədin hazırlanmasına vaxtlarının və fiziki imkanlarının olmadığını deyir. Halbuki əlavə işçilər cəlb etməklə məsələnin həllini sürətləndirmək mümkündür. Sadəcə, təşəbbüs göstərmək, can yandırmaq lazımdır. Bunu etməyəndə, məhsul istehsal edən kəndli fermer dövlətin güzəştlərindən yararlanmaq üçün müxtəlif təşkilatların qapısını döyməli olur, vaxt itirir. Gecikdirilən, vaxtında verilməyən subsidiya da "daldan atılan daş" kimidir, hədəfə dəymir. Təsərrüfat işlərində isə hər bir aqrar texniki tədbiri vaxtında həyata keçirmək başlıca şərtdir.

Onu da qeyd edək ki, analoji hal digər rayonlarda da mövcuddur. O üzəndən adıçəkilən nazirlik və dövlət xidməti öz təqsirlərini üzündən yaranan bu nəqsanı tezliklə aradan qaldırmaqlıdır.

Seyran CAVADOV, "Azərbaycan"

Özbəkistanda şahmat üzrə beynəlxalq turnir keçirilib

Özbəkistanın paytaxtı Daşkənddə 2004-cü ildə FIDE versiyası üzrə dünya çempionu olmuş Rüstəm Kasımjanovun xatirəsinə həsr olunan beynəlxalq şahmat turniri başa çatıb.

Yarışda Rüstəm Kasımjanov, Aleksandr Qrişuk, Yorden Van Forest, Nodirbek Abdusattarov və dünyanın digər tanınmış şahmatçıları qələbə uğrunda mübarizə aparıblar. Turnirdə ölkəmizi beynəlxalq qrossmeyster Şəhriyar Məmmədov təmsil edib. Yarışın baş hakimi isə Azərbaycan Şahmat Federasiyasının birinci vitse-prezidenti Faiq Həsənov olub.

Turnirə bağlı məlumat verən beynəlxalq dərəcəli hakimimiz bildirib ki, Daşkənddə olarkən Özbəkistandakı səfirliyimizin nümayəndəsi və Şəhriyar Məmmədovla birgə Azərbaycan idmanının, o cümlədən şahmatın inkişafında böyük xidmətləri olan Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xatirəsinə anıblar.

Ulu Öndərin adını daşıyan küçədə yerləşən meydana ucaldılan dahi şəxsiyyətin böyük memorial kompleksi önünə tərgül dostları düzərək sonsuz ehtiramlarını ifadə ediblər: "Müstəqil dövlətimizin qurucusu Heydər Əliyev hər bir kəsin qəlbində əbədi yaşayacaq. Böyük öndərimiz daim hörmət və məhəbbətlə anılacaq".

Turnirə gəldikdə isə, yarış çox gərgin mübarizə şəraitində keçib. Yekunda Şəhriyar Məmmədov 4,5 xal toplayaraq 10 iştirakçı arasında 6-cı olub. Turnirin əsas mükafatını isə Cavohir Sindarov qazanıb. Özbəkistan yığmasının heyətində Olimpiya çempionu olmuş şahmatçı 6,5 xal toplayaraq iranlı Pərham Maqsudlu (6 xal) və komanda yoldaşı Şəmsiddin Vohidovu (5 xal) qabaqlayıb".

Faiq Həsənov həmçinin bildirib ki, Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhəri daha bir mötəbər yarışa evsahibliyi edəcək. Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi, Azərbaycan Şahmat Federasiyasının

təşkilatçılığı ilə "Baku Open-2023" Beynəlxalq Şahmat Festivalı keçiriləcək.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illik yubileyinə həsr olunan mötəbər turnir "Baku Crystal Hall"da olacaq.

Festivalda şahmatçılar üç qrupda (A, B və C) mübarizə aparacaqlar. Hər qrupda yarış İsvaçer sistemi üzrə 9 turdan ibarət olacaq.

Turnirin ümumi mükafatı 55 000 ABŞ dolları təşkil edir. Yarışın A qrupunun qalibi olan şahmatçı 12 min ABŞ dolları və xüsusi kubok qazanacaq. Festivalın C turnirində hər yaş qrupunda (U08, U10, U12) qalib olan və Azərbaycanı təmsil edən şahmatçılar Rumınyada keçiriləcək yeniyetmələrin Avropa çempionatına eza ediləcək.

Yarış mayın 4-də start verəcək. Festival mayın 12-də yekun vurulacaq.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Avropanın 3 ölkəsində hakimiyyət dəyişdi

Ötən həftə Avropanın bir sıra ölkələrində keçirilən prezident və parlament seçkiləri ilə əlamətdar olub. Monteneqroda keçirilən prezident, Finlandiya və Bolqarıstanda parlament seçkilərinin son nəticələri açıqlanıb.

Hər 3 ölkədə keçirilən seçkilərdə maraqlı nəticələr qeydə alınıb. Monteneqroda prezident dəyişib, Finlandiya və Bolqarıstan parlamentlərinin tərkibində yenilərin olacağı qaçılmaz görünür.

Keçmiş iqtisadiyyat naziri Monteneqronun yeni prezidenti oldu

Monteneqroda keçirilən prezident seçkilərində səsliyin hesablanması nəticələrində görə, avropapərəst iqtisadçı, "Europe Now" ("İndi Avropa") hərəkatının namizədi Yakov Milatoviç seçkilərin 60 faizinin dəstəyi ilə qalib gəlib. Bu barədə bazar ertəsi, aprelin 3-nə keçən gecə seçkilərin gedişini müşahidə edən Monitorinq Mərkəzi (CEMI) məlumat yayıb.

Seçkilərdə məğlub olan sabiq dövlət başçısı Milo Cukanoviç 1991-ci ildən bu yana beş dəfə ölkənin baş naziri postunu tutub və iki dəfə - 1998-ci ildən 2002-ci ilə və 2018-ci ildən bu ilə kimi prezident olub.

Beləliklə, 33 il hakimiyyətdə olan siyasətçi ikinci turun yekununa əsasən məğlubiyəti ilə barışıb və rəqibini təbrik edib. Bu barədə açıqlama verən sabiq prezident deyib ki, Monteneqro öz seçimini edib. Bu seçimə hörmətlə yanaşır: "Yeni seçilən ölkə liderinə uğurlu prezident olmağı arzulayıram. Əgər o, uğurlu prezident olsa, Monteneqro da uğurlu olacaq".

2020-ci ilin dekabrından 2022-ci ilin aprelinə qədər iqtisadiyyat və iqtisadi inkişaf naziri vəzifəsində çalışan Yakov Milatoviç qələbədən sonra tərəfdarları qarşısında çıxış edərək yaxın 5 il ərzində Monteneqronun Avropa Birliyinə üzv olacağına söz verib: "Monteneqro irləyi, avropalı, daha gözəl və ədalətli Monteneqroya doğru qəti bir addım atdı".

Xatırladaq ki, ölkə 2008-ci ildə AI-yə namizəd statusu alıb.

Finlandiyada mühafizəkarlar baş nazirin partiyasını məğlub etdilər

Finlandiya parlamentinə keçirilən seçkilərin ilkin nəticələrinə əsasən, ölkənin hazırkı Baş naziri Sanna Marinin rəhbərlik etdiyi Sosial Demokrat Partiyası mühafizəkarlara məğlub olub.

Bütün bülətlər hesablandıqdan sonra Petteri Orponun sədr olduğu Milli Koalisiya Partiyasını təmsil edən müxalif mühafizəkarlar 20,8 faiz, Riikka Purranın başçılıq etdiyi "Ösl finlər" partiyasının sağçı populistləri 20,1 faiz səs qazandı. Sanna Marinin rəhbərlik etdiyi Sosial Demokrat Partiyası isə 19,9 faiz səsle üçüncü olub.

Seçkinin yekun nəticələri sabah, aprelin 5-də açıqlanacaq, lakin Marin artıq məğlub olduğunu etiraf edib. Dünən o, tərəfdarlarına müraciətində deyib: "Biz birinci olmasaq da, bu, heqiqətən, yaxşı nailiyyətdir. Demokratiya öz sözünü dedi. Fin xalqı səs verdi, demokratiyanın təntənəsi isə həmişə gözəldir".

Verilən məlumata görə, Milli Koalisiya Partiyası yeni parlamentdə 48 yer, "Ösl finlər" 46 yer, sosial demokratlar isə 43 yer qazanacaqlar. Partiyaların heç biri təbəşinə hökumət qura bilməz və onlar koalisiya yaratmalı olacaqlar. Əksəriyyəti öld etmək üçün parlamentdə 100-dən çox yerə sahiblənmək lazımdır.

Parlament seçkilərində səs çoxluğunu toplayan partiya yeni hökuməti formalaşdırmaq üçün əsas hüququ əldə edir. Milli Koalisiya Partiyasının lideri Petteri Orpo artıq bütün qüvvələrlə koalisiya danışıqlarına hazır olduğunu bildirib.

Bolqarıstanda seçkilərdə Boyko Borisovun koalisiyası liderlik edir

Bolqarıstan Xalq Məclisinin növbədənəkar seçkilərində keçmiş baş nazir Boyko Borisovun rəhbərlik etdiyi "Bolqarıstanın Avropa İnkişafı Uğrunda Vətəndaşlar" (GERB) partiyasının və Demokratik Qüvvələr İttifaqının (DQİ) koalisiyası 26,5 faiz səsle irəliləyib. Bu barədə Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) rəsmi saytında məlumat verilib.

Keçmiş baş nazir Kirill Petkovun "Dəyişiklikləri davam etdiririk" partiyasının Demokratik Bolqarıstan Partiyası ilə fevralda yaradılmış koalisiya 24,6 faiz səsle ikincidir. İlk üçlüyə 14,2 faiz səsle Rusiya ilə münasibətlərin saxlanması tələfərdan olan "Vozrojdeniye" partiyası da daxildir.

MSK-nin məlumatına görə, 49-cu çağırış Bolqarıstan Xalq Məclisində, çox güman ki, 4 faizlik baryeri dəf etməyə müvəffəq olmuş daha üç siyasi təşkilat təmsil olunacaq. Bunlar türk əhalisini təmsil edən "Hüquq və Azadlıqlar Hərəkatı" (13,6 faiz), 8,95 faizlə Bolqarıstan Sosialist Partiyası (9 faiz) və 4,1 faiz səs toplayan "Belə bir xalq var" partiyasıdır.

Son iki ildə Bolqarıstan parlamentinə beşinci dəfə seçkilər keçirilib. Belə ki, ötən ilin oktyabrında seçilmiş 48-ci çağırış Xalq Məclisi Bolqarıstanda yeni hökuməti razılaşdırma və formalaşdırma bilmədiyi üçün ölkə prezidenti Rumen Radev tərəfindən buraxılıb.

Rizvan HİLALOĞLU,
"Azərbaycan"

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə
abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuatçıyı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz,
(012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

Azercell abunəçilərinin nəzərinə!

"Azercell Telekom" MMC tərəfindən göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin daha da artırılması məqsədilə aparılacaq təkmilləşdirmə işləri ilə əlaqədar 07.04.2023-cü il gecə saatları ərzində bəzi xidmətlərin istifadəsində müvəqqəti çətinliklərin yaranması mümkündür.

"Holcim (Azərbaycan)" ASC-nin səhmdarlarının nəzərinə!

"Holcim (Azərbaycan)" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin səhmdarlarının illik ümumi yığıncağı 07.06.2023-cü ildə saat 10:00-da Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, AZ1065, İzmir küçəsi, 6 ünvanında yerləşən "Hyatt Regency" hotelinin Quba zalında keçiriləcəkdir. Səhmdarların qeydiyyatı zalın foyesində saat 09:00-dan 09:45-dək aparılacaqdır.

Səhmdarların illik ümumi yığıncağının gündəliyi:

- "Holcim (Azərbaycan)" ASC-nin səhmdarlarının illik ümumi yığıncağının sədri seçilməsi;
- "Holcim (Azərbaycan)" ASC-nin 2022-ci il üzrə audit olunmuş maliyyə hesabatlarının təsdiqlənməsi;
- 2022-ci ilin nəticələri üzrə xalis mənfəətin bölüşdürülməsi.

"Holcim (Azərbaycan)" ASC

Ölkə ərazisində hava əsasən yağmursuz keçəcək

Azərbaycanda aprelin 4-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişikliklərlə olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman və çiskin olacaq. Cənub küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 5-8°, gündüz 13-16° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 765 millimetr civə sütunu, nisbi rütubət 70-80 faiz təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə bəzi yerlərdə havanın aralıq tutulacağı ehtimalı var. Bəzi yerlərdə aralıq duman olacaq. Mülayim şorq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 4-7°, gündüz 14-19° isti, dağlarda gecə 0-5°, gündüz 6-11° isti olacağı ehtimal edilir.

Naxçıvan şəhərində, Culfa, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şorur rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə bəzi yerlərdə havanın aralıq tutulacağı gözlənilir. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim şorq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 2-7°, gündüz 13-18° isti olacağı ehtimalı var.

Balakon, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayilli, Ağsu, Şamaxı, Siyəzən, Şab-

gecə 2-7° isti, dağlıq ərazilərdə 2°-dək şaxta, gündüz 13-18° isti olacağı proqnozlaşdırılır. Xankəndi şəhərində, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Ağdam, Daşkəsən, Gədəbəy rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə bəzi yerlərdə havanın aralıq tutulacağı gözlənilir. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim şorq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 1-6°, gündüz 12-17° isti, dağlarda gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, gündüz 6-11° isti olacağı gözlənilir.

Şərqi Zəngəzur: Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın, Zəngilan rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə bəzi yerlərdə havanın aralıq tutulacağı gözlənilir. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim şorq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 0-5°, gündüz 6-11° isti olacağı ehtimal edilir.

Gəncə şəhərində, Qazax, Goranboy, Tərtər, Füzuli rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə bəzi yerlərdə havanın aralıq tutulacağı ehtimalı var. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim şorq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 2-7°, gündüz 13-18° isti olacağı ehtimalı var.

Balakon, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayilli, Ağsu, Şamaxı, Siyəzən, Şab-

ran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə və axşam yüksək dağlıq ərazilərdə havanın aralıq tutulacağı ehtimalı var. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim şorq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 1-6°, gündüz 12-17° isti, dağlarda gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, gündüz 6-11° isti olacağı gözlənilir.

Mingəçevir və Şirvan şəhərində, Yevlax, Göyçay, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Beyləqan, Sabirabad, Biləsuvar, Saatlı, Hacıqabul, Salyan, Neftçala rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə bəzi yerlərdə havanın aralıq tutulacağı ehtimalı var. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim şorq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 4-7°, gündüz 14-19° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə və səhər bəzi yerlərdə havanın aralıq tutulacağı gözlənilir. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim şorq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 3-6°, gündüz 11-16° isti, dağlarda gecə 3-5°, gündüz 7-10° isti olacaq.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimi İsa Nəcəfov Milli Məclisin sabiq deputatı

ƏRƏSTUN CAVADOVUN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznü başsağlığı verir.

Cəlilabad Hərbi Məhkəməsinin sədri vəzifəsini icra edən Vüqar Əhmədov və məhkəmənin hakimi İslam Neymanov Şirvan Apellyasiya Məhkəməsinin sədri Vəli Abdullayevə qardaşı

MUSTAFA ABDULLAYEVİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

Milli Məclisin deputatı Aydın Hüseynov Qaradağ Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Süleyman Mikayılova qardaşı

BAĞIR SURXAY OĞLU MİKAYILOVUN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

Namidar Misirzadə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin Beynəlxalq əlaqələr və proqramlar üzrə prorektoru Neman Muradliyə atası

İMRAN MURADLININ

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	və informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	İnformasiya şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompüter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə

contact@azerbajjan-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbajjan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəhsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 5342
Sifariş 810

Qiyəti 40 qəpik